

PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA

Sprawozdanie z działalności Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania za okres 1 maja 2009 roku – 31 grudnia 2011 roku

Kwiecień, 2012 r.

Spis treści

WSTĘP	3
1. PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA	4
1.1. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁANIA, KOMPETENCJE I ZADANIA	4
1.2. PEŁNOMOCNICZY	6
1.3. BIURO PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA	6
1.4. ZESPOŁY OPINIODAWCZO-DORADCZE DZIAŁAJĄCE PRZY PEŁNOMOCNIKU	7
2. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ELIMINACJI LUB OGRANICZENIA SKUTKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU NARUSZENIA ZASADY RÓWNEGO TRAKTOWANIA	8
2.1. PROPOZYCJE ZMIAN LEGISLACYJNYCH W WYNIKU ANALIZY I OCENY ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH	8
2.2. PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ BIURO PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA	21
2.3. PROMOWANIE, UPOWSZECHNIANIE I PROPAGOWANIE PROBLEMATYKI RÓWNEGO TRAKTOWANIA	27
2.4. SPRAWY WPLYWAJĄCE DO PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA	50
3. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	85
3.1. WNIOSEK DOTYCZĄCY DYREKTYWY RADY UNII EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE WPROWADZENIA W ŻYCIĘ ZASADY RÓWNEGO TRAKTOWANIA OSÓB BEZ WZGLĘDU NA RELIGIĘ LUB ŚWIATOPOGLĄD, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, WIEK LUB ORIENTACJĘ SEKSUALNĄ	85
3.2. V EUROPEJSKI SZCZYT RÓWNOŚCI	86
3.3. OBCHODY DNIA PAMIĘCI O ZAGŁADZIE ROMÓW I SINTI W RAMACH POLSKIEJ PREZYDENCJI W RADZIE UNII EUROPEJSKIEJ	88
3.4. GRUPA EKSPERTÓW RZĄDOWYCH DS. NIE-DYSKRYMINACJI (GEG - NON-DISCRIMINATION GOVERNMENTAL EXPERT GROUP)	88
3.5. PROJEKT „STWORZENIE WIELOFUNKCYJNEJ PRZESTRZENI DLA KOBIET W MIEJSCOWOŚCI EL HAJEB” W RAMACH POMOCY ROZWOJOWEJ MSZ	89
3.6. VII I VIII SPRAWOZDANIE OKRESOWE RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z WYKONANIA POSTANOWIEŃ KONWENCJI W SPRAWIE LIKWIDACJI WSZELKICH FORM DYSKRYMINACJI WOBEC KOBIET (CEDAW)	90
4. DZIAŁALNOŚĆ W ZESPOŁACH MIĘDZYRESORTOWYCH	90
WNIOSKI I REKOMENDACJE	91
ZAŁĄCZNIK	101

Wstęp

Sprawozdanie z działalności Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania stanowi wykonanie art. 23 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700), ustanawiającego obowiązek przedstawienia Radzie Ministrów okresowej informacji o pracy Pełnomocnik, a także – w odniesieniu do okresu jego obowiązywania – § 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania (Dz. U. Nr 75, poz. 450, z późn. zm.), nakładającego podobne zobowiązanie.

Pierwsze sprawozdanie z działalności Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zostało przygotowane za okres pierwszego roku działalności Pełnomocnik tzn. za okres 30 kwietnia 2008 roku – 30 kwietnia 2009 roku. Zostało ono przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 28 lipca 2009 roku. Sprawozdania za kolejne lata działalności Pełnomocnik w trakcie obowiązywania wyżej cytowanego rozporządzenia nie były przedstawiane Radzie Ministrów. Z tego względu okres sprawozdawczy, jaki nakłada na Pełnomocnik ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, został rozszerzony o okres, za który sprawozdania z działalności nie były przedstawiane.

Poniżej przedstawiono najważniejsze działania i inicjatywy Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania podjęte w okresie od dnia 1 maja 2009 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku.

1. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

1.1. Podstawa prawna działania, kompetencje i zadania

W latach 2008-2010 Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, w randze sekretarza stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, działał w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania (Dz. U. Nr 75, poz. 450, z późn. zm.).

Zgodnie z rozporządzeniem do Pełnomocnika należało realizowanie polityki rządu w zakresie równego traktowania, w tym przeciwdziałania dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub wyznanie, poglądy polityczne, wiek, niepełnosprawność¹, orientację seksualną, stan cywilny oraz rodzinny.

Pełnomocnik realizował zadania m.in. poprzez:

- opiniowanie rozwiązań prawnych – istniejących i projektowanych w zakresie równego traktowania;
- analizowanie i monitorowanie sytuacji w zakresie równego traktowania;
- inicjowanie i koordynowanie działań zmierzających do zapewnienia równego traktowania i ochrony przed dyskryminacją, w tym, za zgodą Prezesa Rady Ministrów, wnoszenie do rozpatrzenia przez Radę Ministrów rządowych programów na rzecz równego traktowania;
- promowanie problematyki równego traktowania i upowszechnianie wiedzy w tym zakresie.

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 czerwca 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania (Dz. U. Nr 109, poz. 710) do zadań Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania włączona została też współpraca międzynarodowa w sprawach związanych z równym traktowaniem oraz przeciwdziałaniem dyskryminacji (w tym przygotowanie sprawozdań i raportów z realizacji umów międzynarodowych) oraz prawo przystępowania do programów lub projektów współfinansowanych ze środków organizacji międzynarodowych oraz funduszy Unii Europejskiej dotyczących równego traktowania oraz przeciwdziałania dyskryminacji.

¹ Uzupełnienie wprowadzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 czerwca 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania (Dz. U. Nr 109, poz. 710). Weszło w życie z dniem 30 czerwca 2010 roku.

Zmiana rozporządzenia umożliwiła Pełnomocnikowi nie tylko inicjowanie i realizowanie, ale także koordynowanie i monitorowanie programów związanych z obszarem jego obowiązków.

Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wykonywał swoje zadania we współpracy z innymi organami i instytucjami rządowymi (zobowiązanymi do udzielenia Pełnomocnikowi pomocy oraz przekazania informacji i dokumentów), jak też z organami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi.

Dnia 1 stycznia 2011 roku weszła w życie ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700), która wykonywanie zadań związanych z realizacją zasady równego traktowania powierza Rzecznikowi Praw Obywatelskich (jako organowi niezależnemu) oraz Pełnomocnikowi Rządu do spraw Równego Traktowania, do którego należy, zgodnie z postanowieniami tej ustawy, realizowanie polityki rządu w zakresie równego traktowania, w tym przeciwdziałania dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, wiek, niepełnosprawność oraz orientację seksualną.

Do zadań Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania należy w szczególności:

- opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie równego traktowania;
- przeprowadzanie analiz i ocen rozwiązań prawnych pod kątem respektowania zasady równego traktowania, a także występowanie z wnioskami o wydanie lub zmianę aktów prawnych;
- podejmowanie działań eliminujących lub ograniczających skutki powstałe w wyniku naruszenia zasady równego traktowania;
- dokonywanie analiz i ocen sytuacji prawnej i społecznej w zakresie równego traktowania oraz inicjowanie, realizowanie, koordynowanie lub monitorowanie działań zmierzających do zapewnienia równego traktowania, a także do ochrony przed dyskryminacją;
- monitorowanie sytuacji w zakresie przestrzegania zasady równego traktowania;
- promowanie, upowszechnianie i propagowanie problematyki równego traktowania;

- współpraca z właściwymi organami administracji publicznej, partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania;
- współpraca z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami i organami działającymi w zakresie równego traktowania.

Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania zobowiązała Pełnomocnika Rządu do spraw Równego traktowania do opracowania i przedłożenia Radzie Ministrów Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania, określającego cele i priorytety działań na rzecz równego traktowania, w szczególności w zakresie:

- 1) podnoszenia świadomości społecznej w zakresie równego traktowania, w tym na temat przyczyn i skutków naruszenia zasady równego traktowania;
- 2) przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania;
- 3) współpracy z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania.

Z realizacji tego programu Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zobowiązany jest składać Radzie Ministrów raport wraz ze sprawozdaniem z własnej działalności za poprzedni rok kalendarzowy, z zastrzeżeniem, że pierwszy raport z realizacji Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania jest obowiązany przedstawić w terminie do dnia 31 marca 2013 roku.

1.2. Pełnomocnicy

W okresie od dnia 17 marca 2008 roku do dnia 18 listopada 2011 roku Pełnomocnikiem Rządu do spraw Równego Traktowania była Elżbieta Radziszewska, sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

W dniu 1 grudnia 2011 roku stanowisko to objęła Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

1.3. Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania

Obsługę merytoryczną, organizacyjno-prawną, techniczną i kancelaryjno-biurową zapewnia Pełnomocnik Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania (BPRT) w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Z dniem 1 lutego 2010 roku zadania Ministra Pracy i Polityki Społecznej w zakresie współpracy międzynarodowej w obszarze przeciwdziałania dyskryminacji, wykonywane

przez Departament do spraw Kobiet, Rodziny i Przeciwdziałania Dyskryminacji w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, zostały przekazane Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania. Wiązało się to z przeniesieniem do Biura Pełnomocnika pracownic i pracowników zatrudnionych wcześniej w Departamencie do spraw Kobiet, Rodziny i Przeciwdziałania Dyskryminacji w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

Stan kadrowy Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 17 etatów.

1.4. Zespoły opiniodawczo-doradcze działające przy Pełnomocniku

W celu efektywnej realizacji swoich zadań, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, w latach 2009 – 2011, powołała następujące zespoły opiniodawczo-doradcze:

1. Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji kobiet;
2. Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji małoletnich w elektronicznych środkach masowego przekazu;
3. Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji dzieci przewlekle chorych;
4. Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji dzieci ze względu na brak opiekunów prawnych w związku z wyjazdami rodziców;
5. Zespół ds. przeciwdziałania mobbingowi;
6. Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji ojców;
7. Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji osób starszych;
8. Zespół roboczy ds. wczesnego wspomagania rozwoju dzieci o zaburzonym rozwoju od chwili wykrycia zagrożenia niepełnosprawnością lub niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole oraz ich rodzin;
9. Rada do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji, która zastąpiła Zespół Monitorujący „Krajowy program przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji” (powołana zarządzeniem Nr 9 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 lutego 2010 r. jest organem opiniodawczo-doradczym Rady Ministrów; Radzie przewodniczy Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, a obsługę biurowo-organizacyjną zapewnia Biuro Pełnomocnika)²;

² Pozostałe zespoły opiniodawczo-doradcze powołane zostały na podstawie decyzji Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

10. Zespół do spraw zapewnienia powszechnej dostępności budynków i przestrzeni publicznej.

W skład zespołów wchodził przedstawiciele i przedstawicielki ministrów, instytucji publicznych, związków zawodowych, organizacji pozarządowych oraz eksperci. Efektem prac zespołów doradczych Pełnomocnik były analizy i oceny rozwiązań prawnych oraz wynikające z nich propozycje niezbędnych zmian legislacyjnych, a także inne inicjatywy, których celem jest zapobieganie dyskryminacji i realizacja zasady równego traktowania w różnych obszarach życia społecznego. Najważniejsze z nich opisane są w dalszej części sprawozdania.

2. Działania zmierzające do eliminacji lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania

2.1. Propozycje zmian legislacyjnych w wyniku analizy i oceny rozwiązań prawnych

2.1.1. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700)

W dniu 23 kwietnia 2010 roku Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zlecił Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania prowadzenie prac nad projektem aktu prawnego wdrażającego przepisy Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania. W wyniku prac powstał rządowy projekt ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 31 sierpnia 2010 roku i następnie skierowany do prac parlamentarnych. Na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2010 roku ustawa została uchwalona przez Sejm, a następnie w dniu 22 grudnia 2010 roku podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2011 roku.

Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania ma na celu uzupełnienie istniejących wcześniej regulacji w zakresie zasady równego traktowania. Porządkuje sytuację prawną i w pełni implementuje przepisy obowiązujących dyrektyw antydyskryminacyjnych Unii Europejskiej, a jednocześnie określa środki prawne mające na celu ochronę zasady równego traktowania oraz organy odpowiedzialne za realizację tej zasady.

2.1.2. Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 842)

W roku 2009 Podzespół do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie powołany w ramach Zespołu do spraw przeciwdziałania dyskryminacji kobiet, wypracował 12 propozycji zmian do projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W ustawie z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz. 842) zostały uwzględnione następujące uwagi ww. podzespołu, zgłoszone przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

- uzupełnienie zakresu pomocy należnej osobie dotkniętej przemocą w rodzinie o pomoc w zakresie poradnictwa zawodowego (art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy);
- uzupełnienie przepisu o zakaz zbliżania się, a nie tylko kontaktowania z ofiarą przemocy; osoby dotknięte przemocą w rodzinie są dość często nękanie przez sprawców tych przestępstw poprzez np. wyczekiwanie w bliskiej odległości od miejsca zamieszkania ofiary (art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy);
- zapewnienie wsparcia w uzyskaniu mieszkania socjalnego, w przypadku, gdy osoba dotknięta przemocą w rodzinie nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy mieszkania (art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy);
- wprowadzenie obowiązku opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – celem tej zmiany było doprowadzenie do realizacji jednego kompleksowego programu zarówno przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jak i ochrony ofiar przemocy (art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy);
- wprowadzenie przepisu, zgodnie z którym do zadań Prokuratora Generalnego należy opracowywanie i wydawanie co najmniej raz na dwa lata wytycznych dotyczących zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 8a ustawy);
- wprowadzenie przepisu, którego celem jest wyraźne wskazanie organu (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) odpowiedzialnego za powstanie zespołu interdyscyplinarnego (art. 9a ust. 2 ustawy);
- wprowadzenie zapisu, że prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach; taki

zapis umożliwi podejmowanie prac w ramach grupy roboczej także w skonkretyzowanych, indywidualnych przypadkach (art. 9a ust. 14 ustawy).

Wśród zgłoszonych poprawek, które nie zostały przyjęte przez Sejm, na szczególną uwagę zasługuje propozycja definicji osoby dotkniętej przemocą, przez którą należy rozumieć osobę dotkniętą przemocą w rodzinie oraz osoby pozostające pod jej pieczęcią, w tym: dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne. Do kręgu „osoby dotkniętej przemocą w rodzinie” definicja zaliczyła również osoby pozostające pod jej pieczęcią, gdyż często osobą dotkniętą przemocą w rodzinie nie jest wyłącznie osoba, nad którą sprawowana jest opieka lub kuratela w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.), ale również osoba, o którą troszczy się oraz dba osoba dotknięta przemocą w rodzinie, nie będąca jednak jej prawnym przedstawicielem lub nie mająca nad nią władzy rodzicielskiej. Zdefiniowanie pojęcia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie pozwoliłoby określić, które osoby dotknięte przemocą w rodzinie będą mogły zostać zaliczone do kategorii ofiar tego rodzaju przestępstw.

2.1.3. Ustawa – Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 220, poz. 1431)

W ramach Zespołu ds. przeciwdziałania dyskryminacji ojców zostały opracowane propozycje zapisów do projektu ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 220, poz. 1431), które miały na celu zrównanie szans obojga rodziców w sprawowaniu pieczy nad dzieckiem w przypadku rozwodu. Zmiany te dotyczyły art. 58 i art. 113-113⁴.

Zaproponowana przez Zespół zmiana art. 58 zapewniła uwzględnianie przez sąd porozumienia małżonków co do sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie. Zmiana ta służy zachęceniu rodziców do wspólnego ustalania najważniejszych dla dziecka spraw: kontaktów z dzieckiem, miejsca jego pobytu, wyboru szkoły, wychowania religijnego itp. Natomiast nowelizacja art. 113 wprowadziła definicję terminu „kontakty z dzieckiem” i jednocześnie określiła, że rodzice oraz ich dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Takie unormowanie powinno sprzyjać przestrzeganiu praw obojga rodziców i ich dziecka do utrzymywania ze sobą kontaktów. W tym kontekście na uwagę zasługuje posłużenie się przez ustawodawcę terminem „miejsce pobytu dziecka”, a nie „miejsce zamieszkania” czy „miejsce zameldowania”, które niejednokrotnie nie oznaczały miejsca faktycznego przebywania

dziecka. Przepisy nowych art. 113¹ – 113³ - regulują zasady ustalania kontaktów rodziców z dzieckiem w przypadku, gdy dziecko stale przebywa u jednego z nich. Nakazują one, by rodzice, ustalając sposób kontaktowania się z dzieckiem, kierowali się jego dobrem i brali pod uwagę rozsądne życzenia dziecka. W braku porozumienia między nimi rozstrzygał będzie sąd opiekuńczy. Natomiast na podstawie nowego art. 113⁴ sąd opiekuńczy, orzekając w sprawie kontaktów z dzieckiem, może zobowiązać rodziców do określonego postępowania, w szczególności skierować ich do placówek lub specjalistów zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc, z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń. W sytuacji wysokiego skonfliktowania stron, która może wpływać niekorzystnie na dziecko, sąd będzie miał prawo skierować rodziców do specjalisty, który ma za zadanie doprowadzić do wypracowania przez nich najlepszego, z punktu widzenia dobra dziecka, porozumienia. Powyższe zmiany weszły w życie 13 czerwca 2009 roku.

Inne propozycje zmian w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy

1. W dniu 29 września 2010 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Ministra Sprawiedliwości w sprawie brzmienia przepisu art. 62 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, który – według Pełnomocnik – nie przesądzał, kto w rzeczywistości jest biologicznym ojcem dziecka pochodzącego z małżeństwa lub urodzonego 300 dni po jego ustaniu lub unieważnieniu. Obecne brzmienie art. 62 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dyskryminuje biologicznych ojców dzieci urodzonych w okresie 300 dni od ustania lub unieważnienia małżeństwa oraz z różnych osobistych powodów niewstępujących w związek małżeński, gdyż osoby te są obowiązane do wnoszenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa męża, chociażby było rzeczą oczywistą, iż dziecko nie pochodzi od męża matki ze względu na np. długoletnią rozłąkę spowodowaną pobytem za granicą lub przebywaniem w zakładzie karnym. W ocenie Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania brak jest uzasadnienia dla utrzymania domniemania pochodzenia dziecka z małżeństwa, jeżeli urodziło się 300 dni od rozwiązania tego małżeństwa, gdyż dopiero proces o zaprzeczenie ojcostwa, po zakończeniu go prawomocnym wyrokiem, stanowi punkt wyjścia do ustalenia, kto jest biologicznym ojcem dziecka urodzonego przed upływem 300 dni od dnia ustania lub unieważnienia małżeństwa. Pełnomocnik zaproponowała, więc, aby domniemanie pochodzenia dziecka od męża matki nie miało zastosowania, jeżeli matka oraz mężczyzna, od którego dziecko pochodzi, za zgodą

męża matki, oświadczą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, w terminie 14 dni od dnia urodzenia dziecka, że są jego rodzicami. Rozwiązanie to eliminuje zastosowanie domniemania ojcostwa męża matki w następstwie skorzystania z instytucji uznania ojcostwa, przy czym w ujęciu przedstawionym przez Pełnomocnik jest to uznanie o cechach szczególnych. Zaproponowane rozwiązanie legislacyjne zapewnia ochronę wszystkim zainteresowanym osobom, przede wszystkim dziecku, a także matce dziecka i jej mężowi (również byłemu mężowi) oraz mężczyźnie, który jest biologicznym ojcem dziecka. Minister Sprawiedliwości odniósł się pozytywnie do przedstawionego rozwiązania, jednak zaproponowane przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zmiany nie zostały do chwili obecnej uwzględnione.

2. W związku z przypadkami dyskryminacji osób chorych psychicznie i z niepełnosprawnością intelektualną, które na mocy art. 12 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy są pozbawione prawa do zawarcia związku małżeńskiego, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 26 stycznia 2011 roku do Ministra Sprawiedliwości w sprawie zmiany tego przepisu. Pełnomocnik podkreśliła m.in., że dyskryminacji w życiu społecznym nie mogą usprawiedliwiać żadne przepisy oraz żadne przyczyny. Przepis art. 12 § 1 wyżej cytowanej ustawy ogranicza możliwość samostanowienia o swoim życiu rodzinnym przez osoby chore, które nie są ubezwłasnowolnione całkowicie lub częściowo z powodu choroby psychicznej lub niedorozwoju umysłowego, a więc posiadają pełną zdolność do czynności prawnych. W nadesłanej odpowiedzi Minister Sprawiedliwości poinformował, iż przepis ten wpisuje się w nowoczesne podejście do problematyki osób niepełnosprawnych poprzez indywidualizację i elastyczność środków ochronnych. W powyższej sprawie Pełnomocnik uzyskała poparcie ekspertów z dziedziny psychiatrii i psychologii, jak również organizacji pozarządowych, dostrzegających dyskryminujący charakter uregulowania. Pełnomocnik zwróciła się z prośbą do kilku instytucji – w tym do Rzecznika Praw Obywatelskich – o zbadanie, czy art. 12 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy jest zgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Propozycje zmian w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz w rządowym projekcie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, związane z wprowadzeniem instytucji patrona

W związku z narastaniem emigracji zarobkowej z Polski, istotnym społecznie problemem jest zapewnienie dzieciom emigrantów nie tylko bieżącej pieczy, ale także reprezentacji prawnej podczas nieobecności opiekuna prawnego. Osoby sprawujące pieczę

nad takimi dziećmi muszą nie tylko faktycznie, ale i prawnie zastępować rodziców, będących przedstawicielami ustawowymi dziecka. Dziecko potrzebuje bowiem nie tylko bezpośredniej pieczy, ale także reprezentacji prawnej przy podejmowaniu decyzji majątkowych, edukacyjnych, czy też dotyczących leczenia. Reprezentacja dziecka umożliwia dokonywanie w imieniu dziecka czynności prawnych, czynności przed sądami w sprawach cywilnych, czynności przed organami administracyjnymi, jak też czynności przed sądami administracyjnymi. Jeżeli funkcji przedstawiciela ustawowego nie mogą sprawować rodzice, konieczne jest ustanowienie opiekuna. W szczególności w związku z długotrwałym wyjazdem rodziców za granicę, sąd powinien zawiesić władzę rodzicielską (art. 110 ustawy) i ustanowić opiekuna, ponieważ wyjazd taki należy potraktować jako obiektywną przejściową przeszkodę w wykonywaniu władzy rodzicielskiej. Pracujący nad tą kwestią Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji dzieci ze względu na brak opiekunów prawnych w związku z wyjazdami rodziców uznał, że istniejące instrumenty prawne nie zapewniają prostego rozwiązania, które pozwoliłoby rodzicom wraz z powierzeniem bieżącej pieczy nad dzieckiem osobie trzeciej, upoważnić ją do wykonywania także innych określonych przez nich uprawnień i obowiązków z zakresu władzy rodzicielskiej, bez wyzbywania się władzy rodzicielskiej w całości. Rzadko też rodzice regulują te sprawy w drodze umów i towarzyszących im pełnomocnictw. W konsekwencji ustalenia rodziców z opiekunami faktycznymi ich dzieci okazują się często niewystarczające do załatwiania spraw dziecka przez tychże opiekunów. Praktyka pokazała, że zachodzi – jeszcze przed zaistnieniem przeszkody w kontynuowaniu przez nich pieczy nad dzieckiem – potrzeba uzupełnienia systemu prawnego o instrument umożliwiający rodzicom wskazanie faktycznego opiekuna dziecka, przekazanie mu pieczy nad dzieckiem i wyposażenie w niezbędne w danej sytuacji uprawnienia i obowiązki z zakresu reprezentacji dziecka, zarządu jego majątkiem oraz kierowania i wychowania. W praktyce można odnotować sytuacje, gdy opiekun jest jednocześnie także rodziną zastępczą. Wówczas z tytułu funkcji opiekuna ma kompetencje do reprezentacji dziecka i zarządu jego majątkiem, zaś z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej może ubiegać się o pomoc dla rodzin zastępczych udzielaną przez państwo. Proponowane zmiany nie znalazły jednak swojego odzwierciedlenia w zmianie prawa.

2.1.4. Ustawa z dnia 25 listopada 2010 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy (Dz. U. Nr 249, poz. 1655)

1. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 5 maja 2010 roku do Ministra Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o zmianę przepisu art. 182³

ustawy 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy w taki sposób, który umożliwi ojcom adopcyjnym skorzystanie z urlopu ojcowskiego po ukończeniu procedury adopcyjnej w okresie po ukończeniu przez dziecko pierwszego roku życia oraz skorzystanie przez ojców ze zwiększonego wymiaru urlopu ojcowskiego w sytuacji urodzenia się dzieci z ciąży mnogiej. W świetle obowiązujących w tym czasie przepisów ustawy Kodeks pracy prawo do urlopu ojcowskiego przysługiwało pracownikowi-ojcu wychowującemu dziecko w okresie pierwszego roku życia dziecka. Zatem możliwość skorzystania przez pracownika-ojca wychowującego dziecko z urlopu ojcowskiego była uzależniona wyłącznie od wieku dziecka. Urlop ten mógł być wykorzystany w dowolnym momencie w ciągu pierwszego roku życia dziecka. Uprawnienie to przysługiwało każdemu ojcu – biologicznemu i adopcyjnemu. W praktyce jednak wykorzystanie urlopu ojcowskiego przez ojca adopcyjnego mogło okazać się niemożliwe, gdyż czynności związane z wyjaśnieniem sytuacji prawnej dziecka, pozbawieniem praw rodzicielskich biologicznych rodziców, przeprowadzeniem procedur preadopcyjnych oraz orzeczeniem przysposobienia przez sąd zwykle kończą się już po ukończeniu przez dziecko pierwszego roku życia. Opracowana przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej – na wniosek Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania – zmiana daje nowe uprawnienia ojcom, którzy mogą korzystać z urlopu ojcowskiego także po ukończeniu przez adoptowane dziecko dwunastego miesiąca życia. W dniu 25 listopada 2010 roku Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Kodeks pracy. Zgodnie z nią ojciec może między innymi skorzystać z urlopu ojcowskiego w ciągu roku od przysposobienia, który przysługuje do momentu ukończenia przez dziecko siódmego roku życia. Możliwość skorzystania z tego urlopu przedłużona jest do dziesiątego roku życia przysposobionego dziecka w przypadku, gdy ma ono odroczony obowiązek szkolny.

2.1.5. Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. Nr 113, poz. 658)

W związku z interwencją dotyczącą dyskryminacji młodych lekarek będących rezydentkami Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Ministra Zdrowia w sprawie zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779, z późn. zm.), którego przepisy mogą nosić znamiona dyskryminacji ze względu na płeć. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania skierowała do Ministra Zdrowia postulat zmiany przepisów rozporządzenia w taki sposób, który obligatoryjnie umożliwi lekarkom zachodzącym w ciążę podczas odbywania specjalizacji przedłużenie rezydentury

o okres przebywania na zasiłku chorobowym oraz korzystania z urlopu macierzyńskiego. Proponowane przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania rozwiązania legislacyjne zostały ujęte w art. 16l ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. z 2011 r. Nr 227, poz. 1634, z późn. zm.). Ustawa zmieniająca ww. przepis weszła w życie z dniem 1 lipca 2011 roku.

2.1.6. Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1725, z późn. zm.)

W związku z doniesieniami medialnymi na temat kobiety, która utraciła status osoby bezrobotnej, ponieważ zaszła w ciążę i przebywała na zwolnieniu lekarskim, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 30 kwietnia 2010 roku do przewodniczącego sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny z prośbą o podjęcie z inicjatywy Komisji działań zmierzających do pilnej nowelizacji przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.). Zaproponowana przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zmiana regulowała kwestie statusu osoby bezrobotnej będącej w ciąży lub połogu, które do tej pory rozstrzygane były interpretacyjnie i nastroczały wiele wątpliwości. W grudniu 2010 r. Sejm uchwalił nowelizację ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 257, poz. 1725, z późn. zm.). Zgodnie z nią kobieta w ciąży nie traci statusu bezrobotnej, nawet jeżeli okres niezdolności do pracy związanej z ciążą i porodem trwa dłużej niż 90 dni. Nie traci go również w przypadku, gdy zachoruje nieprzerwanie przez 90 dni w wyniku powikłań po porodzie, w ciągu 30 dni po urodzeniu dziecka.

2.1.7. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, z późn. zm.)

W celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć kobiet-naukowców oraz z uwagi na pełnione przez nie role rodzinne, z inicjatywy poselskiej w porozumieniu z Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, wprowadzono zmiany w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, w związku, z którymi do okresu, na który przyznano stypendium dla wybitnych młodych naukowców, nie wlicza się przerwy w działalności naukowej związanej z urlopem macierzyńskim lub wychowawczym stypendystki, udzielonych na zasadach określonych w przepisach Kodeksu pracy, albo jej

długotrwałej choroby, w tym wymagającej rehabilitacji. Ustawa nowelizująca weszła w życie 1 października 2010 roku.

2.1.8. Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy — Kodeks karny, ustawy — Kodeks postępowania karnego, ustawy — Kodeks karny wykonawczy, ustawy — Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 206, poz. 1589, z późn. zm.)

Zespół ds. przeciwdziałania dyskryminacji małoletnich w elektronicznych środkach masowego przekazu, we współpracy z przedstawicielami Ministra Sprawiedliwości, wypracował w roku 2009 następujące propozycje nowelizacji Kodeksu karnego uwzględnione w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw:

- sąd będzie mógł podjąć decyzję o umieszczeniu w zakładzie zamkniętym lub skierowaniu na leczenie ambulatoryjne osób ze skłonnościami pedofilskimi (art. 93 ustawy);
- sąd będzie mógł skazać osoby o skłonnościach pedofilskich na leczenie ambulatoryjne, w tym leczenie farmakologiczne (art. 95a § 1 ustawy);
- dodanie art. 191a dało podstawę karania za rozpowszechnianie obrazu nagiej osoby bez jej wiedzy, np. za pomocą kamery w telefonie komórkowym, a następnie umieszczanie materiału np. na blogu internetowym lub na stronie serwisu społecznościowego w celu poniżenia czy ośmieszenia;
- karze będzie podlegać osoba, która np. za pośrednictwem internetu albo telefonii komórkowej nawiązuje kontakt z dzieckiem poniżej lat 15 i działając w celu popełnienia przestępstwa zgwałcenia, molestowania seksualnego lub produkowania i utrwalania pornografii dziecięcej podejmuje działania zmierzające do spotkania lub realizacji tego celu w innej formie; do tej pory policja mogła podejmować działania tylko wtedy, gdy doszło do molestowania seksualnego dziecka – zmieniona ustawa pozwala nie tylko zareagować, ale i karać, zanim dziecko zostanie skrzywdzone (art. 200a ustawy);
- w nowelizacji art. 200a dopisany został do listy artykułów kodeksu karnego wymienionych w art. 19 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.), czyli do katalogu przestępstw, w przypadku których policji wolno stosować techniki operacyjne; zmiana wprowadzona ustawą z dnia 20

maja 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy o Policji, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 98, poz. 626). Weszła w życie 8 września 2010 roku;

- nowelizacja uwzględniła jeszcze jeden nowy typ przestępstwa, jakim jest publiczne (a więc np. w środkach masowego przekazu, w internecie, w trakcie zgromadzeń publicznych) pochwalanie lub propagowanie zachowań o charakterze pedofilskim; oznacza to na przykład, że wszelkie strony internetowe, na których pojawiały się wypowiedzi, sugerujące, iż obcowanie płciowe z dziećmi jest zjawiskiem pozytywnym, stają się nielegalne, a ich twórcy mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności karnej (dodany art. 200b ustawy).

Wprowadzone tą nowelizacją zmiany mają na celu umożliwienie penalizacji uwodzenia i wykorzystania seksualnego osób małoletnich przy użyciu cyberprzestrzeni, np. na wszelkiego rodzaju czatach i forach internetowych.

W celu umożliwienia skutecznej walki z przestępstwami o charakterze rasistowskim, także na etapie przygotowań do popełnienia przestępstwa, w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw znowelizowany został również art. 256 ustawy – Kodeks karny. Nowelizacja (zgodnie z projektem przedstawionym przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania) wprowadziła w § 2 art. 256 ustawy — Kodeks karny karalność czynów polegających na produkowaniu, utrwalaniu lub sprowadzaniu, nabywaniu, przechowywaniu, posiadaniu, prezentowaniu, przewożeniu lub przesyłaniu, w celu rozpowszechniania, druku, nagrania, filmu lub innego przedmiotu, zawierającego treść określoną w § 1, tj. publicznie propagującą faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołującą do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość. Art. 256 § 4 wprowadził podstawę obligatoryjnego orzeczenia przepadku przedmiotów służących lub przeznaczonych do popełnienia przestępstwa określonego w § 1 lub 2 tego przepisu, obejmującego również przedmioty nie stanowiące własności sprawcy. Powyższe zmiany weszły w życie 8 czerwca 2010 roku.

2.1.9. Propozycje zmiany ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.)

W odpowiedzi na medialne doniesienia w sprawie dyskryminacji pełniących wojskową służbę zawodową mężczyzn w zakresie korzystania z urlopu ojcowskiego,

Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 8 lutego 2010 roku do Ministra Obrony Narodowej o podjęcie stosownych działań zmierzających do wprowadzenia do ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych przepisów umożliwiających żołnierzom zawodowym skorzystanie z urlopów ojcowskich na zasadach przewidzianych w art. 182³ ustawy Kodeks pracy. Obecnie żołnierzom zawodowym nie przysługuje wprowadzony od 1 stycznia 2009 roku ustawą z dnia 6 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 237, poz. 1654) określony w art. 182³ ustawy - Kodeks pracy urlop ojcowski. Zgodnie z postanowieniami art. 65 ust. 1 i 65a ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych żołnierzom zawodowym przysługuje jedynie urlop macierzyński i urlop wychowawczy na zasadach określonych w przepisach Kodeksu pracy. W opinii nadesłanej przez Ministra Obrony Narodowej ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych nie odsyła w sprawie urlopu ojcowskiego do stosowania postanowień ustawy - Kodeks pracy, ani też nie reguluje tej kwestii, dlatego też brak jest podstaw prawnych do twierdzenia, że żołnierzom zawodowym oprócz urlopu macierzyńskiego przysługuje również urlop ojcowski. W odpowiedzi na te argumenty Pełnomocnik wystąpiła w dniu 29 października 2010 roku do Ministra Obrony Narodowej z prośbą o ponowne przeanalizowanie problemu i podjęcie działań legislacyjnych w celu umożliwienia żołnierzom zawodowym skorzystania z urlopu ojcowskiego na zasadach przewidzianych w ustawie - Kodeks pracy. W swoim piśmie Pełnomocnik podkreśliła, że brak możliwości udzielania urlopu ojcowskiego żołnierzom zawodowym narusza konstytucyjną zasadę równości wobec prawa wszystkich obywateli, a także prawo kobiety i mężczyzny do równych praw w życiu rodzinnym, zagwarantowane w artykule 33 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Pełnomocnik możliwe i zasadne jest znalezienie takich rozwiązań prawnych, które pozwoliłyby ojcom-żołnierzom zawodowym skorzystać ze wspomnianego urlopu. Pismem z dnia 15 grudnia 2011 roku Minister Obrony Narodowej poinformował, że – wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym oraz mając na celu zachowanie spójności uprawnień pracowników i funkcjonariuszy służb mundurowych – resort obrony narodowej dostrzega potrzebę dostosowania uprawnień żołnierzy zawodowych w zakresie ochrony rodzicielstwa do uprawnień pracowników wynikających z ustawy - Kodeks pracy. Minister Obrony Narodowej poinformował również, że w resorcie podjęto prace zmierzające do wprowadzenia do ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych przepisów umożliwiających udzielanie żołnierzom zawodowym urlopów ojcowskich.

2.1.10. Propozycja zmiany do ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264)

Propozycja zmiany do ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego polegała na dodaniu nowego art. 52a po art. 52 i zmierzała do zapewnienia jak najwcześniejszego ustanowienia opiekuna dla dziecka. Sąd może i powinien działać tu z urzędu, co oczywiście nie wyklucza wcześniejszego wniosku ze strony np. rodziców małoletniej matki. Niezależnie od ustanowienia opiekuna sąd mógłby wydać zarządzenia, o których mowa w art. 96 § 2 ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Propozycja ta stanowiła jedynie uszczegółowienie ogólnego obowiązku zawiadamiania sądu opiekuńczego, wyrażonego w art. 572 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.)

Powyższa propozycja była wynikiem prac grupy roboczej utworzonej przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w związku z przygotowaniem do debaty „Czy mamy dyskryminację małoletnich matek w Polsce?”. W skład grupy roboczej wchodziła przedstawiciele Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Ministra Zdrowia, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Edukacji Narodowej oraz Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych. Propozycja dodania art. 52a do ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego została również przekazana do zaopiniowania Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych negatywnie ustosunkował się do przedstawionej zmiany.

2.1.11. Propozycja zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz. 884, z późn. zm.)

W związku z problemami zaistniałymi podczas wydawania przez Urzędy Stanu Cywilnego polskim obywatelom zaświadczeń stwierdzających, że zgodnie z prawem polskim mogą zawrzeć małżeństwo, spowodowanymi koniecznością zamieszczenia w formularzu danych o osobie, z którą ma zostać zawarte małżeństwo, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się w dniu 3 lutego 2011 roku do Ministra Spraw

Wewnętrznych i Administracji o podjęcie działań w celu przygotowania stosownych zmian w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów. W wystąpieniu Pełnomocnik wyraziła opinię, że zmianie ulec powinien wzór zaświadczenia stanowiący załącznik nr 11 do ww. rozporządzenia. Zmiana miała polegać na usunięciu części formularza obligującej instytucję wystawiającą zaświadczenie do umieszczenia danych o osobie, z którą odbiorca zaświadczenia ma zamiar zawrzeć związek małżeński i jednocześnie obligującej odbiorcę zaświadczenia do ujawnienia danych tej osoby. Ponadto, Pełnomocnik zwróciła się z prośbą, aby wszystkie Urzędy Stanu Cywilnego zostały poinstruowane o konieczności wydawania przedmiotowych zaświadczeń wnioskodawcom do czasu wprowadzenia stosownych zmian prawnych.

W odpowiedzi Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji poinformował, że trwają prace legislacyjne nad projektem rozporządzenia zmieniającego ww. rozporządzenie, zmieniające wzór zaświadczenia stwierdzającego zdolność prawną do zawarcia związku małżeńskiego za granicą. Jednakże do czasu ich zakończenia procedura poprzedzająca wydanie przedmiotowego zaświadczenia nie może ulec zmianie. Sprawa w toku.

2.1.12. Propozycja zmiany w ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr. 118, poz. 687, z późn. zm.)

Z inicjatywy Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, opracowano zmianę art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Zgodnie z tym przepisem prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa rodzina osoby zmarłej. Przepis art. 10 ust. 1 przyznaje prawo pochowania zwłok również osobom, które się do tego dobrowolnie zobowiązują, ale dopiero wtedy, gdy nie sprzeciwiają się temu osoby uprawnione, należące do najbliższych członków rodziny zmarłego. Opracowany projekt ma na celu umożliwienie osobie bliskiej, która nie jest spokrewniona, pochowanie zmarłego, który za życia wyraził takie życzenie zawarte w oświadczeniu woli, bez względu na decyzję osób będących członkami rodziny zmarłego.

2.2. Projekty realizowane przez Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania

2.2.1. Projekt „Równe traktowanie standardem dobrego rządzenia”

Projekt „Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia” realizowany jest w latach 2011-2012 w ramach Priorytetu V: Dobre Rządzenie, Działanie 5. 1.: Wzmocnienie potencjału administracji rządowej, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przez Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania w partnerstwie ze Szkołą Główną Handlową (Partner SGH) i Uniwersytetem Jagiellońskim (Partner UJ).

Polityka równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji z każdego powodu ma znaczenie strategiczne dla współczesnego państwa, zapewniając zrównoważony rozwój społeczny i sprawiedliwy dostęp do dóbr i usług dla wszystkich obywateli. Rozwój równości szans w Polsce powinien być wspomagany wzrostem świadomości i wiedzy na temat polityki antidyskryminacyjnej wśród pracowników instytucji rządowych. Pozwoli to na prowadzenie przez Polskę skutecznej polityki antidyskryminacyjnej z każdego powodu oraz właściwą interpretację i implementację przepisów antidyskryminacyjnych Unii Europejskiej do prawa polskiego.

Potrzeba realizacji projektu wynika z faktu, że pomimo dobrych rozwiązań prawnych i instytucjonalnych, w praktyce nadal mamy do czynienia z wieloma przypadkami nierówności.

Celem ogólnym projektu jest podjęcie działań zmierzających do przygotowania administracji rządowej na wszystkich poziomach do tworzenia i monitorowania prawa oraz opracowywania i wdrażania odpowiednich strategii uwzględniających zasadę równości.

Celami szczegółowymi projektu są:

- usprawnienie wdrażania zasady równego traktowania w administracji publicznej przez utworzenie ogólnopolskiej sieci Koordynatorów ds. Równego Traktowania (KRT) we wszystkich ministerstwach, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, urzędach wojewódzkich i wybranych instytucjach publicznych;
- wprowadzenie zasady równego traktowania do standardu dobrego rządzenia przez opracowanie Strategicznych Rekomendacji na rzecz Równego Traktowania (SRRT) stanowiących bazę do opracowania Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania;

- podniesienie kompetencji kadr administracji publicznej (a w szczególności rządowej) poprzez przeprowadzenie szkoleń z zakresu realizacji zasady równego traktowania i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji dla ok. 460 pracowników urzędów i instytucji publicznych;
- upowszechnienie idei równości i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji przez realizację społecznej kampanii informacyjnej na temat równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji.

Działania podejmowane w projekcie to:

- 1) badania: poszerzonym wskaźnikiem Gender Index (GI) oraz badanie sondażowe aktualnej sytuacji grup dyskryminowanych ze szczególnym uwzględnieniem aspektów odnoszących się do działań podejmowanych przez administrację publiczną;
- 2) analiza danych zastanych;
- 3) diagnoza zjawiska dyskryminacji i opracowanie Strategicznych Rekomendacji na rzecz Równego Traktowania (SRRT);
- 4) szkolenia dla administracji publicznej;
- 5) utworzenie sieci Koordynatorów ds. Równego Traktowania (KRT);
- 6) promocja i upowszechnianie projektu oraz idei równości i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji.

Badanie poszerzonym wskaźnikiem Gender Index (GI)

W ramach projektu Partner SGH w okresie od dnia 16 października 2011 roku do 29 lutego 2012 roku prowadził w wybranych instytucjach administracji rządowej badanie wskaźnikiem Gender Index poszerzonym o elementy Diversity Index.

Celem badania jest zebranie informacji na temat zgodności prowadzonej polityki z zasadą równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, poglądy polityczne, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, stan cywilny i rodzinny.

Badaniem objęte zostały wszystkie ministerstwa oraz Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Produktem badania będzie raport zbiorczy z całości badania, przygotowany w oparciu o raporty indywidualne z rekomendacjami dla poszczególnych instytucji, zawierający obszary problemowe i zalecenia do wdrożenia.

Ostateczne wyniki badań wraz z raportem końcowym opublikowane zostaną w czerwcu 2012 roku.

Badanie sondażowe aktualnej sytuacji grup dyskryminowanych

Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w okresie od dnia 16 listopada do dnia 21 grudnia 2011 roku prowadził badania mające na celu dostarczenie informacji na temat aktualnej sytuacji grup dyskryminowanych ze szczególnym uwzględnieniem tych aspektów, które odnoszą się do działań podejmowanych przez administrację publiczną. Badanie zostało przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 1715 respondentów w formie indywidualnych wywiadów według standaryzowanego kwestionariusza. Poziom realizacji próby wylosowanej wyniósł 54%. Podczas badania zastosowano metodę zbierania danych CAPI (wspomagany komputerowo wywiad osobisty w domu respondenta). Produktem badania będzie raport z badania sondażowego, który zostanie opublikowany w czerwcu 2012 roku.

Diagnoza zjawiska dyskryminacji oraz Strategiczne Rekomendacje na rzecz Równego Traktowania

Na podstawie wyników uzyskanych w trakcie analizy danych zastanych (m.in. publikacji polskich i zagranicznych, ustaw, rozporządzeń) oraz wyników badania sondażowego aktualnej sytuacji grup dyskryminowanych Partner UJ opracuje diagnozę zjawiska dyskryminacji, która pozwoli na uzyskanie aktualnego i ujednoczonego opisu sytuacji poszczególnych grup społecznych, których wyznacznikiem jest płeć, wiek, rasa, religia, orientacja seksualna, niepełnosprawność. Opracowana przez Partnera UJ diagnoza posłuży do opracowania Strategicznych Rekomendacji na rzecz Równego Traktowania, zawierających wytyczne co do możliwości i kierunków zmian w deficytowych obszarach, które stanowiąc będą podstawę do opracowania Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania.

Dzięki tym oraz innym działaniom zaplanowanym w projekcie powstanie pierwsza w Polsce, przeprowadzona na tak szeroką skalę, diagnoza zjawiska dyskryminacji.

Szkolenia dla administracji publicznej

Szkolenia są zasadniczym działaniem realizowanym w projekcie. Ich celem jest podniesienie kompetencji kadr administracji publicznej w zakresie zagadnień polityki równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji. Oczekiwanym rezultatem jest

natomiast podniesienie profesjonalizmu i skuteczności działania administracji oraz dostępności i jakości usług publicznych.

Szkoleniami będzie objętych w sumie ok. 460 urzędników i urzędniczek z 87 instytucji (wszystkie ministerstwa, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, urzędy wojewódzkie oraz wybrane instytucje publiczne).

Przeprowadzenie szkoleń przedstawicieli i przedstawicielek administracji publicznej poprzedziło badanie potrzeb szkoleniowych, które zostało przeprowadzone w czerwcu 2011 roku. Celem badania było określenie obszarów, w jakich należy szkolić przedstawicieli i przedstawicielek administracji publicznej oraz określenie preferowanej przez nich formy materiałów szkoleniowych. Badaniem zostało objętych 250 przedstawicieli i przedstawicielek administracji publicznej z 5 wybranych urzędów administracji publicznej.

W roku 2012 planowane jest opracowanie szczegółowego programu szkoleń i przeprowadzenie cyklu szkoleniowego w podziale na grupy szkoleniowe.

Sieć Koordynatorów ds. Równego Traktowania (KRT)

W ramach projektu „Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia” powołanych zostało 51 Koordynatorów ds. Równego Traktowania. Zostali powołani w każdym ministerstwie, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, urzędzie wojewódzkim i wybranych instytucjach publicznych, w których realizacja zasady równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji odgrywa kluczową rolę w realizacji zadań i kompetencji urzędu. Zgodnie z założeniem projektu Koordynatorzy ds. Równego Traktowania odpowiedzialni będą za monitorowanie zasady równego traktowania i przeciwdziałanie dyskryminacji z każdego powodu zarówno na terenie urzędu jak i w bieżącej realizacji jego zadań i kompetencji.

Promocja i upowszechnianie projektu oraz idei równości i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji - Kampania społeczna promująca ideę równego traktowania oraz przeciwdziałania dyskryminacji - „Widzisz? Reaguj!”

Celem kampanii „Widzisz? Reaguj!” jest zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko dyskryminacji – w szczególności dyskryminację ze względu na wiek, niepełnosprawność i płeć. Głównymi kanałami komunikacyjnymi kampanii są spot reklamowy „Oko” i portal Sieć Równości.

Spot informuje, jakie działania dyskryminują i zachęca do reagowania – odsyła do strony internetowej: www.siecrownosci.gov.pl. Portal pełni funkcję edukacyjną i informacyjną (polecane wydarzenia, media). Promuje treści związane z tolerancją i równym traktowaniem. W okresie lipiec – sierpień 2011 roku spot prezentowany był w czasie prime time w Telewizji Polskiej w programie 1 oraz 2. W celu dotarcia do jak najszerszej grupy odbiorców spot odtwarzany był także w warszawskim metrze, Kolejach Mazowieckich oraz telefonii komórkowej T-Mobile. Planowane kolejne odsłony kampanii to plakaty edukacyjne i informacyjne oraz bannery umieszczone na stronie portalu społecznościowego Facebooka. Kampania zakończy się wraz z zakończeniem realizacji projektu w grudniu 2012 roku.

Plakaty promujące projekt:

Komiksy umieszczone na portalu społecznościowym Facebook.

Elementem promocji i upowszechniania informacji o projekcie są również konferencje organizowane w ramach projektu m.in. konferencja otwierająca (29 czerwca 2011 roku) i zamykająca oraz 16 konferencji regionalnych, które posłużą m.in. do konsultacji Strategicznych Rekomendacji na rzecz Równego Traktowania.

2.2.2. Projekt „Media równych szans”

W 2011 roku Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania przygotowało koncepcję projektu „Media równych szans”. Uzyskał on finansowanie ze środków wspólnotowego Programu na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej PROGRESS.

Ogólnym celem projektu jest wprowadzenie perspektywy równościowej do dyskursu społecznego poprzez działania edukacyjno-promocyjne skierowane do osób i środowisk odpowiedzialnych za i mających wpływ na jego kształt.

W ramach projektu zrealizowane zostaną dwie konferencje (inaugurująca i zamykająca projekt), które w zamyśle projektodawcy mają mieć charakter forum wymiany doświadczeń i dobrych praktyk. Podczas konferencji odbędą się prezentacje i dyskusje panelowe. Zaplanowane konferencje będą okazją do przedstawienia szerszemu gronu odbiorców inicjatyw związanych z równym traktowaniem i antydyskryminacją. Przedstawione podczas spotkań opracowania, analizy i dobre praktyki pozwolą upowszechnić metodologię działań na rzecz równego traktowania i antydyskryminacji.

Ponadto, w ramach projektu, zostaną przeprowadzone dwa konkursy. W ramach pierwszego, adresowanego do ekspertów oraz środowisk organizacji pozarządowych,

wyłonione zostaną najlepsze raporty, badania, analizy dotyczące przekazów i języka mediów w aspekcie antydyskryminacyjnym, podręczniki trenerskie, materiały szkoleniowe z zakresu polityki równych szans i przeciwdziałania dyskryminacji w środkach masowego przekazu. Komisja konkursowa wybierze materiały, których wydanie i kolportaż zostanie sfinansowane w ramach nagrody. W zamyśle projektodawcy nagrodzenie i wydanie opracowań i analiz oraz innych materiałów edukacyjnych przygotowanych przez sektor pozarządowy będzie formą wsparcia i promocji innowacyjnych metod i opracowań związanych z tematyką antydyskryminacyjną. Drugi konkurs skierowany do dziennikarzy oraz studentów i studentek dziennikarstwa wyłoni najlepsze pomysły promocji równości i zwalczania dyskryminacji w trzech kategoriach: pióro, mikrofon i obraz. Prace w obu konkursach będą oceniane przez ekspertów, pod patronatem Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

Cześć edukacyjna projektu opierać się będzie na cyklu 10 szkoleń skierowanych do dziennikarzy i dziennikarek, a także do adeptów i adeptek dziennikarstwa. Szkolenia obejmą szeroko rozumianą problematykę równego traktowania, równości szans, przeciwdziałania dyskryminacji i promowania różnorodności, szczególnie w kontekście sposobu przekazu medialnego. Przeszkolonych zostanie 200 osób. Projekt realizowany jest w okresie grudzień 2011– grudzień 2012 roku.

2.3. Promowanie, upowszechnianie i propagowanie problematyki równego traktowania

2.3.1. Konferencje

Konferencja „Unia jest kobieta”

W dniu 3 czerwca 2009 roku odbyła się konferencja „Unia jest kobietą”, zorganizowana wspólnie z Ministrem Gospodarki i Europejską Unią Kobiet – Sekcja Polska. Spotkanie poświęcone było ocenie roli i pozycji kobiet w życiu publicznym w 5 lat po akcesji Polski do Unii Europejskiej i po 20 latach transformacji ustrojowej. Uczestnicy konferencji próbowali ocenić, jak współczesne Polki radzą sobie w polityce, biznesie, nauce i kulturze; jakimi są menedżerkami a jakimi podwładnymi, a także jaki wpływ na rozwój i potencjał firm ma kobiecy i męski styl zarządzania. Konferencja odbyła się po raz drugi, pierwszą zorganizowano w 2004 roku. Skierowana była nie tylko do kobiet, ale również do mężczyzn, którzy dostrzegają i doceniają potrzebę aktywności kobiet w życiu publicznym i prywatnym.

Uroczyste spotkanie z kobietami, które przyczyniły się do odzyskania przez Polskę niepodległości

W dniu 12 grudnia 2009 roku, w przeddzień rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania spotkała się na Zamku Królewskim w Warszawie z kobietami, które przyczyniły się do odzyskania przez Polskę niepodległości. Spotkanie na Zamku Królewskim połączono z otwarciem wystawy „Kobiety internowane – Gołdap 1982”, przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej.

W dniu 11 grudnia 2009 roku, w przeddzień uroczystości na Zamku Królewskim, odbyło się spotkanie młodzieży z warszawskich szkół z bohaterkami stanu wojennego. Podczas spotkania zaprezentowano spektakl pt. „Trzynasty, dwunasty” w reżyserii Marka Mokrowieckiego przygotowany przez zespół Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego z Płocka. Sztuka jest wiernym zapisem tego, co działo się z kobietami w więzieniach i ośrodkach internowania w grudniu 1981 roku i przez cały rok 1982. Stanowi syntezę przeżyć kilkuset kobiet z całej Polski.

Konferencje „NIE- dla rasizmu w sporcie (2009, 2010)

Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania podjęła także problematykę rasizmu i ksenofobii w sporcie. We współpracy z Ministrem Sportu i Turystyki, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Polskim Komitetem Olimpijskim oraz Stowarzyszeniem „Nigdy Więcej” dwukrotnie (październik 2009 i grudzień 2010) zorganizowała konferencje „Nie – dla rasizmu w sporcie”. Ich uczestnikami byli przedstawiciele wszystkich dużych związków sportowych działających w Polsce, sportowcy, urzędnicy i dziennikarze. Pierwsza konferencja zakończyła się podpisaniem deklaracji *Nie – dla rasizmu w sporcie*. Deklaracja (podpisana przez przedstawicieli rządu oraz 44 z 68 zarejestrowanych w Polsce związków sportowych) odwołuje się między innymi do zaleceń Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji w sprawie zwalczania rasizmu w sporcie i stanowi publiczne potwierdzenie zaangażowania organizatorów sportu zawodowego w budowanie poprzez sport otwartego, tolerancyjnego społeczeństwa, wolnego od rasizmu i ksenofobii. W czasie drugiej konferencji dokonano przeglądu działań, których celem było wyeliminowanie rasizmu ze sportu. Zaprezentowano także dobre praktyki w tym zakresie. Konferencji towarzyszyło uroczyste rozstrzygnięcie konkursu dla dziennikarzy „Stop rasizmowi w sporcie”, zorganizowanego przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w partnerstwie z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce.

Konferencja „Wizerunek Kobiet i Mężczyzn w Reklamie”

W dniu 19 maja 2010 roku w Pałacu na Wodzie w Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie odbyła się zorganizowana przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania konferencja „Wizerunek Kobiet i Mężczyzn w Reklamie”. Konferencja była kolejnym krokiem Pełnomocnik w kierunku realizacji idei zawartej w Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 3 września 2008 r. w sprawie wpływu marketingu i reklamy na równość kobiet i mężczyzn (2008/2038(INI)) (Dz. Urz. UE C 295 E z 4.12.2009, s. 43). Tematem spotkania był wizerunek płci w reklamie oraz mediach, regulacje prawne w tym zakresie obowiązujące w Polsce i innych krajach, Kodeks Etyki Reklamy oraz dyskusja na temat opracowanego w Biurze Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania projektu Załącznika nr 2 do Kodeksu Etyki Reklamy, szczegółowo regulującego kwestie dyskryminacji z powodu płci.

Konferencja „Jak wychowywać dzieci, by nie myślały w sposób stereotypowy?”

W dniu 21 maja 2010 roku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyła się konferencja panelowa pt. „Jak wychowywać dzieci, by nie myślały w sposób stereotypowy?”. Konferencja była wspólnym przedsięwzięciem Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Ministra Edukacji Narodowej oraz organizacji kościelnych i związków wyznaniowych. Celem konferencji było zaprezentowanie różnorodnych metod wychowywania i kształcenia dzieci, dzięki którym niestereotypowo myślący młody człowiek będzie w przyszłości lepiej przygotowany do udziału w życiu społecznym.

Konferencja była okazją do ukazania roli, jaką – oprócz rodziny i szkoły – pełnią w procesie wychowawczym media oraz kościoły, a także próbą udzielenia odpowiedzi na pytanie, jak wychowywać dzieci, by stwarzać im jak najlepsze warunki do budowania poczucia własnej wartości przy poszanowaniu dla innych, rozbudzania ciekawości i rozwijania samodzielnego, kreatywnego myślenia.

Projekt upamiętniający likwidację „Zigeunerlager” w KL Auschwitz II-Birkenau

W dniach 1-3 sierpnia 2010 roku ternYpe, międzynarodowa sieć romskich organizacji młodzieżowych, przeprowadziła seminarium i obchody upamiętniające eksterminację Romów w byłym obozie koncentracyjnym Auschwitz II-Birkenau. Patronat nad przedsięwzięciem objęła Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania. Projekt został przygotowany we współpracy z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau, Uniwersytetem Pedagogicznym

w Krakowie, przy wsparciu ze strony Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, ODIHR-OBWE i Młodzieżowego Domu Kultury w Krakowie. Celem projektu było zorganizowanie spotkania młodych ludzi wywodzących się z różnych kultur i środowisk, poświęconego edukacji na temat romskiego holokaustu, uczczeniu jego ofiar oraz podjęciu dialogu na temat przeciwdziałania zjawiskom ksenofobii i rasizmu w dzisiejszej Europie. W seminarium wzięło udział około 60 uczestników z różnych krajów, środowisk i kultur. Młodzi Romowie z siedmiu różnych krajów, młodzież żydowska, niemiecka i polska po raz pierwszy spotkała się by zapoznać się z genezą i przebiegiem zagłady Romów, a także oddać hołd jego ofiarom. Druga edycja projektu przeprowadzona została w 2011 roku. Część działań w ramach projektu to uroczystości z okazji Dnia Pamięci o Zagładzie Romów i Sinti, zorganizowane w ramach Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w dniu 2 sierpnia 2011 roku.

Forum Dobrych Praktyk Genderowych „Siła kobiet – siła firmy”

W dniu 23 listopada 2011 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, Prezydent m. st. Warszawy, Prezes Krajowej Izby Gospodarczej oraz Prezes Stowarzyszenia Inicjatywa Firm Rodzinnych, zorganizowali w Warszawie Forum Dobrych Praktyk Genderowych pod hasłem „Siła kobiet – siła firmy”. W trakcie Forum przedstawiciele firm – liderów społecznie odpowiedzialnego biznesu oraz eksperci z sektora publicznego i prywatnego zaprezentowali doświadczenia z zakresu wprowadzania rozwiązań służących ułatwianiu pracy kobietom. Zaprezentowane zostały m.in. szkolenia z zakresu telepracy, organizowane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz program „Trzy kroki do wprowadzenia programu Równowaga – Praca – Rodzina” firmy Femmeritum. Ponadto przyznane zostały wyróżnienia dla firm i organizacji pozarządowych za promowanie kobiet oraz postaw prokobiecych w polityce kadrowej przedsiębiorstw. Otrzymali je organizatorzy konkursu „Mama w pracy”: Fundacja Świętego Mikołaja, dziennik „Rzeczpospolita” i firma Millward Brown SMG/KRC oraz konkursu „Firma przyjazna mamie”: miesięczniki „Dziecko” i „Poradnik Domowy”. Forum zwieńczyły „targi dobrych praktyk genderowych”, w czasie których przedstawiciele firm udzielali szczegółowych informacji na temat stosowanych przez ich firmy rozwiązań ułatwiających pracownikom godzenie życia zawodowego z rodzinnym.

Kontynuacją działania jest portal Forum Dobrych Praktyk „Siła kobiet – siła firmy”. Celem portalu jest podnoszenie świadomości pracodawców, w szczególności małych i średnich przedsiębiorców, o przewidzianych przez przepisy prawa oraz wprowadzanych z inicjatywy samych pracodawców możliwościach udogodnień pozwalających na godzenie

życia zawodowego z rodzinnym pracownikami. Portal prezentuje m.in. dobre praktyki oraz przykłady konkretnych osób, które skorzystały z takich rozwiązań, a także informacje o korzyściach dla pracodawców wynikających z zastosowania rozwiązań ułatwiających godzenie ról rodzinnych i zawodowych pracowników.

Ze względu na fakt, że problem godzenia ról zawodowych i rodzinnych dotyczy przede wszystkim kobiet, portal ma na celu także zwalczanie stereotypowego podejścia pracodawców do kobiet-pracowników. Partnerami działania są: Urząd m. st. Warszawy, Urząd Pracy m. st. Warszawy, Krajowa Izba Gospodarcza, Stowarzyszenie Inicjatywa Firm Rodzinnych, Europejska Unia Kobiet – Sekcja Polska, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Microsoft S.A.

Obchody Międzynarodowego Dnia Romów

W kwietniu 2011 roku, z okazji Międzynarodowego Dnia Romów obchodzonego 8 kwietnia, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zorganizowała seminarium „Być Romką w XXI wieku”, poświęcone roli społecznej i sytuacji kobiet romskich w Polsce. Celem pierwszego ogólnopolskiego spotkania poświęconego tej tematyce, z udziałem przedstawicielek i przedstawicieli stowarzyszeń romskich, administracji publicznej i ekspertów, było zdiagnozowanie obecnej sytuacji kobiet romskich w Polsce i – na tej podstawie – sformułowanie listy problemów i rekomendacji niezbędnych działań. Seminarium towarzyszyła wystawa „Romowie” w cyklu „Piękno w różnorodności”.

Konferencja „Małżeństwo nie dla wszystkich? Kodeks rodzinny i opiekuńczy krzywdzi osoby „dotknięte chorobą psychiczną albo niedorozwojem umysłowym” – jak stanowi art. 12 krio”

Konferencja, zorganizowana 8 czerwca 2011 roku, była jednym z serii działań Pełnomocnik (prowadzonych od grudnia 2009 roku) na rzecz zmiany art. 12 ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy – i bezpośrednim następstwem spotkania, które Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zorganizowała w dniu 6 kwietnia 2011 roku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Podczas konferencji eksperci podkreślali dyskryminujący charakter przedmiotowego uregulowania i brak dla niego medycznych uzasadnień. Jednocześnie prawnicy uznali, że należy zawęzić zakres „przeszkody małżeńskiej” określonej w obowiązujących przepisach poprzez ich zmianę. Ponadto, ich zdaniem przy zmianie przepisów prawa należałoby kierować się opiniami ekspertów – w szczególności psychiatrów.

Konferencja „Razem przeciw przemocy seksualnej”

W dniu 12 maja 2011 r. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wspólnie z Prezydent m. st. Warszawy, Prezes Fundacji Pomoc Kobietom i Dzieciom oraz Burmistrzem Dzielnicy Praga Południe zorganizowała konferencję „Razem przeciw przemocy seksualnej”. Podczas konferencji zaprezentowano wybrane rezultaty Platformy działania „Stop przemocy seksualnej w Polsce”, która powstała z inicjatywy Pełnomocnik. Prokuratura Generalna przedstawiła projekt wytycznych dla prokuratorów w zakresie kontaktu z ofiarą przemocy seksualnej, a Krajowa Rada Sądownictwa zaprezentowała kwestię rekomendacji dla sędziów w zakresie kontaktu z ofiarą przemocy seksualnej. Po konferencji zostały wręczone nagrody Fundacji Pomoc Kobietom i Dzieciom dla osób zasłużonych w działaniach na rzecz walki z przemocą seksualną. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania znalazła się w gronie nagrodzonych.

2.3.2. Konkursy

„Jestem szefową” – konkurs dla uczennic szkół ponadgimnazjalnych

Konkurs jest wspólną inicjatywą Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania i Minister Edukacji Narodowej. Dotychczas Odbyły się dwie edycje konkursu w 2010 i 2011 roku.

Celem konkursu jest przełamywanie stereotypów dotyczących kobiet i władzy oraz promowanie pozytywnego wizerunku kobiet-liderek wśród młodzieży. Konkurs ma zachęcać uczennice szkół ponadgimnazjalnych do pełnienia funkcji przywódczych i dalszej edukacji, a w przyszłości do podjęcia walki o najwyższe stanowiska w świecie biznesu, nauki i polityki w całej Polsce, jak również w Europie. Wśród osób zajmujących wysokie stanowiska w Polsce nadal przeważają mężczyźni. Inicjatywa ta ma więc na celu wzmocnienie postaw liderek wśród młodych kobiet tak aby zwiększała się liczba kobiet pełniących wysokie funkcje. Zadaniem uczestniczek konkursu jest przygotowanie pracy, w której przedstawiają siebie w roli szefowej w dowolnym obszarze życia społeczno-politycznego lub gospodarczego. Opiszą co chcą zmienić, na jakie bariery napotykają, jak widzą siebie – kobietę w roli szefowej. Dla laureatek konkursu organizowane są spotkania, m.in. z kobietami pełniącymi najwyższe funkcje kierownicze w świecie biznesu, mediów i polityki oraz wizyty studyjne.

Konkurs cieszy się coraz większym zainteresowaniem, na co wskazuje zwiększająca się ilość prac wpływających z całej Polski, a także powiększające się grono firm i instytucji – partnerów konkursu.

Konkurs „Łamanie Stereotypów w Reklamie”

W 2010 roku opracowana została koncepcja konkursu dla przedstawicieli branży reklamowej i ich klientów „Łamanie Stereotypów w Reklamie”. Konkurs został stworzony zgodnie z ideą zawartą w Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 3 września 2008 r. w sprawie wpływu marketingu i reklamy na równość kobiet i mężczyzn (2008/2038(INI)). Koncepcja narodziła się w wyniku konsultacji Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania ze środowiskiem reklamodawców i twórców reklam. Organizując konkurs zwalczający stereotypy w reklamie, Pełnomocnik korzystała z doświadczeń Hiszpanii, która realizuje konkurs „Twórz równość”, promujący równość praw i szans kobiet i mężczyzn. Polski konkurs ma 3 kategorie: łamanie stereotypów dotyczących płci, niepełnosprawności oraz stereotypów leżących u podstaw dyskryminacji ze względu na rasę, narodowość, pochodzenie etniczne, religię lub wyznanie, poglądy polityczne, wiek, orientację seksualną oraz stan cywilny i rodzinny. Nagradzani są zarówno zlecciodawcy, jak i twórcy reklam przełamujących stereotypy. W 2010 roku konkurs odbył się po raz pierwszy i nagrodzono prace tylko w pierwszej kategorii. Laureaci konkursu otrzymali statuetki „Kryształowe Łomy”, które swoim kształtem mają symbolizować wysiłki podejmowane na rzecz przełamywania stereotypów oraz przeciwdziałania dyskryminującym treściom w przekazach reklamowych i działaniach marketingowych. Statuetki wręczone są podczas Gali Polskiego Konkursu Reklamy – najważniejszego konkursu branży komunikacji marketingowej, organizowanego przez Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR i Klub Twórców Reklamy. Nagroda Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania za „Łamanie Stereotypów w Reklamie” ma na celu zmienić reklamę i pomóc wpłynąć na rzeczywistość społeczną, a także kształtować środowisko promujące równość szans oraz różnorodność. W kwietniu 2011 roku odbyła się druga edycja konkursu.

Konkurs fotograficzny „Tata w pracy. Tata w domu”

W latach 2010 oraz 2011 Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w partnerstwie z Prezydent m. st. Warszawy zorganizowała I i II edycję konkursu fotograficznego „Tata w pracy. Tata w domu”. Celem konkursu jest promocja aktywnego ojcostwa, przekazywanie pozytywnego wizerunku ojca i pogłębianie więzi między ojcem

a dzieckiem. Konkurs ma również na celu promocję partnerskiego modelu rodziny poprzez ukazywanie ojców aktywnych zawodowo i jednocześnie zaangażowanych we wszystkie sprawy rodzinne.

Konkurs odbywa się w dwóch kategoriach wiekowych: do 15 lat i od 16 do 21 lat. Uczestnicy mają za zadanie nadesłać zdjęcia nawiązujące do tematu konkursu.

Pierwsza edycja konkursu została ogłoszona podczas happeningu z okazji Dnia Ojca zorganizowanego w dniu 23 czerwca 2010 roku, pod Kolumną Zygmunta w Warszawie przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania oraz Prezydent m. st. Warszawy. Celem tej akcji była promocja aktywnego ojcostwa oraz partnerskiego modelu rodziny. Happeningowi z udziałem m. in. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego towarzyszyły wywiady ze znanymi ojcami – aktorami i celebrytami, którzy podzielili się z publicznością swoimi doświadczeniami, jako ojcowie. Podczas happeningu rozdano również 1000 sztuk ulotek przygotowanych przez Biuro Pełnomocnika, informujących o możliwości korzystania przez mężczyzn z urlopów ojcowskich. Punktem kulminacyjnym spotkania było wspólne zdjęcie uczestników wydarzenia ustawionych tak, aby utworzyli napis TATA oraz ogłoszenie konkursu fotograficznego „Tata w pracy. Tata w domu.”

Konkurs „Stop rasizmowi w sporcie”

Konkurs dla dziennikarzy „Stop rasizmowi w sporcie” został zorganizowany w roku 2010 i 2011 przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w partnerstwie z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce. Celem konkursu było szerokie propagowanie w mediach tolerancji dla odmienności, przeciwdziałania dyskryminacji w sporcie, łamanie stereotypów i uprzedzeń, zwalczanie treści antysemitycznych, postaw rasistowskich i ksenofobicznych na arenach sportowych, kształtowanie wśród kibiców sportowych i polskim społeczeństwie postaw tolerancyjnych dla odmienności wynikającej z rasy, koloru skóry, a także języka, obywatelstwa, narodowości lub pochodzenia etnicznego, a jednocześnie zwiększenie zainteresowania dziennikarzy tematyką zwalczania i przeciwdziałania rasizmowi i dyskryminacji w sporcie oraz promowanie rzetelności dziennikarskiej w ukazywaniu tych zjawisk.

W dniu 2 grudnia 2010 roku podczas konferencji „Nie – dla rasizmu w sporcie” zostały ogłoszone wyniki I edycji konkursu – nagrodzono najlepsze prace w trzech kategoriach: materiał prasowy/internetowy, materiał radiowy oraz materiał telewizyjny. Druga edycja konkursu ogłoszona w 2011 roku nie została rozstrzygnięta.

„Jestem Kibicem przez duże K” – Ogólnopolski programu edukacyjno-alternatywny kształtujący pozytywne zachowania dzieci i młodzieży jako uczestników imprez sportowych

Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania jest partnerem ogólnopolskiego programu edukacyjno-alternatywnego „Jestem Kibicem przez duże K”, kształtującego pozytywne zachowania dzieci i młodzieży jako uczestników imprez sportowych. Program jest wpisany w rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”. Celem Programu jest kształtowanie postaw prospołecznych dzieci i młodzieży poprzez aktywność sportową i rekreacyjną, a także zintegrowanie środowisk lokalnych wokół idei uczestnictwa w aktywności sportowej. Ukierunkowany jest on z jednej strony na promowanie czynnego uczestnictwa w zajęciach ruchowych, z drugiej natomiast na aktywne, właściwe i zarazem bezpieczne dopingowanie jako formę spędzania wolnego czasu. Jednocześnie Program ma kształtować prawidłowe postawy społeczne dzieci i młodzieży, a także realizować działania na rzecz eliminowania zachowań agresywnych oraz patologii wśród młodego pokolenia.

Realizację Programu przewidziano na okres 4 lat, od września 2011 do września 2015 roku.

2.3.3. Kampanie

Porozumienie na rzecz bezpieczeństwa dzieci w Internecie

„Porozumienie na rzecz bezpieczeństwa dzieci w Internecie” to dobrowolny wkład wszystkich sygnatariuszy w zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa w Internecie – w szczególności w zwalczanie nielegalnych treści internetowych, takich jak pornografia czy nawoływanie do nienawiści. Podpisując Porozumienie sygnatariusze zobowiązali się m.in. do podejmowania indywidualnych i wspólnych działań komunikacyjnych i edukacyjnych, wypracowania i stosowania podobnych procedur postępowania wobec nielegalnych treści oraz zaangażowania w międzynarodowe inicjatywy dotyczące bezpieczeństwa dzieci w mediach elektronicznych. „Porozumienie na rzecz bezpieczeństwa dzieci w Internecie” zostało zawarte w lipcu 2009 r. przez 12 założycieli: ArcaBit sp. z o. o., Fundację Dzieci Niczyje, Fundację Kidprotect.pl, Fundację Orange, Interia.pl S.A., Naukową i Akademicką Sieć Komputerową, Polską Izbę Informatyki i Telekomunikacji, Polskie Badania Internetu sp. z o. o., PTK-CENTERTEL sp. z o. o., Telekomunikację Polską S.A., Urząd Komunikacji Elektronicznej, Wirtualną Polskę S.A. Do dnia 30 kwietnia 2010 roku dołączyli do tego grona: ASTER Sp. z o. o., Generalny Inspektor Danych Osobowych, Krajowa Izba

Gospodarcza Informatyki i Telekomunikacji, Netia S.A., P4 Sp. z o. o., Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o. o., Telewizja Polska S.A., UPC Polska Sp. z o. o. Dokument opracowano pod patronatem Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

Kodeks Dobrych Praktyk Stowarzyszenia Producentów i Dystrybutorów Oprogramowania Rozrywkowego

Głównym przesłaniem zawartym w dokumencie jest ochrona osób małoletnich przed dostępem do nieodpowiednich treści, poprzez podnoszenie świadomości o systemie klasyfikacji gier komputerowych i wideo (PEGI). Kryterium klasyfikacji jest minimalny wiek odbiorcy oraz rodzaj treści zawartych w oprogramowaniu rozrywkowym. Podpisując Kodeks Dobrych Praktyk Stowarzyszenia Producentów i Dystrybutorów Oprogramowania Rozrywkowego instytucje zobowiązały się do stosowania PEGI na wszystkich swoich produktach.

W nawiązaniu do przygotowanego dokumentu opracowano projekt kampanii edukacyjnej „Graj bezpiecznie z PEGI” na temat odpowiedzialnego wybierania gier dla osób małoletnich w oparciu o system klasyfikacji PEGI, skierowanej do rodziców i opiekunów. Honorowy patronat nad tymi działaniami objęła Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania. W dniu 2 lipca 2009 roku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyła się konferencja prasowa, podczas której zaprezentowano „Porozumienie na Rzecz Bezpieczeństwa Dzieci w Internecie” oraz „Kodeks Dobrych Praktyk Stowarzyszenia Producentów i Dystrybutorów Oprogramowania Rozrywkowego”, a także założenia kampanii edukacyjnej, która miała pomóc rodzicom w wyborze bezpiecznych dla dzieci gier komputerowych i wideo oraz nowe logo systemu klasyfikacji gier PEGI. W konferencji wzięli udział: Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Prezes Spółki Telekomunikacja Polska S.A. oraz szefowie zarządów instytucji i firm – sygnatariuszy obu porozumień.

Kampania Białej Wstążki „Mężczyźni przeciw przemocy wobec kobiet!”

Kampania Białej Wstążki zorganizowana została w ramach obchodów światowych 16 Dni Przeciw Przemocy wobec Kobiet rozpoczynających się co roku w dniu 25 listopada, w Międzynarodowy Dzień Przeciw Przemocy wobec Kobiet, a kończących w dniu 10 grudnia w Międzynarodowym Dniu Praw Człowieka. W 2009 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zorganizowała Kampanię Białej Wstążki po raz pierwszy. 10 grudnia 2009 roku przed wejściem do stacji Metra Centrum w Warszawie, Pełnomocnik wraz

z członkami i członkiniami Zespołu ds. przeciwdziałania dyskryminacji kobiet oraz zaproszonymi gośćmi rozdawała skierowane do mężczyzn ulotki z informacjami o przemocach wobec kobiet oraz o sposobach włączenia się do walki z przemocą wobec kobiet. Rozdane zostały także symboliczne białe wstążki. Kampania prowadzona była także w innych miastach w Polsce, m.in. w Gdańsku, Gliwicach, Katowicach, Opolu i Toruniu. Kampania Białej Wstążki była kontynuowana także w roku 2010.

Z inicjatywy Pełnomocnik została powołana Kapituła Bractwa Rycerzy „Białej Wstążki”. W dniu 6 grudnia 2010 roku Pełnomocnik wręczyła nominacje na członków Kapituły Bractwa Rycerzy „Białej Wstążki”. Nominację otrzymało 10 znanych i cenionych mężczyzn – „Rycerzy XXI wieku”: Artur Barciś, Tomasz Karolak, Jarosław Kret, Paweł Królikowski, Wojciech Malajkat, Piotr Marzec „Liroy”, Conrado Moreno, Borys Szyk, Krzysztof „Diablo” Włodarczyk oraz Konrad Wojterkowski. Nominowani członkowie Kapituły Bractwa Rycerzy „Białej Wstążki” zadeklarowali swój sprzeciw wobec przemocy i chęć promowania opartego na równości płci etosu nowoczesnego mężczyzny. Celem projektu Kapituły Bractwa Rycerzy „Białej Wstążki” jest walka z przemocą wobec kobiet i budowanie relacji opartych na równości szans. Projekt realizowany był w partnerstwie z Krajowym Centrum Kompetencji (realizator m.in. kampanii „Kocham – nie biję”) oraz Europejską Unią Kobiet – Sekcja Polska.

Kampania Białej Wstążki jest największą na świecie skierowaną do mężczyzn międzynarodową akcją mającą na celu walkę z przemocą wobec kobiet. Rozpoczęła się w 1991 roku w Kanadzie. W ciągu zaledwie sześciu tygodni 100 000 mężczyzn założyło białą wstążkę, jako symbol osobistej deklaracji, że nigdy nie będą sprawcą przemocy wobec kobiet i będą reagować widząc przemoc wobec kobiet.

Deklaracja „Stop przemocy seksualnej. Platforma działania”

W dniu 25 listopada 2009 roku podpisana została Deklaracja „Stop przemocy seksualnej. Platforma działania”. Deklaracja została opracowana w konsultacji z Zespołem ds. przeciwdziałania dyskryminacji kobiet, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji członkowskich podzespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Deklaracji przedstawiciele właściwych ministerstw i podległych im służb, m.in. Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Prokuratora Krajowego, Komendanta Głównego Policji, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz organizacji pozarządowych zrzeszonych w Zespole do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Kobiet zobowiązali się do

wspólnych, partnerskich działań na rzecz zwalczania przemocy seksualnej w Polsce. Jest to pierwsze interdyscyplinarne porozumienie strony rządowej i organizacji pozarządowych. W podpisanej deklaracji uczestnicy spotkania zobowiązali się, w szczególności do: monitorowania instytucji i przedsiębiorstw w zakresie przestrzegania zasady równego traktowania, w tym przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu kobiet; wdrożenia skutecznych antyprzemocowych programów edukacyjnych; wdrożenia systemu szybkiego obejmowania ochroną kobiet, które zgłaszają przemoc seksualną; upowszechnienia specjalistycznych, całodobowych telefonów zaufania; szkolenia właściwych służb z zakresu standardów w kontaktach z kobietami, które padły ofiarą przemocy seksualnej. Od momentu podpisania powyższej deklaracji Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania współpracuje z instytucjami państwowymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań wynikających z treści przyjętej deklaracji. W ramach tego działania wypracowana została pierwsza w Polsce Procedura Postępowania Policji i Placówki medycznej z Ofiarą przemocy seksualnej. W dniu 25 listopada 2010 roku procedura została zaprezentowana podczas konferencji prasowej i podpisana przez przedstawicieli Ministra Zdrowia, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Komendanta Głównego Policji, Prokuratora Generalnego, Fundacji Pomoc Kobietom i Dzieciom, Europejskiej Unii Kobiet – Sekcja Polska oraz Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania. Prokuratura Generalna prowadzi prace nad wytycznymi dla prokuratorów w zakresie kontaktu z ofiarą przemocy. Opracowany został również „Informator dla ofiar przemocy seksualnej, w tym zgwałcenia”.

Diversity Day

Diversity Day (Dzień Różnorodności), stanowiący część Kampanii Unii Europejskiej „Za różnorodnością – Przeciw dyskryminacji” po raz pierwszy zorganizowany został w 2009 roku. Gospodarzami wydarzenia były Luksemburg, Cypr, Szwecja i Portugalia. Celem otwartych dla szerokiej publiczności imprez i spotkań jest promowanie równego traktowania, różnorodności i tolerancji, a poprzez udział mediów, ulotki, plakaty i kampanię internetową – dotarcie do możliwie najszerszych kręgów odbiorców.

Polska była jednym z czterech krajów, które w 2010 roku zorganizowały Diversity Day. Wydarzenie odbyło się 17 października 2010 roku w i wokół kompleksu handlowego Złote Tarasy w Warszawie, gdzie ustawiono stoiska informacyjne, przeprowadzono debaty, konkursy i quizy, zaprezentowano wystawę fotograficzną oraz występy artystyczne. Uczestnikami wydarzenia były między innymi stowarzyszenia mniejszości narodowych

i etnicznych, a także organizacje pozarządowe wyspecjalizowane w przeciwdziałaniu dyskryminacji. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania była głównym partnerem rządowym Komisji Europejskiej i agencji Public Relations odpowiedzialnych za przeprowadzenie Diversity Day w Polsce.

Kampania „Jesteśmy różni, jesteśmy równi”

Kampania „Jesteśmy różni, jesteśmy równi” to cykliczny program realizowany przez Program 1 Telewizji Polskiej we współpracy z Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, jako stały element w programie „Kawa czy herbata”. Poprzez prezentacje reportaży o konkretnych ludziach, ich problemach i sukcesach, program informował o grupach mniejszościowych lub defaworyzowanych zamieszkujących Polskę, przełamywał stereotypy, a także promował równe traktowanie i różnorodność. W okresie od kwietnia do listopada 2011 r. wyemitowano 28 odcinków programu.

Kampania społeczna „Wymiećmy ksenofobię z ulic – letnie porządki dla tolerancji”

W maju 2011 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zainicjowała kampanię społeczną „Wymiećmy ksenofobię z ulic – letnie porządki dla tolerancji”. Celem kampanii było usuwanie antysemickich, rasistowskich i ksenofobicznych napisów z przestrzeni publicznej polskich miast. Do kampanii włączyło się 110 samorządów polskich miast, Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Związek Harcerstwa Polskiego, a także organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia mniejszości narodowych i etnicznych. W ramach akcji młodzież obserwowała przestrzeń miejską oraz wyszukiwała napisy i rysunki o charakterze rasistowskim, antysemickim i ksenofobicznym, a następnie przekazywała informacje o nich osobom lub instytucjom wskazanym przez władze miasta, w którym znajdował się przedmiotowy napis, z prośbą o podjęcie działań w celu jego usunięcia. Działania w ramach zainicjowanej przez Pełnomocnik kampanii realizowane były przez instytucje i organizacje działające lokalnie.

2.3.4. Wystawy

Wystawa „Kobiety w Parlamencie”

Wystawa zorganizowana została przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania z okazji 90. rocznicy pierwszych wyborów, w trakcie których kobiety wybierały i były wybierane do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Do współpracy Pełnomocnik zaprosiła

Parlamentarną Grupę Kobiet oraz Fundację Kobięcą eFKa. Wystawa przedstawia drogę Polek do uzyskania praw wyborczych, a także prezentowała sylwetki kobiet-parlamentarzystek oraz ich dokonania. Po raz pierwszy wystawa zaprezentowana została 22 kwietnia 2009 roku w hallu głównym Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Od tego czasu wystawa kilkakrotnie była prezentowana podczas spotkań i konferencji w różnych miastach Polski.

Cykl wystaw „Piękno w różnorodności”

Na mocy porozumienia pomiędzy Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania oraz Dyrektorem Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie w roku 2010 oraz 2011 organizowane były wystawy z cyklu „Piękno w różnorodności”. Celem wystaw była promocja artystów pochodzących z grup dyskryminowanych lub tworzących prace związane z dyskryminacją i wykluczeniem społecznym.

W dniu 17 czerwca 2010 roku w Galerii Ermitaż w Muzeum Łazienki Królewskie została otwarta wystawa fotografii Hanny Siudalskiej „Moje Mazury”, zorganizowana we współpracy z Fundacją Shalom. Ponadto w dniu 5 kwietnia 2011 roku w Starej Pomarańczarni odbył się wernisaż kolejnej wystawy – „Romowie”. Zaprezentowano na niej wybrane fotografie Tomasza Tomaszewskiego z cyklu „Cyganie – inni ludzie tacy jak my”, rzeźby i obrazy Małgorzaty Mirgi-Tas i Karola Gierlińskiego oraz eksponaty z kolekcji romskiej Muzeum Okręgowego w Tarnowie.

2.3.5. Szkolenia

Szkolenia „Przeciwdziałanie dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy” dla pracowników, w tym kadry kierowniczej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Pracownicy Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania opracowali programy szkoleń z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy dla pracowników oraz kadry kierowniczej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Szkolenia miały na celu pogłębienie wiedzy i umiejętności z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji – w tym dyskryminacji ze względu na płeć – i mobbingowi w miejscu pracy oraz skutecznego reagowania w sytuacji wystąpienia dyskryminacji i mobbingu. Szkolenia przeprowadzone zostały w czerwcu 2009 roku i objęły 79 pracowników oraz 33 przedstawicieli kadry zarządzającej (4 grupy szkoleniowe). Na podstawie analiz oraz opinii przedstawionych przez osoby uczestniczące w szkoleniach, Zespół Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania opracował dla Kancelarii Prezesa Rady Ministrów rekomendacje dotyczące wewnętrznej polityki antydyskryminacyjnej i antymobbingowej.

Szkolenia „Liderki Sportu”

W 2009, 2010 oraz 2011 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wspólnie z Ministrem Sportu i Turystyki zorganizowali szkolenia „Liderki Sportu”. Szkolenia miały na celu zachęcenie kobiet związanych ze sportem (trenerki, działaczki, członkinie polskich związków sportowych) do większego niż dotychczas uczestnictwa w sportowych organach decyzyjnych oraz prowadzenie działań na rzecz kształtowania profesjonalnego wizerunku kobiet zawodowo uprawiających sport. W czasie szkolenia przeprowadzono zajęcia m.in. wzmacniające poczucie pewności siebie i rozwijające postawy lideryskie oraz kształtujące umiejętności prezentacji i autoprezentacji.

Szkolenie „Dobro dziecka w relacjach między rodzicami” dla sędziów sądów rodzinnych z zakresu nowelizacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

W dniu 23 marca 2010 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania oraz Minister Sprawiedliwości zorganizowali szkolenie, którego głównym celem była prezentacja zmian wprowadzonych nowelizacją ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 6 listopada 2008 roku. Ustawa, która weszła w życie 13 czerwca 2009 roku, zawiera przepisy dotyczące stosunków prawnych między rodzicami i dziećmi, w szczególności takich zagadnień jak: pokrewieństwo, ustalenie i zaprzeczenie macierzyństwa, ustalenie i zaprzeczenie ojcostwa, władza rodzicielska, obowiązek alimentacyjny, kontakty z dzieckiem. Idea zmian w prawie oraz przeprowadzenia szkolenia narodziła się w wyniku prac Zespołu do spraw przeciwdziałania dyskryminacji ojców. Członkowie Zespołu opracowali zmiany w ustawie - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, które zostały szczegółowo opisane w punkcie 2.1.3. sprawozdania.

Szkolenia dla sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury

Na wniosek Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury w 2011 roku uwzględniła w swoim programie następujące szkolenia adresowane dla kadr wymiaru sprawiedliwości w przedmiocie przemocy seksualnej wobec kobiet:

- „Prawno-karne i psychologiczne aspekty przemocy w rodzinie. Metodyka prowadzenia postępowań karnych w sprawach o przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece”.
- „Wybrane zagadnienia istotne w pracy zawodowych kuratorów sądowych rodzinnych”.

W październiku 2011 roku odbyło się także szkolenie dla prokuratorów w formie wideokonferencji, zorganizowanej przez Prokuratora Generalnego. Dotyczyło ono zasady równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji oraz działań Pełnomocnik Rządu w tym zakresie.

2.3.6. Publikacje

Poradnik „Powiedz nie molestowaniu seksualnemu w pracy”

W 2009 roku Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania opracowało poradnik nt. molestowania seksualnego w pracy, zawierający wskazówki jak rozpoznać to zjawisko i jak mu przeciwdziałać, a także omawiający najważniejsze przepisy i drogi skutecznego dochodzenia praw. Przedstawiono w nim też sposób postępowania w sytuacji, kiedy molestowania seksualnego doświadcza osoba w naszym otoczeniu.

Publikacja skierowana do ojców dotycząca praw ojców

W 2010 roku Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania opracowało ulotkę zachęcającą do aktywnego ojcostwa i wskazującą regulacje prawne przysługujące pracownikowi-ojcu m.in. dotyczące urlopu ojcowskiego.

Publikacja dotycząca uprawnień dla pracujących matek oraz kobiet w ciąży

W 2010 roku Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania opracowało poradnik, w którym zostały opisane regulacje prawne oraz uprawnienia przysługujące pracującej matce oraz kobiecie w ciąży.

Informator „Przeciwdziałanie dyskryminacji – aspekty prawne”

W ramach organizacji Dnia Różnorodności, który odbył się w dniu 17 października 2010 roku w Warszawie, będącego kluczowym elementem kampanii Unii Europejskiej „Za różnorodnością. Przeciw dyskryminacji” Pełnomocnik wydała informator przedstawiający aspekty prawne przeciwdziałania dyskryminacji.

Seria informatorów „One są wśród nas”

W wyniku prac Zespołu ds. przeciwdziałania dyskryminacji dzieci przewlekle chorych powstały dwie serie publikacji „One są wśród nas”. Pierwsza edycja (5 książeczek wydanych w nakładzie 35 tys. egzemplarzy) podejmowała problem dzieci przewlekle chorych na cukrzycę, padaczkę, hemofilię i astmę oraz psychologiczne aspekty funkcjonowania dzieci

przewlekłe chorych w szkole i przedszkolu. Druga edycja (7 książeczek w nakładzie 120 tys. egzemplarzy) poświęcona była następującym schorzeniom: depresji, ADHD, autyzmowi i zespołowi Aspergera, zaburzeniom psychotycznym, zaburzeniom tikowym, zaburzeniom odżywiania oraz zaburzeniom lękowym. Każdy z informatorów zawierał szczegółowe informacje na temat postępowania z dzieckiem przewlekłe chorym w szkole i przedszkolu, przybliżyła nauczycielom, rodzicom i uczniom specyficzne problemy funkcjonowania dzieci przewlekłe chorych, a także wskazywał kierunki i sposoby rozwiązywania ewentualnych problemów.

Publikacje zostały przygotowane przez najlepszych specjalistów medycyny z danej dziedziny przy udziale Konsultanta Krajowego do spraw Pediatrii i zostały rozdystrybuowane przez kuratoria oświaty do wszystkich szkół i przedszkoli w Polsce. Wersje elektroniczne publikacji dostępne są m.in. na stronie Pełnomocnik, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Zdrowia.

Książka „Kobiety niezapomniane”

„Kobiety niezapomniane” (Wydawnictwo Muza, Europejska Unia Kobiet – Sekcja Polska, Warszawa 2010) to książka przedstawiająca 41 portretów wybitnych Polek, które zmagaly się z uprzedzeniami typowymi dla swojej epoki i mogą być wzorem dla współczesnych, aktywnych kobiet. Wyboru „kobiet niezapomnianych” dokonało wraz z Pełnomocnik 41 znakomitych dziennikarek prasy, radia i telewizji, reprezentujących większość ogólnopolskich gazet, stacji radiowych i telewizyjnych. Dochód z sprzedaży książki został przekazany na działalność statutową Europejskiej Unii Kobiet – Sekcja Polska, to jest na organizację szkoleń dla kobiet powracających do pracy zawodowej po urlopie macierzyńskim.

2.3.7. Inicjatywy wspierane przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Ceremonia wręczenia Nagrody Dziennikarskiej 2009 kampanii „Za różnorodnością. Przeciw dyskryminacji”

W dniu 29 października 2009 roku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyła się uroczysta Gala wręczenia nagród Konkursu Dziennikarskiego organizowanego przez Komisję Europejską w ramach kampanii „Za Różnorodnością. Przeciw Dyskryminacji”. W roku 2009 Kampanię i Konkurs wsparła Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania. Patronat nad Konkursem objęło Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich. Zwycięzcy zostali wybrani

spośród autorów 37 artykułów nadesłanych z całej Polski. Ta liczba uplasowała Polskę na czwartym miejscu wśród wszystkich krajów Unii Europejskiej (za Włochami, Hiszpanią i Węgrami) pod względem ilości prac zgłoszonych na konkurs.

Akcja „Dziewczyny na politechniki!”

W celu zachęcania dziewcząt do podejmowania nauki i pracy w dziedzinach stereotypowo uznawanych za „męskie” Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wsparła patronatem honorowym, wspólnie z m.in. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Minister Edukacji Narodowej, kolejne – począwszy od 2009 roku – edycje ogólnopolskiej akcji „Dziewczyny na politechniki!” organizowanej przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy”, we współpracy z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Konferencją Rektorów Zawodowych Szkół Polskich. „Dziewczyny na politechniki!” to innowacyjny projekt promujący kierunki techniczne wśród młodych kobiet – uczennic szkół ponadgimnazjalnych. Ruszyła również akcja „Dziewczyny do ścisłych!”. Akcje przyczyniają się do przełamywania stereotypu związanego z postrzeganiem kierunków technicznych jako typowo męskich, a tym samym mają wpływ na wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Studia techniczne w obecnej sytuacji na rynku pracy dają bardzo dużą szansę na zdobycie dobrego zawodu i uzyskanie satysfakcjonujących przyszłych dochodów. Zachęcanie dziewcząt i młodych kobiet do wybierania takich zawodów jest istotne, ponieważ daje im możliwości zdobycia wysokich kwalifikacji i dołączenia do wyspecjalizowanej kadry w dziedzinach, które są kluczowe dla gospodarki.

Kampania „Graj bezpiecznie z PEGI”

„Graj bezpiecznie z PEGI” jest kampanią edukacyjną, prowadzoną w latach 2009-2010 w ramach akcji „Rodzice dla PEGI”, skierowaną do rodziców i opiekunów dzieci. Jej celem jest kształtowanie nawyku odpowiedzialnego wybierania gier dla osób małoletnich w oparciu o europejski system klasyfikacji PEGI.

Kampania prowadzona była za pomocą telewizyjnego spotu informującego o systemie klasyfikacji gier PEGI (emitowanego w stacjach telewizyjnych: TVN, Polsat, TV Puls), bannerów na stronach portali z grami komputerowymi oraz sklepów internetowych, jak również drukowanych materiałów reklamowych dystrybuowanych na terenie sieci handlowych w całym kraju oraz dołączanych do rachunków telefonicznych Spółki Telekomunikacja Polska S.A. Informacje o kampanii były także dostępne na stronach

internetowych Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania oraz Stowarzyszenia Producentów i Dystrybutorów Oprogramowania Rozrywkowego.

Kampania przebiegała pod honorowym patronatem Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

„Szkoła Bezpiecznego Internetu”

Program „Szkoła Bezpiecznego Internetu” jest profilaktycznym programem edukacyjnym, skierowanym zarówno do dorosłych (rodzice, kadra nauczycielska), jak i do dzieci. Głównym celem programu jest profilaktyka cyberprzestępczości – chodzi o takie zjawiska, jak: pedofilia online, nękanie rówieśników złośliwymi i krzywdzącymi wpisami w serwisach społecznościowych i na forach dyskusyjnych. Nauczyciele oraz opiekunowie, chcąc zapewnić bezpieczeństwo swoim wychowankom, muszą zdobyć podstawową wiedzę na temat funkcjonowania sieci internetowych oraz kwestii prawnych z tym związanych. Znakiem przeprowadzonych szkoleń i utrzymywania dobrych praktyk w szkołach (podstawowych, gimnazjach, ponadgimnazjalnych) są certyfikaty Szkoły Bezpiecznego Internetu.

Program „Szkoła Bezpiecznego Internetu” został włączony do działań rządowego programu na rzecz poprawy bezpieczeństwa w kraju „Razem Bezpieczniej”. W ramach programu zostały przeprowadzone szkolenia dla nauczycieli, uczniów, rodziców oraz opiekunów dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu. W ramach programu profilaktyczno-edukacyjnego „Szkoła Bezpiecznego Internetu” powstał projekt „Klikaj z głową”, którego celem jest pokazanie uczniom oraz nauczycielom, jak mądrze i bezpiecznie korzystać z Internetu.

W dniu 15 maja 2009 roku odbyła się konferencja poświęcona „Szkole Bezpiecznego Internetu”, zorganizowana pod honorowym patronatem Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania oraz Minister Edukacji Narodowej. Jej celem było wprowadzenie kadry oświatowej w praktyczne zastosowanie udostępnionych przez organizatorów najnowszych materiałów dydaktycznych służących edukacji bezpieczeństwa internetowego uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, opracowanych wspólnie z Fundacją Dzieci Niczyje i Krzysztofem Hołowczyem, ambasadorem programu „Razem Bezpieczniej”.

Nagroda w konkursie „Koledzy ze szkoły, znajomi z sąsiedztwa”

W 2010 i 2011 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania objęła honorowym patronatem konkurs „Koledzy ze szkoły, znajomi z sąsiedztwa”, organizowany

przez Muzeum Historii Żydów Polskich. Celem konkursu było zainteresowanie młodych ludzi (12-19 lat) historią lokalną oraz zachęcenie ich do przeprowadzenia i nagrania rozmowy z osobami pamiętającymi żydowskich sąsiadów. Uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu odbywało się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Program edukacyjny „Przywróćmy Pamięć”

Pełnomocnik objęła patronatem i wsparła poprzez ufundowanie nagród dla uczestników oraz sfinansowanie materiałów edukacyjnych, VI i VII edycję programu edukacyjnego „Przywróćmy Pamięć”, organizowanego w latach 2010/11 i 2011/12 przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego. Celem programu jest odkrywanie przez młodzież szkolną wielokulturowego dziedzictwa Polski i przywracanie pamięci o nim, a także poznawanie kultury i tradycji żydowskiej.

Akcja „Polska dla wszystkich”

W dniu 14 października 2011 roku w ramach ogólnokrajowej akcji „Polska dla wszystkich” zainicjowanej przez Ministra Spraw Zagranicznych, z udziałem Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, odbyła się wielokulturowa akcja na stadionie warszawskiej Agrykoli. Pełnomocnik objęła akcję honorowym patronatem. Inicjatywa ta zbiegła się z Tygodniami Akcji „Futbol Przeciwko Rasizmowi w Europie 2011” pod patronatem UEFA (12–25 października). Wśród wielu atrakcji odbył się mecz piłkarski z udziałem byłych gwiazd piłki nożnej oraz zawodników warszawskiej Etnoligi. Rozegrany został także miniturniej piłkarski, w którym wzięły udział dzieci pochodzące z różnych narodów i kultur, w tym dzieci pracowników placówek dyplomatycznych. Poza wydarzeniem sportowym zaproszeni goście zamalowali rasistowskie hasła oraz współtworzyli antyrasistowskie graffiti na stadionie Agrykoli i na ulicach Warszawy.

2.3.8. Udzielone patronaty

Objęcie patronatu honorowego przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania lub jej udział w Komitecie Honorowym są wyróżnieniami honorowymi podkreślającymi szczególnie charakter wydarzeń lub przedsięwzięć bezpośrednio związanych z realizacją zasady równego traktowania lub przeciwdziałaniem dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub wyznanie, poglądy polityczne, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, stan cywilny oraz rodzinny.

Patronat honorowy Pełnomocnik lub uczestnictwo Pełnomocnik w Komitecie honorowym są przyznawane wydarzeniom lub przedsięwzięciom, które mają zasięg, rangę i znaczenie międzynarodowe, ogólnopolskie, ponadregionalne lub resortowe, a ich realizacja służy promocji zasady równego traktowania lub przeciwdziałaniu dyskryminacji.

Objęcie przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania patronatu honorowego lub udział Pełnomocnik w Komitecie honorowym nie oznacza deklaracji wsparcia finansowego lub organizacyjnego Biura Pełnomocnika.

Wykaz spotkań, wydarzeń i konferencji, które zostały objęte honorowym patronatem Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania stanowi załącznik do sprawozdania.

2.3.9. Inne inicjatywy i działania

Rada do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji oraz kontynuacja Krajowego programu przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji

W dniu 7 maja 2010 roku Rada Ministrów przyjęła *Sprawozdanie z realizacji Krajowego programu przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji za lata 2004-2009* (Krajowy Program). Sprawozdanie sporządzone było przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania (koordynatora programu w ostatnim roku jego realizacji) na podstawie informacji przekazanych przez instytucje realizujące Krajowy Program.

Zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Sprawozdaniu z realizacji Krajowego programu, w celu stworzenia szerokiej płaszczyzny koordynacji działań organów administracji rządowej w zakresie walki z rasizmem, ksenofobią oraz związaną z tymi zjawiskami dyskryminacją i nietolerancją, w lutym 2011 roku powołana została Rada do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji, której przewodniczy Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania. Rada jest organem pomocniczym Rady Ministrów, powstałym na mocy zarządzenia nr 9 Prezesa Rady Ministrów z 28 lutego 2011 roku w sprawie Rady do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji. Prace Rady polegają przede wszystkim na planowaniu, koordynacji i ocenie działań organów administracji rządowej oraz zapewnieniu ich współdziałania z organami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami w zakresie walki z rasizmem, ksenofobią i nietolerancją. W skład Rady wchodzi przedstawiciele administracji rządowej i instytucji publicznych. Rada stanowi instytucjonalną kontynuację Zespołu Monitorującego Krajowy Program Przeciwdziałania Dyskryminacji

Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji, którego wdrażanie zakończone zostało w dniu 30 czerwca 2009 roku.

W czerwcu 2011 roku Rada do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji rozpoczęła prace nad przygotowaniem rządowego planu działań w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji, który ma być przedstawiany raz na dwa lata Radzie Ministrów. W tym celu powołano grupę roboczą, złożoną z przedstawicieli Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Grupa przeanalizowała zalecenia organizacji międzynarodowych związane ze zwalczaniem rasizmu i ksenofobii oraz powiązanej z tymi zjawiskami dyskryminacji i nietolerancji, skierowane do rządu polskiego. Zalecenia te stanowić mają podstawę opracowywanego planu działań.

Zapewnieniu stałego mechanizmu konsultacji społecznych wobec działań podejmowanych przez Radę, służyć ma Rada Konsultacyjna – grupa konsultacyjna złożona z osób aktywnie działających na rzecz zwalczania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji lub reprezentujących grupy i środowiska zagrożone dyskryminacją z powodu rasy, narodowości lub pochodzenia etnicznego, powoływana przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

Spotkania konsultacyjne z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych

Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania prowadziła w latach 2009-2011 cykliczne spotkania konsultacyjne z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych działających w Polsce, dotyczące polityki rządu gwarantującej równe traktowanie bez względu na wyznawaną religię, a także zagrożeń dyskryminacją ze względu na religię lub wyznanie.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 6 spotkań poświęconych, zgodnie z sugestiami ich uczestników:

- Problematyce przedstawiania religii i wyznań religijnych w mediach. W spotkaniu udział wzięli również przedstawiciele Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz mediów elektronicznych. Zgłoszono szereg uwag i sugestii odnośnie niezadowolającej dostępności czasu antenowego dla mniejszościowych kościołów i związków

wyznaniowych, a także poziomu programów o tematyce religijnej, często realizowanych bez konsultacji ze specjalistami.

- Nauczaniu religii (z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej). Obecni na spotkaniu przedstawiciele kościołów generalnie bardzo pozytywnie ocenili doświadczenia związane z nauczaniem religii na podstawie obecnie obowiązujących przepisów. Zgłosili równocześnie szereg uwag i sugestii, które miały na celu udoskonalenie przepisów prawnych (w tym rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 36, poz. 155, z późn. zm.) oraz praktyki nauczania religii (liczebność i skład grup, porozumienia pomiędzy organami założycielskimi szkół, sytuacja zawodowa katechetów). W dyskusji odniesiono się też do problematyki wykorzystania potencjału nowych technologii, w tym Internetu, jako narzędzi edukacyjnych oraz perspektyw wprowadzenia egzaminu maturalnego z religii.
- Problematyce społecznej (z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej). Spotkanie służyło wymianie opinii oraz przedstawieniu problemów, które utrudniają działania o charakterze socjalnym, prowadzone przez kościoły i związki wyznaniowe. Obecni na spotkaniu przedstawiciele kościołów zgłosili uwagi związane z przepisami prawa, dotyczące przede wszystkim domów opieki społecznej oraz szczegółowych problemów z ich finansowaniem. W dyskusji odniesiono się też do problematyki przemocy w rodzinie i dożywiania potrzebujących.
- Problematyce równości płci. Na podstawie prowadzonych już przez kościoły działań na rzecz równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz diagnozy potrzeb w tym zakresie za istotne uznano prowadzenie we wspólnotach wyznaniowych akcji uświadamiających skierowanych zarówno do kobiet, jak i mężczyzn; działania na rzecz zmiany mentalności i patriarchalnego spojrzenia na rodzinę i życie rodzinne; prezentację problematyki równości szans i przeciwdziałania przemocy na szerszych forach kościelnych i wspólnotowych (np. podczas nabożeństw); promowanie urlopów ojcowskich i partnerskich stosunków w rodzinie; zmianę świadomości dzieci i młodzieży poprzez system edukacji, w tym treści nauczane na lekcjach religii i propagowane w podręcznikach do nauki religii; szkolenia dla proboszczów, księży, katechetów i nauczycieli religii, które umożliwiłyby nie tylko pełnienie roli duszpasterskiej w sytuacjach kryzysowych, ale również wyposażyłyby duchownych i nauczycieli w kompetencje umożliwiające rozpoznanie patologii takich jak przemoc domowa; włączenie problematyki równości szans oraz zagadnień przeciwdziałania przemocy do

programów studiów w seminariach i szkołach kształcących duchownych oraz liderów religijnych; włączenie do nauk przedślubnych treści wzmacniających rodzinę i uświadamiających przyszłym małżonkom ich prawa; przejęcie przez rady parafialne, synody i inne gremia kierujące i zarządzające kościołami oraz wspólnotami wiernych roli liderów w promowaniu zasady równego traktowania; działania na rzecz równości płci prowadzone w środowisku wiejskim. Zapowiedziano dalsze spotkania w celu wymiany doświadczeń oraz przedyskutowania możliwości prowadzenia wspólnych działań.

Międzyresortowe spotkania, których celem jest przedstawienie problematyki kształcenia dzieci odmiennych rasowo i kulturo oraz sformułowanie rekomendacji działań w tym zakresie

Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, we współpracy z Minister Edukacji Narodowej organizowała w latach 2009-2011 międzyresortowe spotkania, których celem było przedstawienie problematyki kształcenia dzieci odmiennych rasowo i kulturo oraz sformułowanie rekomendacji działań w tym zakresie, które pozwoliłyby na przeciwdziałanie dyskryminacji i izolacji takich dzieci w szkole, a jednocześnie ułatwiłyby ich efektywne kształcenie. W pracach grupy – obok przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej i Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania – uczestniczyli przedstawiciele Ośrodka Rozwoju Edukacji, Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Urzędu ds. Cudzoziemców. Spotkania grupy miały roboczy charakter i stanowiły jeden z etapów przygotowania do szerszej debaty na temat edukacji dzieci odmiennych rasowo i kulturowo.

W ramach prac zespołu przedstawiciele Ośrodka Rozwoju Edukacji z Pracowni Edukacji Obywatelskiej i Europejskiej przedstawili wyniki raportu „Dzieci obcokrajowców w polskich placówkach oświatowych – perspektywa szkoły”. Uczestnikom spotkania zaprezentowany został również raport końcowy „Wielokulturowość a edukacja uczniów ze specjalnymi potrzebami”, podsumowujący wnioski wpływające z analizy dotyczącej zagadnienia edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami i wielokulturowości, przygotowany przez przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej.

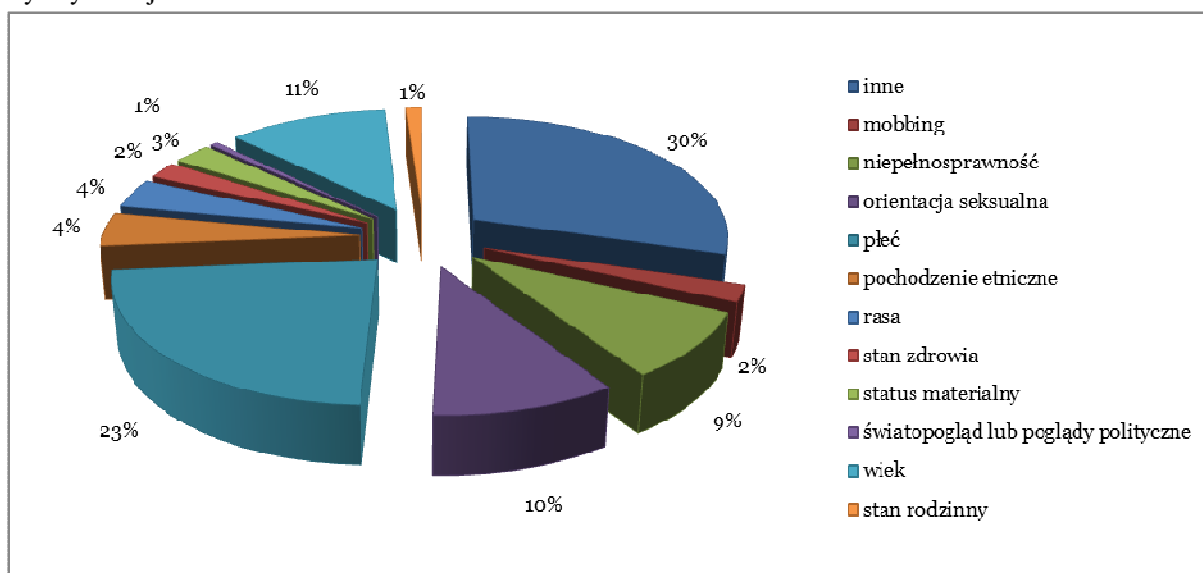
2.4. Sprawy wpływające do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

W okresie od dnia 1 maja 2009 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wpłynęło 907 interwencji, wniosków, listów i spraw problemowych, przy czym od dnia 1 maja 2009 do dnia 31 grudnia 2010 roku takich spraw

było 361, zaś w roku 2011 – 546. Wpływające sprawy klasyfikowane były w 2011 roku³ według następujących kategorii, stanowiących jednocześnie obszary dyskryminacji:

- nierówne traktowanie i dyskryminacja ze względu na płeć;
- dyskryminacja ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość;
- dyskryminacja ze względu na religię lub wyznanie;
- dyskryminacja ze względu na wiek;
- dyskryminacja ze względu na stan cywilny oraz rodzinny;
- dyskryminacja ze względu na orientację seksualną;
- nierówne traktowanie i dyskryminacja osób niepełnosprawnych;
- dyskryminacja ze względu na stan zdrowia;
- dyskryminacja i mobbing w zatrudnieniu.

Wykres 1: Wnioski i interwencje skierowane do Pełnomocnik w roku 2011 wg. obszarów dyskryminacji.

Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania podejmuje działania na podstawie skarg lub informacji ze strony obywateli, grup obywateli lub organizacji pozarządowych. Niezależnie od kierowanych do niej wniosków, część zagadnień podejmuje z własnej inicjatywy oraz na podstawie doniesień mediów. Niektóre sprawy Pełnomocnik podejmuje do prowadzenia (sugerując na przykład zmiany prawa lub zaniechanie działań o charakterze dyskryminującym), w innych wskazuje wnioskodawcy przysługujące mu środki prawne lub możliwości działania. Część spraw Pełnomocnik przekazuje do rozpatrzenia

³ We wcześniejszych latach stosowane były nieco inne, nieporównywalne i zmieniające się kategorie klasyfikowania spraw wpływających do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania.

organom, do których kompetencji należy podjęcie działań lub udzielenie informacji, żądając przesłania stosownych wyjaśnień w danej sprawie. Warto odnotować również, że wiele interwencji Pełnomocnik wynika z kierowanych do niej pism, których autorzy skarżąc się na dyskryminację, *de facto* zwracają się w sprawach, które dotyczą nie dyskryminacji, lecz innych zdarzeń lub procesów, odbieranych, jako niesprawiedliwe społecznie lub niezgodne z prawem.

2.4.1. Dyskryminacja ze względu na płeć

W zakresie dyskryminacji ze względu na płeć do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w omawianym okresie wpłynęło 207 spraw. Dotyczyły najczęściej spraw związanych z pracą i zatrudnieniem.

Największą grupę stanowiły problemy związane z wyrównywaniem szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, sprawy związane z naruszaniem godności kobiet w przekazach prasowych oraz reklamowych, przypadki naruszenia prawa do zasiłków podczas ciąży, przypadki naruszenia prawa pracy w związku z korzystaniem z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego, przypadki dyskryminacji w zakresie możliwości korzystania z urlopu ojcowskiego oraz przypadki dyskryminacji w ogłoszeniach o zatrudnieniu.

Poniżej zostały przedstawione wybrane sprawy z zakresu dyskryminacji ze względu na płeć, które zostały podjęte przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

1. W związku z licznymi protestami organizacji pozarządowych, psychologów społecznych i socjologów w sprawie wyróżnienia podczas Festiwalu Plakatu Reklamowego „Barbakan 2009” plakatu na temat oszczędzania wody z hasłem „Puszcza się bez przerwy, a ty ciągle ją lejesz”, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania skierowała na ręce organizatorów festiwalu i przewodniczącego jury pismo w sprawie usunięcia ww. plakatu z katalogu prac festiwalowych, nie używania go w kampaniach społecznych oraz publicznych przeprosin wszystkich osób, które poczuły się dotknięte wyróżnieniem ww. plakatu w konkursie. W przedmiotowym piśmie Pełnomocnik zaznaczyła, iż tekst plakatu, operując podwójnym znaczeniem słów „puszczać się” (puszczanie wody i wulgarne określenie aktywności seksualnej kobiety) oraz „lać coś/kogoś” (lanie wody i stosowanie przemocy fizycznej), promuje przemoc wobec kobiet, przedstawiając ją w kategoriach normy społecznej i „usprawiedliwiając” ją obrazem „kobiety – dziwki” i „mężczyzny – naturalnego agresora”. Pełnomocnik stwierdziła, iż należy potraktować powyższe jako pochwalanie popełnienia przestępstwa pobicia. W związku z interwencją Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania Prezes Rady Izby Gospodarczej Reklamy Zewnętrznej w imieniu organizatorów

konkursu wystosował przeprosiny oraz zapewnił, iż przedmiotowy plakat nie będzie wykorzystany w kampanii społecznej związanej z oszczędzaniem wody, jak również w żadnej innej.

2. Do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania wpłynęła również skarga dotycząca dyskryminacji ze względu na płeć w ogłoszeniu o pracę zamieszczonym przez jedną z agencji reklamowych. Naruszało ono zasadę równego traktowania (dyskryminacja bezpośrednia ze względu na płeć) i tym samym było niezgodne z polskim prawem, m.in. z art. 11³ oraz art. 18^{3a} § 1 i nast. ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.). W wyniku podjętej przez Pełnomocnik interwencji agencja reklamowa wdrożyła procedury mające na celu zmianę zarządzania zasobami ludzkimi, lepsze wykorzystanie talentów i umiejętności pracowników i pracownic, pełne egzekwowanie przepisów antidyskryminacyjnych, a także przełamanie stereotypów na temat pracy kobiet.

3. Do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania wpływały także liczne skargi dotyczące nie zatrudniania przez niektóre stacje pogotowia kobiet-ratowników w związku z wdrażaną reformą systemu ratowniczego wprowadzającą dwa rodzaje karetek – specjalistyczne, co najmniej trzyosobowe i wypadkowe – dwuosobowe. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania skierowała do Ministra Zdrowia pismo informujące, iż przedmiotowa sytuacja ma charakter dyskryminacji ze względu na płeć i zaapelowała o pilne podjęcie działań w celu wyeliminowania ww. zjawiska, przypominając również, iż zgodnie z art. 94 pkt 2b ustawy - Kodeks pracy, pracodawca ma obowiązek przeciwdziałać dyskryminacji, m.in. ze względu na płeć. W przedmiotowej sytuacji realizacją ww. obowiązku byłoby właściwe przeorganizowanie pracy w pogotowich ratunkowych, umożliwiające kobietom-ratownikom pełen udział w pracy pogotowia, w tym w karetkach. W odpowiedzi Minister Zdrowia skierowała do wszystkich dysponentów zespołów ratownictwa medycznego pisma informujące, iż nie istnieją podstawy prawne uzasadniające odmowę zatrudnienia w stacji pogotowia ze względu na płeć. Ponieważ w przedmiotowej sprawie do Pełnomocnik wciąż napływały prośby o interwencję, Pełnomocnik zarekomendowała Ministerstwu Zdrowia wypracowanie wytycznych w zakresie zmian w organizacji pracy w pogotowich ratunkowych w celu wyeliminowania opisanych powyżej praktyk dyskryminacyjnych. Do Minister Pracy i Polityki Społecznej skierowane zostało zapytanie, czy – w związku z dyskryminacją kobiet-ratowników medycznych przez część stacji pogotowia – rozważy ona zmianę rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet

(Dz. U. Nr 114, poz. 545, z późn. zm.). W odpowiedzi Minister Pracy i Polityki Społecznej zadeklarowała zamiar ponownej ekspertyzy z zakresu medycy pracy i ochrony pracy w aspekcie ciężaru maksymalnego ładunków przy przenoszeniu przez jednego pracownika. Jednocześnie wyraziła stanowisko, iż w przedmiotowej sytuacji konieczna jest zmiana w organizacji i warunkach pracy w stacjach pogotowia oraz że potrzeba taka jest zgodna z art. 94 pkt 2b ustawy-Kodeks pracy, który stwierdza, iż pracodawca ma obowiązek przeciwdziałać dyskryminacji, w szczególności m.in. ze względu na płeć. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania przekazała opinię Minister Pracy i Polityki Społecznej w tym zakresie na ręce Ministra Zdrowia. W kolejnym stanowisku Ministra Pracy i Polityki Społecznej (przekazanym w odpowiedzi na pismo Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania), wyrażonym m.in. na podstawie dodatkowych opinii Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego i Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, określono, iż nie jest uzasadniona zmiana regulacji dotyczących wielkości obciążenia pracą fizyczną i norm przenoszenia ciężarów przez kobiety, zawartych w ww. rozporządzeniu Rady Ministrów.

4. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się także do Ministra Sprawiedliwości w sprawie różnicowania sytuacji prawnej osadzonych w jednostkach penitencjarnych kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do ciepłej wody. W odpowiedzi Minister Sprawiedliwości poinformował, iż przychyliła się do stwierdzenia, że możliwość korzystania z ciepłej kąpieli przez osadzonych mężczyzn wyłącznie raz w tygodniu jest niewystarczająca. Ponadto odpowiednie służby zostały zobowiązane do przygotowania analizy niezbędnych przedsięwzięć, w szczególności inwestycyjnych oraz organizacyjnych umożliwiających wprowadzenie częstszych kąpielei dla osadzonych mężczyzn.

5. W związku z napływającymi skargami kobiet, którym wskazany pracodawca na skutek korzystania z urlopu wychowawczego zaniżył okres zatrudnienia, od którego zależy uprawnienie do wypłaty nagrody jubileuszowej, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła do pracodawcy z prośbą o przesłanie podstawy prawnej takiego postępowania. Z analizy nadesłanego regulaminu wynagradzania pracowników wynikało, iż był on niezgodny z przepisami prawa pracy, które wyraźnie stanowią, iż okres urlopu wychowawczego, w dniu jego zakończenia, wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Pracodawca poinformował również Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, że przepisy regulaminu ulegną zmianie, w taki sposób, że do okresu pracy uprawniającego do nagrody jubileuszowej zaliczany będzie okres urlopu wychowawczego. Ponadto pracodawca zobowiązał się do wypłaty zaległych świadczeń po

wejściu w życie zmiany regulaminu wynagradzania oraz do weryfikacji indywidualnych uprawnień pracowników.

6. W związku z podjętymi przez Dyрекcyję Programu 1 Polskiego Radia działaniami, mogącymi prowadzić do dyskryminacji kobiet w zatrudnieniu, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 22 czerwca 2009 roku do Dyrektora – Redaktora Naczelnego Programu 1 Polskiego Radia z prośbą o wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. W swoim wystąpieniu Pełnomocnik podkreśliła, że misją mediów publicznych jest przełamywanie stereotypów, a nie ich pogłębianie. Założenie, że damskie głosy brzmią na antenie gorzej niż męskie, a na dodatek są niewiarygodne, jest z gruntu krzywdzące i nosi jawne znamiona seksizmu, naruszając art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W odpowiedzi na tak sformułowane zarzuty Przewodniczący Rady Nadzorczej Polskiego Radia S.A. poinformował, że podane w mediach informacje na temat „bulwersujących praktyk stosowanych przez kierownictwo Programu 1 PR” są nieprawdziwe. Dyrekcja Programu 1 Polskiego Radia nigdy nie wydała zarządzenia zakazującego dziennikarkom obecności na antenie do godziny 14. Decyzja o tym, iż w okresie lata serwisy w tym paśmie czytane będą przez mężczyzn, podjęta została przez dyrekcję Programu 1 na prośbę szefowej tego pasma i w uzgodnieniu z kolegium programowym anteny. Prośba ta wynikała z faktu, iż w redakcji pracuje więcej kobiet, a zróżnicowanie głosów istotnie wpływa, zdaniem znawców przedmiotu, na brzmienie anteny. Zdaniem Przewodniczącego Rady Nadzorczej w Polskim Radiu nie doszło do żadnych przejawów dyskryminacji czy nierównego traktowania pracowników ze względu na płeć czy jakiegokolwiek inne kryterium. Decyzje personalne i antenowe mają podłoże ściśle merytoryczne, wynikające z dbałości o jakość programu.

7. Powodem licznych wystąpień do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania była również sytuacja kobiet, które czuły się dyskryminowane w zakresie dostępu do świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego związanych z macierzyństwem. Jednym z takich przypadków była sprawa przebywającej na zwolnieniu lekarskim ciężarnej kobiety, za którą pracodawca nie odprowadzał składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). Gdy poszkodowana zwróciła się do ZUS z prośbą o wypłatę zasiłku chorobowego, urzędnicy przez ponad pół roku ustalali, czy kobieta rzeczywiście była zatrudniona. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Prezesa ZUS z prośbą o zajęcie stanowiska i wyjaśnienie sprawy. Na skutek podjętej interwencji oddział ZUS zdecydował o wypłacie wnioskującej zasiłku chorobowego.

8. Kolejną grupę spraw wpływających do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania stanowiły listy zwracające uwagę na publikację treści dyskryminujących

w ogłoszeniach o zatrudnieniu. Takim przypadkiem naruszenia zasady równego traktowania jest np. zawarty w anonsie o pracę wymóg płci, jeśli z oferty nie wynika, aby rodzaj pracy lub warunki jej wykonywania uzasadniały jego użycie. Na skutek interwencji Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wymóg płci został usunięty z ogłoszenia. Pracownik firmy pośredniczącej, która zamieszczała anons, w odpowiedzi na interwencję Pełnomocnik tłumaczył się niewiedzą i niezajomością przepisów oraz tym, że praca na tym stanowisku miała być wykonywana na placu budowy, przez co potencjalni pracodawcy obawiali się, że kobiety nie będą chciały aplikować na to stanowisko. Zapewnił jednak, że oferty od pań będą również brane pod uwagę. Kierująca skargę została poinformowana o możliwości aplikowania o pracę, a pracownik firmy pośredniczącej został poinformowany o odpowiednich przepisach ustawy - Kodeks pracy dotyczących zakazu dyskryminacji w zatrudnieniu.

9. W kwietniu 2010 roku w związku z otrzymaną informacją dotyczącą umieszczenia w przestrzeni publicznej miasta Poznania billboardu outletu meblowego, zawierającego treści nieprzyzwoite, mające charakter seksistowski, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania skierowała do Prezydenta Miasta Poznania pismo z prośbą o podjęcie stosownych działań w celu usunięcia ww. billboardu z przestrzeni publicznej miasta. W odpowiedzi na interwencję Pełnomocnik Prezydent Miasta Poznania skierował na Policję powiadomienie o podejrzeniu popełnienia czynu z art. 141 ustawy z dnia 20 maja 1971 r.- Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.), polegającego na umieszczaniu nieprzyzwoitych ogłoszeń, napisów lub rysunków, albo używaniu nieprzyzwoitych słów w miejscu publicznym.

10. W związku z licznymi interwencjami społecznymi na temat niestosownej reklamy zachęcającej do zakupu nowoczesnej nawigacji samochodowej GPS, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 26 lipca 2010 roku do dyrektora firmy odpowiedzialnej za kampanię reklamową produktu z prośbą o zaprzestanie emitowania tego przekazu reklamowego. W swoim piśmie Pełnomocnik podkreśliła, że reklama ma charakter nieetyczny i może dyskryminować kobiety. W otrzymanej w dniu 5 sierpnia 2010 roku odpowiedzi poinformowano, iż w związku z powszechnym odbiorem reklamy, jako niestosownej, akcja została zakończona z dniem 31 maja 2010 roku oraz że po tym dniu reklama ta nie była wykorzystywana w jakichkolwiek materiałach promocyjno-reklamowych firmy. Zapewniono również, że w przyszłości firma dołoży wszelkich starań, aby przekaz reklamowy był ostrożniejszy.

11. W rezultacie podjętej przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w dniu 22 czerwca 2011 roku interwencji w sprawie reklamy Centrum Handlowego Maximus zawierającej hasło „Opuszczamy na maxa” w zestawieniu ze zdjęciem utożsamiającym kobietę z obiektem seksualnym, Zarząd Centrum Handlowego Maximus podjął decyzję o natychmiastowym (z dniem 1 lipca 2011 roku) zakończeniu ww. kampanii reklamowej. Jednocześnie Zarząd podkreślił, iż ww. Spółka kieruje się zasadami społecznej odpowiedzialności biznesu, a celem ww. kampanii nie było obrażanie żadnej grupy społecznej. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, interweniując w sprawie ww. reklamy Centrum Handlowego Maximus, podkreśliła, iż umieszczanie w przestrzeni publicznej reklam zawierających treści nieprzyzwoite, stanowi m.in. wykroczenie z art. 141 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń. Pełnomocnik zaznaczyła także, iż umieszczone w przestrzeni publicznej reklamy uprzedmiotawiające kobiety, utożsamiające je z obiektem seksualnym, wywierają wpływ na zwiększenie przemocy wobec kobiet i należy je uznać za rodzaj molestowania seksualnego, czyli dyskryminację ze względu na płeć.

2.4.2. Dyskryminacja ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość

Interwencje w obszarze przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na rasę, pochodzenie etniczne i narodowość obejmowały reakcje Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania na doniesienia medialne lub sygnały przekazane przez organizacje pozarządowe – w tym stowarzyszenia mniejszości narodowych i etnicznych, jak również indywidualne prośby o pomoc kierowane na ręce Pełnomocnik. Liczba spraw wpływających rocznie do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania utrzymuje się na podobnym poziomie - ponad 30 spraw. W 2011 roku stanowiły one 8% wszystkich wpływających do Biura Pełnomocnika interwencji. Najczęściej dotyczyły zachowań i wypowiedzi o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym.

Poniżej przedstawione zostały wybrane działania Pełnomocnik w omawianym obszarze:

1. Do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw równego Traktowania wpłynęło kilka listów od przebywających w Areszcie Śledczym obywateli Kolumbii i Wenezueli z prośbą o interwencję. Osadzeni skarżyli się, że są traktowani przez funkcjonariuszy służby więziennej gorzej niż inni, tzn. są częściej rewidowani, znieważani ze względu na swoje imię i narodowość. W wyniku podjętej przez Pełnomocnik interwencji przeprowadzono kontrolę, której celem było zbadanie sposobu traktowania aresztowanych w Areszcie Śledczym. Dyrektor placówki zapewnił, że osadzeni zawsze byli traktowani zgodnie z obowiązującymi

przepisami oraz poszanowaniem godności osobistej. Kontrole osobiste przeprowadzane były zgodnie z art. 116 § 3 i 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.).

2. W związku z doniesieniami prasowymi na temat antypolskich haseł, które pojawiły się na polsko-niemieckiej granicy, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła do Ambasadora Republiki Federalnej Niemiec w Polsce, jak również do Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Federalnej Niemiec z prośbą o interwencję. Rzeczą dotyczyła kampanii wyborczej neonazistowskiej frakcji NPD z Görlitz, która walczyła o zwycięstwo w sierpniowych wyborach lokalnych posługując się antypolskimi hasłami. Na plakatach NPD Polacy byli przedstawiani jako czarne kruki rozdziobujące banknot 100 euro, towarzyszyły temu hasła „Zatrzymać polską inwazję!”. Mimo powszechnych głosów oburzenia, Rada Miejska Görlitz nie podjęła żadnych działań zmierzających do usunięcia z ulic szowinistycznych sloganów. W podjętej interwencji Pełnomocnik podkreśliła, że Niemcy, podobnie jak Polska, są członkiem Unii Europejskiej i Rady Europy w związku z czym obowiązują je te same europejskie standardy. Art. 13 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zakazuje dyskryminacji, a wolność słowa gwarantowana przez Europejską Konwencję Praw Człowieka nie obejmuje głoszenia propagandy rasistowskiej i mowy nienawiści. Ustosunkowując się do przesłanego pisma, Ambasador RP w Republice Federalnej Niemiec poinformował, iż w związku z zaistniałą w Görlitz sytuacją Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Berlinie podjęła szeroko zakrojone działania. Polscy dyplomaci odbyli szereg rozmów z władzami miejskimi w Görlitz, deputowanymi do saksońskiego parlamentu krajowego w Dreźnie, Kancelarią Stanu Wolnego Państwa Saksonia, a także Ministerstwem Spraw Zagranicznych RFN w Berlinie. Ponadto kwestia antypolskich plakatów NPD stała się również tematem rozmów ministrów spraw zagranicznych RP i RFN. Ambasador Republiki Federalnej Niemiec w Polsce w swej odpowiedzi przychylił się do stanowiska prezentowanego przez Pełnomocnik uznając, że podczas kampanii wyborczej w Görlitz z pewnością przekroczono w sposób skandaliczny i niedopuszczalny dozwolone granice. W sprawie tej wystosowano pozew do właściwego sądu. W końcu sierpnia 2009 roku w ramach natężenia kampanii wyborczej przed wyborami do Bundestagu antypolskie plakaty pojawiły się także w licznie zamieszkałej przez Polaków miejscowości Löcknitz. W reakcji doszło do akcji usunięcia 50 plakatów przez starostwo, na terenie którego leży ta miejscowość. NPD odwołało się od tej decyzji, a sąd I instancji wydał wyrok nakazujący zwrot plakatów i ponowne ich umieszczenie na ulicach. Od tej decyzji odwołało się z kolei starostwo i w dniu 20 września 2009 roku zapadł wyrok Naczelnego

Sądu Administracyjnego w Greifswaldzie uchylający orzeczenie sądu niższej instancji. Ostatecznie w dniu 24 września 2009 roku Federalny Trybunał Konstytucyjny wydał orzeczenie, w konsekwencji, którego przedmiotowe plakaty zniknęły z ulic niemieckich miast.

3. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła także do Prezesa Polskiego Związku Futbolu Amerykańskiego (PLFA) z prośbą o wyjaśnienie medialnych doniesień na temat rasistowskich prześladowań czarnoskórego gracza drużyny The Crew Wrocław. Według słów poszkodowanego, prezes klubu w obecności innych osób prześladował go z powodu koloru skóry. Na skutek tych prześladowań zawodnik podjął decyzję o odejściu z klubu. W odpowiedzi PLFA poinformował, że sprawa została przekazana Komisji Dyscyplinarnej Polskiej Ligi Futbolu Amerykańskiego I (Komisji). Na podstawie zebranego materiału dowodowego członkowie Komisji uznali prawdziwość zdarzeń opisanych przez zawodnika i zasądziła: karę finansową w wysokości 1000 PLN, obowiązek oficjalnych przeprosin The Crew Wrocław na stronie internetowej klubu oraz obowiązek wykupienia ogłoszenia prasowego w dzienniku ogólnopolskim, w którym pojawią się przeprosiny wraz z oświadczeniem. Ponadto oskarżony prezes klubu został zawieszony we wszystkich sprawach związanych z PLFA do 31 grudnia 2010 roku. Decyzją Prezesa Stowarzyszenia PLFA całość środków orzeczonych karą finansową przez Komisję została przekazana stowarzyszeniu „Nigdy Więcej” – organizacji przeciwdziałającej rasizmowi i nietolerancji.

4. W dniu 14 maja 2009 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Prokuratora Krajowego o podjęcie działań sprawdzających wobec Ligi Obrony Suwerenności, która w czasie kampanii do Parlamentu Europejskiego eksponowała na ulicach Piotrkowa Trybunalskiego plakaty zawierające nacjonalistyczne hasło „Polska dla Polaków” odsyłając jednocześnie do publikowanej w Internecie deklaracji ideowej organizacji, zawierającej podobne hasła. Sprawa została przekazana Prokuraturze Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim, z poleceniem przeprowadzenia postępowania przygotowawczego. Na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego, sprawa została umorzona.

5. W czerwcu 2009 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania podjęła interwencję w sprawie książeczki dla dzieci „Entliczek pentliczek czyli polskie wyliczanki” autorstwa Joanny Furgalińskiej, zawierającej rasistowskie wyliczanki, wydanej przez

Wydawnictwo Sonia Draga. W wyniku interwencji Pełnomocnik wydawnictwo obiecało wycofać książkę w ówczesnym kształcie i dołączyć komentarz historyczno-etnologiczny. Niezależnie od tego sprawa była badana a następnie umorzona przez Prokuraturę Rejonową Katowice-Wschód.

6. Po artykule zamieszczonym w dzienniku „Polska The Times” w dniu 24 czerwca 2009 roku, opisującym sytuację w szkole w Emolinku i na tym przykładzie nieefektywność edukacji dzieci czecheńskich uczęszczających do polskich szkół, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła z prośbą o wyjaśnienia do Szefa Urzędu do spraw Cudzoziemców oraz do Ministra Edukacji Narodowej. W odpowiedzi Pełnomocnik została poinformowana, że od września 2009 roku zaplanowano zastosowanie środków interwencyjnych, polegających między innymi na przeniesieniu części dzieci do dwóch innych okolicznych szkół, co zmniejszy nasycenie szkoły w Emolinku dziećmi czecheńskimi, wymagającymi dodatkowej pracy dydaktycznej i opieki.

7. W czasie posiedzenia Zespołu ds. Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych w dniu 16 czerwca 2009 roku, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania została poproszona o interwencję w sprawie ujawnienia w „Gazecie Lubuskiej” narodowości (romskiej) domniemyanych uczestników zajęcia o charakterze chuligańskim, które miało miejsce w Gorzowie Wielkopolskim. Doniesienia prasowe doprowadziły do wzmożenia się atmosfery wrogości wobec Romów mieszkających w tym mieście. W związku z tym Pełnomocnik wystąpiła do redaktora naczelnego gazety. Zgłaszający problem Romowie poinformowali pismem z dnia 13 sierpnia 2009 roku, że po wystąpieniu Pełnomocnik gazeta zaniechała nagannej praktyki.

8. Na prośbę Związku Ukraińców w Polsce Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w lipcu 2009 roku interweniowała u Dyrektora Agencji Informacji TVP S.A. w sprawie likwidacji programu „Telenowyny”, adresowanego do społeczności ukraińskiej. Pełnomocnik zwróciła uwagę na znaczenie magazynu „Telenowyny” dla społeczności ukraińskiej, pozytywne zobowiązania państwa i instytucji publicznych, wynikające z prawa krajowego i międzynarodowego, a także na fakt, że argumenty ekonomiczne i niskiej oglądalności wydają się niejednoznaczne i nieprzekonujące. Z definicji przy konstruowaniu misyjnej części programu telewizyjnego muszą być brane pod uwagę także względy społeczne, w tym prawnie zagwarantowane prawa mniejszości narodowych i etnicznych do zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury – także przepisy o radiofonii i telewizji nakładają na media publiczne obowiązek uwzględniania potrzeb mniejszości narodowych i etnicznych. W związku

z powyższymi argumentami Pełnomocnik apelowała o utrzymanie programu „Telenowyny” w ramówce Telewizji Polskiej. Dzięki interwencji Pełnomocnik oraz wielu innych instytucji program został wznowiony.

9. W związku z rasistowską wypowiedzią Dyrektora Radia Maryja w czasie XVII Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja na Jasną Górę w dniu 12 lipca 2009 roku, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Prowincjała Zakonu Redemptorystów w Polsce z prośbą o podjęcie kroków uświadamiających dyrektorowi niewłaściwość wypowiedzi rasistowskich. Jak informowały liczne media elektroniczne i drukowane, duchowny zwrócił się do czarnoskórego pielgrzyma słowami: „Kochani, jeszcze Murzyn. Boże! Gdzieś ty się nie mył! (...) Chodź tutaj bracie! On się nie mył wcale, zobaczcie, no!”. Wypowiedź ta wywołała powszechne oburzenie i protesty wielu środowisk. Po kilku tygodniach Dyrektor Radia Maryja publicznie przeprosił za swoją wypowiedź.

10. W styczniu 2010 r. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania interweniowała w związku z doniesieniami prasowymi o propagowaniu wizerunku Adolfa Hitlera, symbolu związanego z totalitarnymi rządami faszystowskimi, które akceptowały m.in. nienawiść wobec innych narodów oraz grup etnicznych. W odpowiedzi Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Północ poinformowała, że w sprawie publicznego propagowania faszystowskiego ustroju państwa zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze o popełnienie przestępstwa o czyn z art. 256 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.). Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2010 roku Prokuratura Rejonowa Warszawa Praga Północ umorzyła dochodzenie w sprawie publicznego propagowania faszystowskiego ustroju państwa, tj. o czyn z art. 256 wyżej cytowanej ustawy, wobec braku znamion jego popełnienia.

11. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie opłat pobieranych za wydanie dokumentu podróży dla cudzoziemców, którzy posiadają uprawnienie do stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepisy regulujące kwestię opłat za wydanie tego dokumentu nie przewidują ulg podobnych do tych, jakie zostały zawarte w przepisach określających opłaty i ulgi za wydanie paszportu dla obywateli polskich. W ocenie Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania status cudzoziemca posiadającego stały pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywatela polskiego charakteryzują się istotną cechą wspólną – pobytem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zaś przyjęte przez powszechnie obowiązujące źródła prawa różnicowanie w opłatach za wydanie dokumentów uprawniających do przekraczania granicy Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter czysto

formalny, a jego skutki nie dadzą się pogodzić z zasadą sprawiedliwości społecznej. Rozróżnienie to nie jest racjonalne i nie pozostaje także w związku z żadnymi innymi wartościami czy normami konstytucyjnymi, które mogłyby uzasadniać odmienne traktowanie wyżej wymienionych podmiotów. W odpowiedzi Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji poinformował, iż kwestia możliwości wprowadzenia ulgi nie tylko za wymianę dokumentu podróży dla cudzoziemca, ale także za jego wydanie, szczególnie w przypadku kiedy cudzoziemiec znajduje się w trudnej sytuacji osobistej, zostanie poddana szczegółowej analizie.

12. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w dniu 10 maja 2010 roku wystąpiła do Prokuratora Generalnego w sprawie umieszczenia na prywatnej posesji szyldów zawierających rasistowskie oraz antysemickie slogany, nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych oraz wyznaniowych, które w ocenie Pełnomocnik nosiły znamiona przestępstw określonych w art. 256 oraz 257 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny. W sprawie tej prowadzone było postępowanie przygotowawcze przez Prokuraturę Rejonową w Poddębicach, które zostało umorzone. Badanie przedmiotowych akt sprawy przez Prokuraturę Apelacyjną w Łodzi doprowadziło do ustalenia, że brak jest podstaw do wznowienia niniejszego postępowania.

13. W związku z artykułem opublikowanym w dniu 13 maja 2010 roku na łamach dziennika „Rzeczpospolita” informującym o skandalicznych wydarzeniach podczas meczu na stadionie w Rzeszowie, Pełnomocnik wystąpiła w dniu 18 maja 2010 roku do Prezesa Polskiego Związku Piłki Nożnej z prośbą o zbadanie sprawy i podjęcie kroków zmierzających do ukarania winnych. W nadesłanej odpowiedzi Prezes Polskiego Związku Piłki Nożnej (PZPN) poinformował o sankcjach dyscyplinarnych orzeczonych w stosunku do obu zespołów rozgrywających opisany mecz. Zapewnił także, iż Polski Związek Piłki Nożnej dokłada wszelkich starań, aby zapobiegać wszelkim przejawom dyskryminacji w sporcie. W nowym statucie związku zapisano, że PZPN jest związkiem neutralnym pod względem politycznym, etnicznym i rasowym. Kierując się zaleceniami Międzynarodowej Federacji Piłki Nożnej, w szczególności sformułowanymi w Kodeksie Dyscyplinarnym FIFA, Zarząd PZPN wprowadził surowe kary dyscyplinarne wobec klubów piłkarskich i osób fizycznych dopuszczających się aktów dyskryminacji.

14. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania podjęła również działania w związku z wydarzeniami wokół Stadionu Dziesięciolecia w Warszawie w dniu 23 maja 2010 roku, w tym działania związane z wyjaśnianiem okoliczności śmierci Maxwella Itoyi, postrzelonego śmiertelnie przez funkcjonariusza Policji. Na prośbę Stowarzyszenia „Nigdy

Więcej”, Pełnomocnik spotkała się 17 czerwca 2010 roku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z grupą imigrantów z Afryki. Wśród pochodzących z Nigerii i Konga uczestników spotkania byli naoczni świadkowie niektórych wydarzeń przy Stadionie Dziesięciolecia, które nastąpiły bezpośrednio po śmierci Maxwella Itoyi. Celem spotkania była wymiana informacji o wydarzeniu i sytuacji, także prawnej, osób w nim uczestniczących oraz z nim związanych. Pełnomocnik zapowiedziała podjęcie adekwatnych kroków w przypadku przekazania konkretnych sygnałów, które mogłyby świadczyć o możliwości dyskryminacji ze względu na rasę. Skargi w tej sprawie jednak nie wpłynęły. Ponadto, Pełnomocnik przekazała Prokuratorowi Generalnemu relację naocznego świadka wydarzeń, przesłaną Pełnomocnik do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

15. W związku z informacjami mediów dotyczącymi kolejnego, gwałtownego konfliktu pomiędzy Polakami i Romami w Limanowej, do którego doszło w dniu 23 lipca 2010 roku (zamieszki i groźba linczu), Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Pełnomocnika Wojewody Małopolskiego do spraw mniejszości narodowych i etnicznych o przekazanie informacji o sytuacji w Limanowej, a także o podejmowanych i planowanych działaniach zmierzających do zażegnania konfliktu pomiędzy mniejszością romską a większością mieszkańców osiedla. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zadeklarowała jednocześnie pomoc i udział w działaniach, szczególnie o charakterze mediacyjnym, których celem byłoby wyeliminowanie przyczyn tego konfliktu i poprawa atmosfery w mieście.

16. W dniu 23 sierpnia 2010 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania interweniowała u Prezydenta Miasta Opola w związku z doniesieniami prasowymi na temat antysemitycznych i nazistowskich napisów, które pojawiły się na jednej z ulic miasta. W swoim wystąpieniu Pełnomocnik zaapelowała o interwencję w powyższej sprawie, jak również o informację o skuteczności środków podjętych w celu wyjaśnienia zaistniałej w Opolu sytuacji. W nadesłanej w dniu 7 września 2010 roku odpowiedzi Prezydent Miasta Opola poinformował, że w wyniku podjętych przez lokalną straż miejską i policję działań zatrzymano sprawcę tego czynu oraz doprowadzono do zamalowania obraźliwych napisów.

17. W związku z prośbą o interwencję w sprawie odmowy wydania wiz dla piłkarzy – obywateli Kamerunu i Nigerii, zaproszonych do Polski przez polskie kluby piłkarskie Pełnomocnik zwróciła się w dniu 5 listopada 2010 roku do Ministra Spraw Zagranicznych z prośbą o wyjaśnienie decyzji podjętej przez Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Nigerii. W odpowiedzi wyjaśniono, iż decyzja o odmowie wydania wiz zapadła na

podstawie art. 30 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573, z późn. zm.). Zgodnie z treścią art. 37 ust. 3 tejże ustawy decyzja konsula jest ostateczna. W czasie rozmowy przeprowadzonej z każdym z wymienionych sportowców przez konsula w Abudży stwierdzono m.in. wystąpienie wysokiego ryzyka imigracyjnego oraz brak wiarygodności celu podróży. Na tej podstawie konsul podjął decyzje odmowne.

18. O sprawie wypraszania Romów z klubu tańca Cuba Libre, mieszczącego się w Poznaniu przy ul. Wrocławskiej 21 w grudniu 2010 roku Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania zostało poinformowane przez Pełnomocnika Wojewody Wielkopolskiego do spraw mniejszości narodowych i etnicznych. Jak wynikało z listu w dniach 10, 17 i 21 grudnia 2010 roku ochrona klubu Cuba Libre wypraszała z lokalu lub nie wpuszczała do niego Romów, przy czym powodem była sama przynależność do tej mniejszości etnicznej. Z listu wynikało także, że działania ochrony prowadzone były za wiedzą, a nawet na polecenie jego właścicielki. O sprawie poinformowany został Pełnomocnik Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. ochrony praw człowieka, a wyproszeni z lokalu Romowie zgłosili incydent w Komisariacie Policji Poznań Stare Miasto. W związku z powyższą informacją, jeszcze przed ukazaniem się doniesień mediów o problemie, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do właścicielki klubu tańca Cuba Libre, Prezesa Wielkopolskiego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego Polskich Romów, który zgłosił incydenty oraz do Komendanta Głównego Policji. Właścicielka Cuba Libre została poinformowana, że z dniem 1 stycznia 2011 roku weszła w życie ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700), określająca obszary i sposoby przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. W piśmie zwrócono uwagę na przepisy ustawy zakazujące nierównego traktowania (art. 6 ustawy), zachęcania do nierównego traktowania lub nakazywanie nierównego traktowania (art. 9 ustawy) oraz środki prawne ochrony zasady równego traktowania (art. 13 i 14 ustawy). Krytycznie odniesiono się też do wprowadzenia zakazu korzystania z lokalu dla wszystkich przedstawicieli społeczności romskiej, jako stojącego w sprzeczności z zasadą indywidualnej odpowiedzialności oraz zakazem stosowania zbiorowych sankcji. O wejściu w życie ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania poinformowany został także Prezes Wielkopolskiego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego Polskich Romów. W piśmie do Prezesa scharakteryzowane zostały przepisy ustawy, a w szczególności sankcje za naruszenie

zasady równego traktowania, środki prawne dochodzenia roszczeń i zasady dotyczące ciężaru dowodu (art. 13 i 14). Jednocześnie Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zaoferowała pomoc przy wykorzystaniu zagwarantowanych w ustawie możliwości dochodzenia praw – gdyby przypadki dyskryminacji powtórzyły się. Przekazała też informację, że zgodnie z cytowaną ustawą Rzecznik Praw Obywatelskich jest organem, któremu powierzono zadania z zakresu wspierania ofiar dyskryminacji. W piśmie skierowanym do Komendanta Głównego Policji, Pełnomocnik poprosiła o przedstawienie działań, jakie w sprawie wypraszania Romów z klubu Cuba Libre podjęła Policja. W odpowiedzi przekazano Pełnomocnik informację, że Policja, po umorzeniu dochodzenia w sprawie przestępstwa z art. 194 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), prowadzi postępowanie w kierunku popełnienia przez właścicieli lokalu Cuba Libre wykroczenia określonego w art. 138 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.), polegającego na odmowie świadczenia usług bez uzasadnionej przyczyny. W dniu 27 stycznia 2011 roku, kiedy w dzienniku Gazeta Wyborcza ukazał się artykuł „Menu tylko dla Polaków”, prezentujący problem wypraszania Romów z klubu Cuba Libre, sygnalizujący też znacznie szerszy zasięg zjawiska, stanowisko Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania odnośnie opisanych w Gazecie Wyborczej przypadków przekazane zostało w wypowiedzi udzielonej Polskiej Agencji Prasowej. W stanowisku tym podkreślono, że odmowa świadczenia usług osobie fizycznej, spowodowana przynależnością tej osoby do mniejszości etnicznej jest dyskryminacją, niezgodną z prawem polskim i europejskim, a osoby potraktowane w ten sposób mogą ubiegać się o odszkodowanie. Jednocześnie z ukazaniem się artykułu w Gazecie Wyborczej opinia publiczna została poinformowana o zamiarze przeprowadzenia w Poznaniu spotkania mediacyjnego w sprawie dyskryminacji Romów w lokalach gastronomicznych tego miasta.

W spotkaniu zorganizowanym w dniu 16 lutego 2011 roku uczestniczyła (obok przedstawicieli innych instytucji) przedstawicielka Biura Pełnomocnika. Główny cel spotkania – mediacja pomiędzy stronami – nie został zrealizowany z powodu nieobecności zarówno poszkodowanego, jak i strony obwinianej o dyskryminowanie. Sprawa znalazła finał w sądzie. Ostatecznie, decyzją Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 lutego 2012 roku właścicielka klubu, po uprawomocnieniu się wyroku, ma między innymi zamieścić, na własny koszt, przeprosiny w lokalnej prasie oraz na stronie internetowej klubu.

19. Po serii incydentów rasistowskich i ksenofobicznych na terenie województwa podlaskiego latem 2011 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła

się w dniu 1 września 2011 r. do Prokuratora Generalnego oraz Wojewody Podlaskiego o objęcie nadzorem postępowań w powyższych sprawach i przeprowadzenie intensywnych działań – także edukacyjnych i informacyjnych, które z jednej strony pozwoliłyby na ujęcie sprawców przestępstw i postawienie ich przed wymiarem sprawiedliwości, z drugiej zaś – budowałyby w regionie kulturę tolerancji i szacunku dla różnorodności. W swych pismach Pełnomocnik wskazała na szczególną szkodliwość społeczną i haniebną charakter przestępstw, stanowiących zamach na podstawowe wartości europejskie. Z odpowiedzi Prokuratora Generalnego wynikało, że zarówno Prokuratura, jak i Policja niezwłocznie podjęły w powyższych sprawach intensywne i skoordynowane czynności wyjaśniające i śledcze, monitorowane przez Prokuraturę Generalną i objęte nadzorem służbowym Prokuratora Apelacyjnego w Białymstoku. Także Wojewoda Podlaski podjął szereg zróżnicowanych działań (od spotkań konsultacyjnych po wzmocnienie sił prewencji Policji w gminie Puńsk i instalację monitoringu w Jedwabnem), prowadzonych we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Strażą Graniczną oraz samorządami miejscowości, w których doszło do aktów wandalizmu i napaści o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym. Jedną z inicjatyw było powołanie stałego Zespołu do spraw poprawy poczucia bezpieczeństwa mniejszości narodowych i etnicznych, działającego w ramach zarządzania kryzysowego, w pracach którego uczestniczą przedstawiciele Policji, służb Wojewody Podlaskiego, Podlaskiego Kuratora Oświaty oraz wszystkich mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących w regionie. Zespół ma między innymi rekomendować plan działań edukacyjnych, których celem byłoby zapobieganie postawom rasistowskim i ksenofobicznym.

Szereg spraw wpływających do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania dotyczyło działań instytucji państwowych lub publicznych w stosunku do mniejszości narodowych, które w przeświadczeniu interweniujących nosiły znamiona dyskryminacji. Wiele z nich dotyczyło zagadnień, których charakter wymaga szeroko zakrojonych i rozłożonych w czasie działań wielu partnerów. Przykładem może być sposób prezentowania tematyki mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców w mediach. W takich sprawach prowadzone były rozmowy robocze i konsultacje.

2.4.3. Dyskryminacja ze względu na religię lub wyznanie

Poniżej przedstawione zostały wybrane sprawy z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na religię lub wyznanie, które zostały podjęte przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w okresie sprawozdawczym.

1. Do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania wpłynęła prośba o interwencję w sprawie organizowania nauki religii w szkołach publicznych. Autorka – matka przyszłego ucznia – zwróciła uwagę na problem zapewnienia przez szkołę prawa rodziców do wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnego z ich przekonaniami. Obawiała się, iż dziecko – nie uczęszczając na lekcje religii – zostanie wykluczone z grupy i będzie narażone na szykany. Pełnomocnik przekazała sprawę zgodnie z kompetencjami Minister Edukacji Narodowej, która potwierdziła, iż w opisanej sytuacji szkoła jest zobowiązana (na mocy art. 12 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach) zapewnić uczniom, których rodzice wyrażają takie życzenie, możliwość udziału w zajęciach z etyki – w grupach międzyklasowych lub międzyszkolnych. Szkoła ma również możliwość swobodnego umieszczania zajęć z religii i etyki w planie zajęć szkolnych – nie jest w tych sprawach zobligowana przepisami, które mogłyby utrudnić dostosowanie zajęć do potrzeb i oczekiwań rodziców.

2. W związku z doniesieniami medialnymi na temat ogłoszenia o rekrutacji wyłącznie świadków Jehowy na stanowiska sprzedawców w zarządzanej przez spółkę Trade House of Poland sieci sklepów Occasion, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła do zarządu ww. spółki. W swym piśmie Pełnomocnik podkreśliła, iż zgodnie z art. 11³ ustawy - Kodeks pracy zakazana jest dyskryminacja ze względu na przekonania religijne. Nieuzasadnione różnicowanie czyjejś sytuacji lub praw (w tym przypadku uzależnianie zatrudnienia do przynależności wyznaniowej kandydata do pracy), w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub wyznanie, światopogląd, poglądy polityczne, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, stan cywilny oraz rodzinny określane jest jako dyskryminacja. Stanowi to naruszenie zasady równego traktowania i jest pogwałceniem podstawowych praw i wolności człowieka. Zarząd spółki Trade House of Poland nie ustosunkował się do przesłanego mu pisma.

3. W związku z publikacją prasową oraz indywidualnymi wystąpieniami w sprawie okoliczności zaprzysiężenia w Szczecinie strażników miejskich podczas mszy świętej, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania interweniowała u Prezydenta Miasta Szczecin. Pełnomocnik w swym piśmie podkreśliła, iż kwestia wiary i religii jest osobistą sprawą każdego człowieka, dlatego też wskazane byłoby w tym przypadku rozdzielenie oficjalnego zaprzysiężenia strażników i ich dobrowolnego uczestnictwa w mszy, aby każdemu nowemu strażnikowi miejskiemu dać szansę na udział w uroczystości, niezależnie

od światopoglądu czy wyznawanej religii. Wskazano, że zgodnie z art. 53 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii. Zgodnie z ust. 6 cytowanego przepisu nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych. Natomiast ust. 7 przewiduje, że nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania. W odpowiedzi Prezydent Szczecina zapewnił, iż w przyszłości ślubowania strażników Straży Miejskiej będą odbywały się w sposób nie budzący wątpliwości co do ich świeckiego charakteru. Zobowiązał również Komendanta Straży Miejskiej w Szczecinie do takiej organizacji uroczystości Dnia Strażnika Miejskiego, aby każdemu nowemu strażnikowi umożliwić udział w uroczystościach, niezależnie od światopoglądu czy wyznania religijnego.

4. Prezydium Polskiej Rady Ekumenicznej w maju 2010 roku skierowało do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania prośbę o przekazanie Ministrowi Spraw Zagranicznych postulatów zmian w projekcie założeń ustawy o współpracy rozwojowej i o utworzeniu Polskiej Agencji Współpracy Rozwojowej oraz o zmianie innych ustaw, opracowywanej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Zakładał on (w części II, punkt 1.2), iż w realizowaniu przedsięwzięć z zakresu współpracy rozwojowej uczestniczyć mogą osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Możliwości uczestnictwa w wyżej wymienionej działalności pozbawione zostałyby, zatem inne kościoły i związki wyznaniowe działające w Polsce. W czasie spotkania uzgodnieniowego odnośnie założeń ustawy, które miało miejsce w dniu 30 czerwca 2010 roku, przyjęto zasugerowany przez Pełnomocnik zapis, uzupełniający listę uprawnionych do prowadzenia przedsięwzięć z zakresu współpracy rozwojowej o osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.).

2.4.4. Dyskryminacja ze względu na wiek

W okresie objętym sprawozdaniem do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania wpłynęło 99 spraw, w których podnoszony był problem dyskryminacji ze względu na wiek. Poniżej przedstawione zostały wybrane interwencje z tego obszaru.

1. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Prezydenta Miasta Piotrkowa Trybunalskiego w związku z publikacją w „Dzienniku Łódzkim” w dniu 31 sierpnia 2009 roku artykułu dotyczącego wypowiedzenia umowy o pracę Dyrektorowi

Biblioteki Miejskiej w Piotrkowie Trybunalskim z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego. W odpowiedzi Prezydent Miasta Piotrkowa Trybunalskiego poinformował, że Dyrektor Biblioteki Miejskiej w Piotrkowie Trybunalskim nie otrzymał żadnej decyzji dotyczącej odwołania z zajmowanego stanowiska, oraz że działania podejmowane w stosunku do Dyrektora nie miały na celu dyskryminowania tej osoby.

2. W dniu 5 sierpnia 2009 roku w stacji telewizyjnej TVN 24 ukazał się reportaż na temat trudnej sytuacji osób starszych z Domu Kombatanta w Radomiu, którzy oddali swoje mieszkania w nadziei na stałą opiekę. Jednak w wyniku reformy administracyjnej w 1999 roku miasto Radom zażądało od mieszkańców Domu Kombatanta współfinansowania usług, co spotkało się z ich sprzeciwem. W wyniku podjętej przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania interwencji Wojewoda Mazowiecki oraz służby miejskie Radomia zobowiązali się rozwiązać problem w sposób zapewniający mieszkańcom Domu Kombatanta godną starość.

3. W związku z doniesieniem prasowym zamieszczonym na stronie internetowej „Gazety Wyborczej” z dnia 18 lutego 2010 roku „Pani do sklepu? Pani jest dla nas za stara” opisującym sytuację, w której 52-letniej kobiecie odmówiono nie tylko zatrudnienia, ale uniemożliwiono umówienie się na rozmowę kwalifikacyjną, Pełnomocnik zwróciła się do Głównego Inspektora Pracy z prośbą o podjęcie stosownych kroków zmierzających do wyjaśnienia zaistniałej sytuacji.

4. Część interwencji kierowanych na ręce Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w omawianym obszarze dotyczyła dyskryminacji w dostępie do świadczeń emerytalnych. Autorzy zwracali uwagę na zróżnicowanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn, jak również sposób wyliczania świadczeń uregulowanych w ustawie z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. 2009 r. Nr 97, poz. 800, z późn. zm.).

5. W dniu 17 lutego 2010 roku Pełnomocnik, mając na uwadze przeciwdziałanie dyskryminacji małoletnich w elektronicznych środkach masowego przekazu, wystąpiła do Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w sprawie emitowania w telegazetach m.in. Telewizji Polsat, TVN i TV4 anonsów erotycznych, do których dostęp w żaden sposób nie jest zabezpieczony przed dziećmi i młodzieżą. W odpowiedzi Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT) poinformował o wszczęciu w tej sprawie postępowania. W nadesłanej w dniu 14 października 2010 r. odpowiedzi Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji poinformował Pełnomocnik o trwającej od dnia 24 lutego do dnia 15 września 2010 roku okresowej kontroli treści

publikowanych na stronach ww. telegazet, która wykazała obecność w telegazetach wszystkich ww. programów anonsów o charakterze erotycznym. Pełnomocnik wystąpiła również do prezesów wymienionych stacji telewizyjnych z prośbą o wyjaśnienie, dlaczego zdecydowały się na umieszczenie w swojej telegazecie anonsów erotycznych. W odpowiedzi Zarząd Telewizji Polsat S.A. zapewnił o przeprowadzeniu wewnętrznej, prewencyjnej kontroli mającej na celu sprawdzenie, czy obowiązujące w Spółce procedury i standardy w omawianym zakresie są należycie przestrzegane. Sprawa publikowanych w telegazetach ogłoszeń erotycznych była także przedmiotem postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową Warszawa-Ochota, w związku ze zgłoszonym zawiadomieniem o możliwości popełnienia przestępstwa. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji została poinformowana o odmowie wszczęcia dochodzenia w tej sprawie – w treści ogłoszeń nie dopatrzonego się znamion przestępstwa. Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji po zakończonym postępowaniu skierował do nadawców programów TVN, Polsat i TV4 wystąpienia, w których zwrócił uwagę na możliwość naruszenia poprzez publikację ww. treści na stronach tekstowych programów przepisów o ochronie małoletnich widzów przed szkodliwymi dla nich treściami. Jednocześnie Przewodniczący powiadomił nadawców o przyjęciu przez KRRiT zapewnienia o wdrożeniu mechanizmów, które mają zapobiegać podobnym przypadkom w przyszłości.

6. W odpowiedzi na coraz liczniejsze sygnały na temat trudnej sytuacji osób starszych, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania powołała w 2010 roku Zespół do spraw przeciwdziałania dyskryminacji osób starszych.

7. W związku ze skargą dotyczącą odwoływania ze stanowiska komorników sądowych po ukończeniu 65. roku życia, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się w dniu 18 kwietnia 2011 roku do Ministra Sprawiedliwości zwracając uwagę na brak spójności przepisu art. 15a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376) z przepisami ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania. Pełnomocnik podkreśliła, że w obecnym stanie prawnym brakuje jakichkolwiek możliwości prawnych przedłużenia okresu pracy komornika, który ukończył 65. rok życia. Tym samym przepis art. 15a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji stanowi przejaw dyskryminacji bezpośredniej ze względu na wiek w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania. W nadesłanej w dniu 6 maja 2011 odpowiedzi poinformowano, iż celem regulacji odnoszących się do

maksymalnego wieku osób wykonujących zawody sędziego, komornika sądowego czy notariusza jest wykluczenie choćby samej możliwości wpływu ograniczeń psychofizycznych związanych z wiekiem na podejmowane czynności o istotnych skutkach prawnych i społecznych. W ocenie Ministra Sprawiedliwości przepisy ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, w zakresie, w jakim statuują obowiązek odwołania ze stanowiska komornika sądowego, nie mają charakteru niedopuszczalnej dyskryminacji z powodu wieku, a tym samym nie naruszają zasady równego traktowania. Zdaniem Ministra Sprawiedliwości specyfika zawodu komornika sądowego, związana z osobistym podejmowaniem czynności w terenie, częstym uczestnictwem w sytuacjach szczególnie stresogennych, usprawiedliwia określenie górnej granicy wieku aktywności zawodowej komorników sądowych na poziomie 65 lat.

2.4.5. Dyskryminacja ze względu na orientację seksualną

W okresie sprawozdawczym do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wpłynęło 90 spraw, w których podnoszony był problem dyskryminacji ze względu na orientację seksualną. Znaczna część z nich dotyczyła problemu przemocy, zarówno psychicznej, jak i fizycznej (agresja słowna, mowa nienawiści), przez osoby LGBT i przesyłana była wyłącznie do wiadomości Pełnomocnik. Poniżej przedstawiono wybrane interwencje z tego obszaru.

1. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w dniu 17 lipca 2009 roku wystąpiła do Prokuratora Krajowego w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstwa zniesławienia (art. 212 § 1-2 ustawy z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny) w związku z opublikowaniem przez Polską Partię Narodową w środkach masowego komunikowania listy osób o rzekomo homoseksualnych skłonnościach, a więc informacji mogących poniżyć wymienione na liście osoby w oczach opinii publicznej lub narazić je na utratę zaufania potrzebnego dla zajmowanego stanowiska, wykonywanego zawodu lub rodzaju działalności. Pełnomocnik zwróciła się z prośbą o rozważenie konieczności wszczęcia postępowania karnego lub wstąpienia do postępowań karnych wszczętych z oskarżenia prywatnego, gdyż w jej ocenie wymagał tego interes społeczny. Prokuratora Okręgową we wrześniu 2009 roku poinformowała, że przedmiotowa sprawa została przekazana do Prokuratury Rejonowej Warszawa Praga Północ w celu procesowego rozpoznania. W dniu 25 października 2010 roku Zastępca Prokuratora Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie poinformowała o umorzeniu postępowania przygotowawczego w przedmiotowej sprawie wobec braku interesu społecznego w objęciu czynu prywatnoskargowego ściganiem z urzędu.

Postanowienie to jest prawomocne. W sprawie tej zostało skierowane również wystąpienie do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w związku z podejrzeniem naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), gdyż opublikowana lista zawierała dane osobowe zaliczane do szczególnie wrażliwych. W odpowiedzi Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych poinformował, że podjął stosowne czynności w sprawie wyjaśnienia kwestii przetwarzania danych osobowych w sieci Internet.

2. W związku z doniesieniami medialnymi na temat znieważenia i pobicia przez strażników miejskich w Parku Skaryszewskim w Warszawie mężczyzny o orientacji homoseksualnej, Pełnomocnik wystąpiła w dniu 21 września 2009 roku do Prezydenta m. st. Warszawy, Komendanta Głównego Policji oraz do Komendanta Straży Miejskiej m. st. Warszawy podkreślając, że prawo i instytucje publiczne mają obowiązek traktować wszystkich obywateli jednakowo, bez względu na to, jakiej są płci, rasy, pochodzenia etnicznego, narodowości, religii lub wyznania, poglądów politycznych, orientacji seksualnej, stanu cywilnego oraz rodzinnego lub w jakim są wieku. Opisane przez media zachowanie strażników miejskich określiła mianem rażącego przykładu dyskryminacji ze względu na orientację seksualną. W odpowiedzi Komendant Straży Miejskiej poinformował, iż polecił przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w tej sprawie, a kwestie równego traktowania obywateli są tematem zajęć z etyki zawodowej na szkoleniach podstawowych dla strażników miejskich. Po przeprowadzeniu śledztwa, Prokuratura Okręgowa Warszawa Praga poinformowała Pełnomocnik o umorzeniu sprawy pobicia wobec niewykrycia sprawców przestępstwa.

3. W związku z doniesieniami prasowymi na temat traktowania przez niektóre stacje krwiodawstwa homoseksualizmu na równi z narkomanią jako czynnika dyskwalifikującego dawców krwi, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w dniu 8 lutego 2010 roku skierowała do Ministra Zdrowia pismo podkreślając, iż przedmiotową praktykę należy uznać za dyskryminację ze względu na orientację seksualną, bazującą na stereotypie utożsamiającym osobę homoseksualną z nosicielem wirusa HIV. Pełnomocnik zaapelowała również o interwencję w przedmiotowej sprawie i zwrócenie uwagi, iż nie należy posługiwać się kategoriami „grup zagrożonych zakażeniem wirusem HIV”, ale kategoriami „ryzykownych zachowań”, a do takich należą przygodne stosunki seksualne bez zabezpieczenia, zarówno homoseksualne, jak i heteroseksualne. W odpowiedzi z dnia 20 kwietnia 2010 roku Minister Zdrowia poinformowała, że do Regionalnych Centrów Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa wystosowano pismo, w którym zwrócono uwagę na

wyeliminowanie niestosownych zachowań wobec osób żyjących w stabilnych związkach homoseksualnych. W czerwcu 2010 roku Kampania Przeciw Homofobii uznała treści zamieszczone na stronie internetowej Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Łodzi za niezgodne z obowiązującymi przepisami i w sposób krzywdzący traktujący osoby homoseksualne chcące oddać honorowo krew. W nawiązaniu do tego stanowiska w dniu 14 lipca 2010 roku Pełnomocnik wystosowała pismo do Dyrektora Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Łodzi, w którym podkreśliła, iż nieracjonalne wykluczanie osób honorowo oddających krew niesie ze sobą bardzo negatywne skutki, zarówno w wymiarze osobistym, jak i społecznym.

4. W związku z wypowiedzią na forum portalu www.nasztomaszow.pl Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego zawierającą między innymi opinie, że „*pani redaktor (...), jako mniejszość seksualna, nie ma najmniejszych szans zostać kiedykolwiek radną*” oraz, że „*trzeba myśleć głową a nie jajnikami*”, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w ramach interwencji wystosowała w dniu 10 lutego 2010 roku pismo, w którym zauważyła, że ww. wypowiedzi mają charakter dyskryminujący i zawierają elementy mowy nienawiści i jako takie są sprzeczne z polskim prawodawstwem, a także z dobrymi obyczajami.

5. W związku z interpelacją skierowaną przez jednego z posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w której osoby homoseksualne zostały określone mianem dewiantów a panujące między nimi relacje uczuciowe oraz intymne zostały przyrównane do zoofilii, nekrofilii oraz pedofilii, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 10 lutego 2010 roku do Posła wskazując na wysoką niestosowność takiej wypowiedzi. O podjętej interwencji Pełnomocnik powiadomiła również Kampanię Przeciw Homofobii.

6. W związku z artykułem opublikowanym w dzienniku „Gazeta Wyborcza” w dniu 25 sierpnia 2010 r., dotyczącym podręcznika „Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klas I-III gimnazjum” pod redakcją Teresy Król, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 26 sierpnia 2010 roku do Ministra Edukacji Narodowej z prośbą o ponowne przeanalizowanie treści podręcznika, zwracając uwagę, iż zamieszczone w nim treści dotyczące osób nieheteroseksualnych są wysoce kontrowersyjne. Podręcznik mówiąc o źródłach i specyfice homoseksualizmu nie ma charakteru merytorycznego, a stanowi jedynie projekcję pewnych teorii i poglądów. Pomimo faktu, iż wiele zagadnień dotyczących tematu nie znalazło do dzisiaj jednoznacznego i naukowego

wytłumaczenia, treści podawane tak wrażliwemu i młodemu odbiorcy, jakim jest uczeń, powinny mieć charakter maksymalnie obiektywny i wolny od uprzedzeń.

7. W dniu 29 października 2010 roku, w nawiązaniu do artykułu pt. „*Nieboskie nasienie*” Macieja Mikołajczyka, opublikowanego z tygodnika „Nie” (44/2010), w którym autor sygnalizuje zjawisko wykluczania przez banki nasienia z grupy potencjalnych dawców osób o orientacji homoseksualnej, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, w trosce o przestrzeganie praw człowieka i zasady równego traktowania, zwróciła się do Ministra Zdrowia o przeprowadzenie stosownej analizy opisanych praktyk pod kątem zgodności z prawem polskim i europejskim.

2.4.6. Dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność lub stan zdrowia

W okresie, który obejmuje niniejsze sprawozdanie, do Biura Pełnomocnika wpłynęło 100 spraw z zakresu dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność lub stan zdrowia. Poniżej przedstawione zostały wybrane z nich.

1. Najliczniejszą grupę stanowiły prośby o udzielenie pomocy i wsparcia po odmownej decyzji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w sprawie dofinansowania zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym w ramach realizacji programu „Pegaz 2003”. Autorami listów były najczęściej osoby będące opiekunami osób niepełnosprawnych oraz osoby niepełnosprawne. Wszystkie listy zostały zgodnie z kompetencjami przekazane Pełnomocnikowi Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych, który udzielił zainteresowanym stosownych wyjaśnień i odpowiedzi.

2. Znaczna część listów kierowanych do Pełnomocnik zawierała prośby o udzielenie wsparcia i pomocy finansowej, wsparcia na rzecz zachowania dziecięcego leczenia uzdrowiskowego oraz poparcia wysiłków przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu matek dzieci niepełnosprawnych. Z prośbą o pomoc finansową zwracały się przede wszystkim organizacje pozarządowe działające w obszarze aktywizacji osób niepełnosprawnych. Wnioskujący do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwracali uwagę na istotne problemy, z jakimi zmagają się rodzice wychowujący dzieci niepełnosprawne.

3. Do Pełnomocnik wpływały również sprawy związane z dyskryminacją rodziców z dziećmi poruszającymi się na wózkach inwalidzkich oraz osób o ograniczonej zdolności poruszania się w dostępie do środków transportu kolejowego. W celu wyjaśnienia świadomego ograniczania dostępu do kolejowej komunikacji publicznej określonej grupie konsumentów korzystających z PKP, Pełnomocnik zwróciła się w dniu 16 lipca 2009 roku do

Prezesa Zarządu Dyrektora Generalnego PKP S.A. oraz Grupy Spółek PKP PLK S.A., PKP Intercity S.A., PKP Szybka Kolej Miejska, Warszawska Kolej Dojazdowa oraz PKP Przewozy Regionalne Sp. z o.o. z prośbą o przygotowanie kompleksowego wyjaśnienia mającego za zadanie zasygnalizowanie nieprawidłowości oraz podjęcie interwencji. W odpowiedzi poinformowano Pełnomocnik o podjęciu odpowiednich działań mających na celu modernizację i zakup nowego taboru pod kątem osób niepełnosprawnych, modernizację punktów informacyjnych i kas biletowych oraz zakup pojazdów wyposażonych w tzw. rampę przejazdową dla wózków inwalidzkich oraz dziecięcych ułatwiających osobom niepełnosprawnym oraz rodzicom z dzieckiem w wózku wsiadanie i wysiadanie z pociągu. Podkreślono jednocześnie, że wszystkie wskazane działania wymagają zarówno czasu, jak i znacznych nakładów finansowych. Nie mniej jednak przeprowadzona po interwencji Pełnomocnik kontrola Najwyższej Izby Kontroli w zakresie przygotowania kolejowych obiektów dworcowych do obsługi pasażerów pozytywnie odniosła się do działań podejmowanych przez spółki kolejowe w celu poprawy przygotowania infrastruktury dworcowej dla obsługi osób niepełnosprawnych.

4. W ślad za artykułem „Sporty ekstremalne szalonego wózkowicza”, opublikowanym w dzienniku Gazeta Wyborcza w dniu 8 lutego 2010 roku, przedstawiającym sytuację, w której mężczyzna na wózku inwalidzkim przewraca się podczas próby dostania się do wagonu metra, Pełnomocnik zwróciła się do Zarządu Metra Warszawskiego Sp. z o.o. z prośbą o wyjaśnienie, jakie działania lub inwestycje zamierzają podjąć władze spółki w celu przystosowania stacji metra do potrzeb osób niepełnosprawnych. W odpowiedzi Prezes Zarządu Metro Warszawskie Sp. z o.o. wskazał działania, jakie zostały przez spółkę podjęte w zakresie zwiększenia dostępności dla osób niepełnosprawnych (m.in. windy, zabezpieczenia dla osób niewidomych). Poinformował również o złożeniu w Ministerstwie Infrastruktury projektu rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane metra i ich usytuowanie. Projekt ten został w całości przygotowany i sfinansowany przez Metro Warszawskie Sp. z o. o.

5. Pełnomocnik zwróciła się także o podjęcie stosownych działań do Prezydenta m. st. Warszawy w związku z artykułem opublikowanym w Gazecie Wyborczej w dniu 25 marca 2010 roku, opisującym sytuację niepełnosprawnych mistrzów świata i Europy oraz medalistów paraolimpiad, którzy nie mają prawa do ubiegania się o stypendia za swoje wybitne wyniki sportowe. Pełnomocnik uznała za konieczne wypracowanie takiego systemu przyznawania stypendiów, który byłby zgodny z zasadą równego traktowania i równych szans. O zaistniałej sytuacji Pełnomocnik poinformowała Pełnomocnika Rządu do spraw

Osób Niepełnosprawnych. W odpowiedzi Prezydent m.st. Warszawy poinformowała, że Biuro Sportu i Rekreacji wraz z Pełnomocnikiem do spraw Równego Traktowania podjęło prace nad nowelizacją systemu stypendialnego dla zawodników niepełnosprawnych. Projekt uchwały Rady m. st. Warszawy w sprawie przyjęcia regulaminu określającego szczegółowe zasady i tryb przyznawania, wstrzymywania i pozbawiania oraz wysokości stypendiów sportowych m.st. Warszawy dla zawodników uprawiających sport niepełnosprawnych, osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym uzyskał pozytywną opinię Komisji Sportu i Rekreacji Rady m.st. Warszawy i będzie przedstawiony na najbliższym posiedzeniu Rady m. st. Warszawy. W czerwcu 2010 r. warszawscy radni przegłosowali stypendia sportowe dla niepełnosprawnych zawodników.

6. W ślad za artykułem opublikowanym w „Dzienniku. Gazecie Prawnej” w dniu 11 maja 2010 roku opisującym sytuację, w której poruszająca się na wózku inwalidzkim asesor nie została powołana na stanowisko prokuratora, co zaowocowało skierowaniem przez nią sprawy do sądu, Pełnomocnik w piśmie z dnia 12 maja 2010 roku zwróciła się do Prokuratora Generalnego z prośbą o zainteresowanie się przedstawioną sytuacją. W opinii Pełnomocnik utrata zdolności chodzenia nie powinna stać się przyczyną rozwiązania stosunku służbowego, zaś głównymi wymaganiami stawianymi prokuratorom powinny być wysokie kwalifikacje i doświadczenie. Pełnomocnik zaapelowała również o rozważenie uchylenia decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy z panią asesor oraz niezamykanie jej drogi awansu na stanowisko prokuratora, zgodnie z zasadą niedyskryminacji. W odpowiedzi Prokurator Generalny wyjaśnił, iż pani asesor została zwolniona ze stanowiska nie z powodu utraty zdolności chodzenia – co słusznie świadczyłoby o dyskryminacji w zatrudnieniu. Bezpośrednią przyczyną jej zwolnienia była niezdolność do pracy na stanowisku asesora, stwierdzona orzeczeniem lekarskim z dnia 20 listopada 2008 r. Pełnomocnik zwróciła się również w tej sprawie do Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich (RPO) z prośbą o rozważenie włączenia się w postępowanie sądowe. Zastępca RPO poinformował, że opisana sytuacja jest mu znana, ale wymaga głębszej analizy, przesłедzenia wszystkich decyzji i orzeczeń wydanych w tej sprawie.

7. Na podstawie sytuacji opisanej w artykule „Trudna matura dla słabosłyszących”, opublikowanym przez „Dziennik. Gazetę Prawną” w dniu 16 czerwca 2010 roku, w której osoby słabosłyszące zmuszone są do zdawania egzaminów dojrzałości na podstawie tych samych zasad i wymagań co pozostali uczniowie, w piśmie z dnia 31 sierpnia 2010 roku Pełnomocnik zwróciła się do Minister Edukacji Narodowej (MEN) z prośbą o przeanalizowanie procesu przeprowadzania egzaminów maturalnych, zarówno ustnych, jak

i pisemnych pod kątem ich dostosowania do wymagań osób z różnymi typami niepełnosprawności. Pełnomocnik poprosiła o analizę wytycznych dotyczących przygotowywania egzaminów maturalnych oraz procesu ich przeprowadzania pod kątem ich zgodności z zasadą równego traktowania i równych szans dla osób w różnym stopniu i zakresie dotkniętych niepełnosprawnością. W odpowiedzi z dnia 16 września 2010 r. Pełnomocnik otrzymała wyjaśnienia dotyczące obowiązujących przepisów w zakresie przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. Jednocześnie uzyskała informację o przygotowaniu przez MEN projektu pakietu 6 rozporządzeń dotyczących kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, na podstawie których wszyscy uczniowie niepełnosprawni, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego będą mogli przystępować do sprawdzianu i egzaminu zewnętrznego w warunkach i formach dostosowanych do ich indywidualnych możliwości i potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych.

8. W nawiązaniu do pisma Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącego niepokojących wyników kontroli przeprowadzonej przez pracowników Biura RPO w wybranych lokalach obwodowych komisji wyborczych - wykazującej uchybienia w dostosowaniu lokali wyborczych do potrzeb osób niepełnosprawnych – Pełnomocnik w dniu 2 lipca 2010 roku wystąpiła do Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych z prośbą o podjęcie pilnej interwencji w powyższej sprawie. W nadesłanej w dniu 12 lipca 2010 roku odpowiedzi Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych poinformował, że zwrócił się do Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej z prośbą o przeprowadzenie ogólnokrajowego przeglądu lokali obwodowych komisji wyborczych pod kątem ich rzeczywistego przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań w zakresie likwidacji istniejących barier utrudniających osobom niepełnosprawnym realizację ich konstytucyjnego prawa do głosowania.

9. W związku z artykułem zamieszczonym na portalu Onet.pl w dniu 6 sierpnia 2010 roku opisującym sytuację, w której pracownik WARS-u obsługujący wagon pociągu relacji Szczecin Główny – Kraków w dniu 1 sierpnia 2010 r. wyrzucił z pociągu wózek inwalidzki niepełnosprawnej Oliwii, powodując jego znaczne uszkodzenie, Pełnomocnik w piśmie z dnia 10 sierpnia 2010 roku zwróciła się do Prezesa Zarządu spółki WARS S.A. z prośbą o interwencję w przedstawionej sprawie. Pełnomocnik wyraziła nadzieję, że Prezes wyciągnie konsekwencje służbowe wobec pracownika będącego sprawcą tego wydarzenia, a pozostałych pracowników spółki WARS S.A uczuli, aby podczas wykonywania swoich

obowiązków podchodzili z większą dozą zrozumienia i otwartości do osób niepełnosprawnych. W odpowiedzi z dnia 19 sierpnia 2010 r. Zarząd spółki WARS S.A. złożył obietnicę naprawienia szkody i zakupu dla Oliwii odpowiedniego wózka inwalidzkiego. Pracownik winny zdarzenia został ukarany w sposób przewidziany przez obowiązujące prawo.

10. W związku z niepokojącą informacją, jaka dotarła do Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania od opiekuna osoby z zespołem Downa, która w minionych wyborach prezydenckich zgłosiła się do lokalu wyborczego z zamiarem oddania głosu, a w odpowiedzi usłyszała pytanie, czy w ogóle potrafi czytać i pisać, w dniu 6 września 2010 roku Pełnomocnik zwróciła się do Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej (PKW) z prośbą o zainteresowanie się kwestią przestrzegania praw osób niepełnosprawnych przez członków komisji wyborczych. W swoim wystąpieniu Pełnomocnik podkreśliła, że celowe byłoby przygotowanie wytycznych dla osób, które zasiadają w komisjach wyborczych oraz przeszkolenie ich w taki sposób, aby uczulić na prawa osób niepełnosprawnych oraz przestrzeganie zasady niedyskryminacji. W nadesłanej odpowiedzi Przewodniczący PKW podzielił stanowisko Pełnomocnik jednocześnie zapewniając, iż organy prowadzące szkolenia członków obwodowych komisji wyborczych zwrócą szczególną uwagę na niedopuszczalność dyskryminowania wyborców z jakiegokolwiek przyczyny, w tym również z powodu ich niepełnosprawności.

11. W związku ze skargą, jaka wpłynęła do Biura Pełnomocnika, dotyczącą problemów związanych z dostosowaniem egzaminów dojrzałości do potrzeb i predyspozycji osób niepełnosprawnych, w dniu 25 lutego 2011 roku Pełnomocnik wystąpiła do Ministra Edukacji Narodowej z prośbą o podjęcie działań mających na celu usunięcie barier utrudniających osobom z różnymi typami niepełnosprawności zdawanie egzaminów maturalnych. Pełnomocnik poprosiła również o umożliwienie osobom niepełnosprawnym zdawania egzaminów dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb, zgodnego z zasadą równego traktowania i równych szans. W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnik w tej sprawie Minister Edukacji Narodowej w dniu 10 maja 2011 roku poinformowała, że możliwe sposoby dostosowania warunków i formy egzaminu maturalnego podaje Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z dnia 30 kwietnia 2010 roku w sprawie sposobów dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego od roku 2011 do potrzeb absolwentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, który jest ogłaszany nie później niż do dnia 1 września roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany ten egzamin. Wobec powyższego sposoby dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu

maturalnego znane były od dnia 1 września 2010 roku. Zgodnie z ww. komunikatem warunki i formę egzaminu maturalnego dostosowuje się do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Zgodnie z pkt. 8 ww. Komunikatu - w szczególnych przypadkach dotyczących absolwenta niepełnosprawnego [...] decyzję o dostosowaniu warunków przeprowadzania egzaminu do potrzeb absolwenta niepełnosprawnego lub niedostosowanego społecznie podejmuje przewodniczący zespołu egzaminacyjnego w danej szkole w porozumieniu z okręgową komisją egzaminacyjną. Aktualnie trwają prace nad Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie sposobów dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego od roku 2012 do potrzeb absolwentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

12. Wielokrotnie w trakcie 2011 roku Pełnomocnik interweniowała do władz spółki PKP oraz Metro Warszawskie w kwestii przystosowywania przestrzeni publicznej do potrzeb osób mających trudności w poruszaniu się (w tym dostosowania peronów i wagonów stacji metra i stacji kolejowych do potrzeb osób niepełnosprawnych). Pełnomocnik obserwowała działania, jakie prowadzą ww. spółki w kwestii dostosowywania peronów oraz taboru do potrzeb osób niepełnosprawnych. Doceniając wysiłki i prace, jakie już zostały wykonane w celu niwelowania barier Pełnomocnik podkreślała, że wciąż istnieją pewne niedogodności, utrudniające osobom niepełnosprawnym korzystanie z metra/stacji PKP. Jednocześnie Pełnomocnik apelowała, aby pracownicy metra oraz kolei podchodzili z większą dozą wrażliwości, zrozumienia i otwartości do potrzeb osób niepełnosprawnych.

13. W związku z artykułem, jaki pojawił się w dzienniku Gazeta Wyborcza w dniu 17 lutego 2010 roku zatytułowanym „Policja bezmyślnie ściga chorą na stwardnienie rozsiane”, opisującym sytuację, w której katowicka policja skierowała do sądu wnioski o ukaranie chorej na stwardnienie rozsiane kobiety, ponieważ podczas ataku choroby zakłóciła ciszę nocną, Pełnomocnik wystąpiła do Komendanta Głównego Policji z prośbą o interwencję w opisaną sprawę. W odpowiedzi Komendant Główny Policji, po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających, przedstawił informację dotyczącą oceny prawidłowości reakcji policjantów KMP w Katowicach wobec chorej kobiety.

14. Do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania przekazano pismo skierowane na ręce Prezesa Rady Ministrów przez Przewodniczącą Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, w sprawie łamania przez Polskę praw człowieka wobec kobiet żyjących z HIV/AIDS. W wystosowanej odpowiedzi Pełnomocnik poinformowała, że

instytucją, która realizuje zadania - w imieniu Ministra Zdrowia - z zakresu zapobiegania i zwalczania HIV/AIDS w Polsce jest Krajowe Centrum do spraw AIDS. Jest to instytucja, która od lat przygotowuje i realizuje Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV przyjęty na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2005 r. w sprawie Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV (Dz. U. Nr 189, poz. 1590). Rozporządzenie uchylone przez obecnie obowiązujące. Program ten uwzględnia postanowienia organizacji międzynarodowych, takich jak Rada Ekonomiczna i Społeczna oraz Komisja ds. Statusu Kobiet ONZ i pośrednio potępia nierówność opartą na płci (gender), która jest jednym z głównych czynników rozprzestrzeniania się pandemii HIV/AIDS. Program uwzględnia fakt, że kobiety i nastoletnie dziewczęta są szczególnie narażone na zakażenia HIV z uwagi na różne czynniki biologiczne, ekonomiczne oraz mające swoje źródło w nierównościach społecznych wynikających z przyjmowania ról narzuconych kulturowo.

15. W związku z doniesieniami medialnymi z dnia 24 listopada 2009 roku na temat decyzji komisji rekrutacyjnej Straży Granicznej, która odrzuciła kandydaturę kobiety z powodu pozytywnego statusu serologicznego HBs, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła o opinię w tym zakresie do Prezesa Polskiego Towarzystwa Hepatologicznego oraz Kierownika Katedry i Kliniki Chorób Zakaźnych i Hepatologii Państwowej Akademii Medycznej w Szczecinie. Z otrzymanej odpowiedzi wynika, że dodatni status serologiczny HBsAg (+) nie może stanowić podstawy do wykluczenia kandydatki z pracy w służbie granicznej. Za takim stanowiskiem przemawiają następujące względy: znana droga zakażenia, wykonywanie obowiązków zawodowych z unikaniem kontaktu ze skałeczną powierzchnią skóry innej osoby lub też wykonywanie obowiązków zawodowych z wykorzystaniem mechanicznych środków ochrony, tj. rękawiczek a w razie potrzeby maseczek. Pełnomocnik zwróciła się z prośbą o zmianę przepisów w tym zakresie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. W kwietniu 2010 roku Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji poinformowało o zmianie rozporządzenia, które ogranicza prawo do służby nosicielom antygeny wirusowego zapalenia wątroby.

2.4.7. Mobbing w stosunkach pracy

Sprawy rozpatrywane przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania w zakresie poniżania i naruszania godności osobistej w miejscu pracy były najczęściej reakcją na doniesienia prasowe. Poniżej przedstawiona została wybrana interwencja z zakresu mobbingu, która została podjęta przez Pełnomocnik w omawianym okresie.

1. W dniu 30 lipca 2009 roku w ślad za doniesieniami prasowymi na temat mobbingu wśród pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (MOPR) w Poznaniu, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Dyrektora tegoż ośrodka z prośbą o wyjaśnienie sytuacji sześciorga pracowników wspomnianego zespołu MOPR, którzy zwolnili się z pracy, zarzucając mobbing bezpośredniej przełożonej. W wystosowanym piśmie Pełnomocnik podkreśliła fakt, iż pracodawca ma obowiązek przeciwdziałania mobbingowi, a także wszelkim przejawom nierównego traktowania w zatrudnieniu. W odpowiedzi Dyrektor MOPR poinformował o pozbawieniu oskarżonej przez pracowników kierownik piastowanej dotychczas funkcji i oddelegowaniu jej do innej filii MOPR w Poznaniu. Ponadto przeprowadzono postępowanie wyjaśniające zaistniałą sytuację i sporządzono szczegółowy raport. Aby zapobiec podobnym sytuacjom w przyszłości, przygotowano zasady postępowania w przypadkach konfliktów pomiędzy pracownikami.

2. Reagując na publikację artykułu na temat poniżających praktyk stosowanych wobec pracowników przez kierownictwo jednego z hipermarketów, Pełnomocnik wystąpiła w dniu 13 lipca 2010 roku do Dyrektora placówki handlowej z prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie. W wystosowanym piśmie Pełnomocnik zwróciła uwagę na fakt, iż opisane praktyki są działaniem upokarzającym i poniżającym pracowników oraz przypomniała, że przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy jednoznacznie zakazują molestowania i mobbingu, zobowiązując równocześnie pracodawcę do przeciwdziałania obu tym zjawiskom. Pełnomocnik zaapelowała również o przestrzeganie praw pracowniczych w podległym Dyrekcji sklepie.

2.4.8. Pozostałe

Dyskryminacja osób nie posiadających stałego ani czasowego miejsca zameldowania oraz osób bezdomnych

1. Rozpoczęta w poprzednim okresie sprawozdawczym interwencja dotycząca dyskryminacji osób nie posiadających stałego lub czasowego miejsca zamieszkania, które podniosły problem braku możliwości uzyskania dokumentu prawa jazdy po pozytywnie zdanym egzaminie oraz spełnieniu warunków określonych w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn zm.), była kontynuowana przez Pełnomocnik jeszcze w maju 2009 roku. W ocenie Pełnomocnik, fakt pozostawiania w bezdomności przez osoby ubiegające się o wydanie prawa jazdy nie może pozbawiać ich możliwości realizacji prawa w sytuacji spełnienia warunków określonych w art. 90 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy. Przepis ten nie uzależnia otrzymania prawa jazdy

od wskazania wojewódzkiemu ośrodkowi ruchu drogowego dokładnego adresu zamieszkania. W związku z tym Pełnomocnik zwróciła się do Ministra Infrastruktury o rozważenie możliwości zmiany wzoru załącznika nr 1 do rozporządzenia, który uwzględnił będzie fakt braku posiadania stałego lub czasowego miejsca zamieszkania. W odpowiedzi wystosowanej w dniu 20 maja 2009 roku Minister Infrastruktury poinformował, iż wyraża zrozumienie i pełne poparcie dla usunięcia barier administracyjnych w słusznym interesie osób bezdomnych. Rozwiązanie przedmiotowego problemu jest związane z implementacją do polskiego systemu prawa wymagań nowej dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie prawa jazdy (Dz. Urz. UE L 403 z 30.12.2006, s. 13). Przedmiotowa dyrektywa fakultatywnie określa możliwość zamieszczania miejsca zamieszkania w prawie jazdy, tym samym możliwe jest nie umieszczanie w polskim prawie jazdy informacji o miejscu zamieszkania, co umożliwi osobom bezdomnym otrzymanie tego dokumentu.

2. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Ministra Infrastruktury także w sprawie odmiennego traktowania osób charakteryzujących się brakiem stałego miejsca zamieszkania w stosunku do osób posiadających miejsce zamieszkania przez przedsiębiorstwa telekomunikacyjne przy rozpatrywaniu reklamacji usług telekomunikacyjnych, na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 1 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania reklamacyjnego oraz warunków, jakim powinna odpowiadać reklamacja usługi telekomunikacyjnej (Dz. U. Nr 226, poz. 2291). Przepisy rozporządzenia stanowią, iż reklamujący zobowiązany jest do wskazania adresu zamieszkania, nie zaś zameldowania. Przepisy rozporządzenia nie nakładają na reklamującego obowiązku przedłożenia urzędowego miejsca zamieszkania. Osoby bezdomne nader często pozbawione są stałego miejsca zamieszkania, a w związku z tym nie mogą skorzystać z drogi postępowania reklamacyjnego w przypadku nienależytego wykonania usługi telekomunikacyjnej przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego w stosunku do osób posiadających miejsce zamieszkania. Na władzy publicznej ciąży m.in. obowiązek tworzenia takich przepisów prawa, które nie będą dyskryminować obywateli, którzy w danym czasie nie posiadają i własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie takiego schronienia, które mogłyby uważać za miejsce zamieszkania. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania zwróciła się do Ministra Infrastruktury o zajęcie stanowiska w tej sprawie. W odpowiedzi Minister Infrastruktury poinformował, że zwrócił się do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej o przeprowadzenie stosownej kontroli procedur związanych z przyjmowaniem i prowadzeniem postępowań reklamacyjnych u przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

Dyskryminacja osób prowadzących działalność gospodarczą na terenach wiejskich w zakresie ubezpieczeń emerytalno-rentowych

1. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła w dniu 15 lipca 2009 roku do Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie nierównego traktowania osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenach wiejskich w stosunku do rolników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, którzy wyłączeni są z powszechnego systemu ubezpieczeń emerytalno-rentowych. W odpowiedzi z dnia 18 sierpnia 2009 roku Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej poinformował, że teza o nierównym traktowaniu osób prowadzących działalność gospodarczą na terenach wiejskich - w stosunku do rolników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą - nie znajduje uzasadnienia, zaś różnice w statusie ubezpieczeniowym tych osób wynikają jedynie ze specyfiki gospodarki rolnej, przy czym pozarolnicza działalność gospodarcza rolników prowadzona jest w niewielkim zakresie i stanowi jedynie uzupełnienie głównego (często niewystarczającego do utrzymania) źródła przychodów, jakim jest dla nich działalność rolnicza. Interwencja w tej sprawie została podjęta w związku ze skierowaniem skargi przez osobę fizyczną.

2. W dniu 6 stycznia 2010 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wystąpiła do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie rzekomego dyskryminowania rolników prowadzących gospodarstwa rolne obejmujące obszar użytków rolnych powyżej 50 ha w związku z obowiązkiem opłacania dodatkowej składki miesięcznej na ubezpieczenie emerytalno-rentowe bez zróżnicowania wysokości wypłacanego w przyszłości świadczenia pieniężnego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w przypadku osiągnięcia wieku emerytalnego. W odpowiedzi z dnia 1 lutego 2010 roku Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformowało, że z utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych wynika, że opłacanie składek w zależności od osiągniętych dochodów stanowi element solidarności społecznej, a zasada wzajemności świadczeń nie ma charakteru absolutnego. Zatem rozwiązanie przyjęte w tym zakresie jest konstytucyjne, a tym samym zgodne z zasadą równego traktowania wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP.

Inne

1. Na ręce Pełnomocnik przekazano również skierowany do Prezesa Rady Ministrów apel Przewodniczącej Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny oraz 19 organizacji pozarządowych w kwestii podjęcia jak najpilniejszych kroków w celu eliminacji wszelkich

form łamania praw człowieka w Polsce w nawiązaniu do obchodów Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka. W odpowiedzi Pełnomocnik zapewniła, iż rząd RP dokłada wszelkich starań, aby zapobiegać wszelkim formom łamania praw człowieka w naszym kraju.

Poinformowano, że zgodnie z zaleceniami Komisji ds. Statusu Kobiet w sprawie wdrażania postanowień CEDAW ze stycznia 2007 roku, szczególnie w odniesieniu do kwestii z zakresu zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych, obowiązujące w Polsce przepisy dotyczące prawa do dokonania aborcji są wynikiem trudnego konsensusu społecznego. Należy jednak zaznaczyć, że w zakresie dostępu do prawa do aborcji wprowadzenie przepisów ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2012 r. poz. 159) istotnie poprawiły możliwość realizacji tego prawa.

Przepisy wyżej wymienionej ustawy wprowadzają nowe prawo pacjenta – prawo do zgłaszania sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza i ustanowienia Komisji Lekarskiej rozpatrującej sprawę. Rozwiązania prawne dotyczące kwestii trybu odwoławczego od rozpoznania lekarskiego uwzględnione zostały w art. 31 (rozdział 8 ustawy). Zgodnie z tymi przepisami pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy mogą wnieść sprzeciw, w przypadku, gdy nie zgadzają się z rozpoznaniem dokonany przez lekarza orzekającego o stanie zdrowia pacjenta, jeżeli opinia albo orzeczenie ma wpływ na prawa lub obowiązki pacjenta wynikające z przepisów prawa. Sprzeciw ten wnosi się za pośrednictwem Rzecznika Praw Pacjenta do działającej przy nim Komisji Lekarskiej. Zgodnie z delegacją zawartą w art. 32 ust. 5 ww. ustawy, minister właściwy do spraw zdrowia jest zobowiązany do określenia w drodze rozporządzenia sposobu działania Komisji Lekarskiej uwzględniając efektywność realizacji praw pacjenta.

Odnosząc się do zagadnień dotyczących prawa do nowoczesnej antykoncepcji, Pełnomocnik poinformowała, że w Polsce są zarejestrowane i dostępne nowoczesne środki antykoncepcyjne. Zakup środków antykoncepcyjnych nie jest finansowany ze środków publicznych. Wyjątek stanowią preparaty umieszczone na listach leków refundowanych ze względu na inne działanie terapeutyczne i podlegają one refundacji wyłącznie, jeżeli są stosowane w celach terapeutycznych.

Podkreślono, że jeżeli chodzi o zarzut łamania praw człowieka ofiar przemocy w rodzinie, za te kwestie odpowiada Minister Pracy i Polityki Społecznej podejmując wiele działań w celu eliminacji wszelkich form łamania praw człowieka, zwłaszcza w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pełnomocnik zaznaczyła, że polityka równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji we wszystkich obszarach jest jednym z priorytetów Prezesa Rady Ministrów

Pana Donalda Tuska i obecnego rządu. Wszystkie wystąpienia o charakterze dyskryminacyjnym oraz zawierające elementy mowy nienawiści są sprzeczne z polskim prawodawstwem. Kwestie równouprawnienia i przeciwdziałania dyskryminacji reguluje już ustawa zasadnicza, m.in. w art. 32, który stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi, wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne oraz że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Przepisy polskiego prawa zakazujące dyskryminacji zostały uzupełnione w ciągu ostatnich dziesięciu lat o nowe prawo i zobowiązania międzynarodowe, co jest związane z przyjęciem dorobku prawnego Unii Europejskiej. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny penalizuje w art. 212 czyn pomówienia m.in. osoby fizycznej oraz grupy osób o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, a w art. 216 penalizuje czyn zniewagi. Wymienione wyżej instrumenty prawne mogą być w pełni wykorzystywane przez wszystkie osoby bez względu na orientację seksualną i mogą być zastosowane także w przypadkach dyskryminacji i mowy nienawiści na tle orientacji seksualnej.

3. Współpraca międzynarodowa

3.1. Wniosek dotyczący Dyrektywy Rady Unii Europejskiej w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną

W związku ze zmianami organizacyjnymi w obrębie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania w 2010 r. przejęło rolę Instytucji Wiodącej w procesie procedowania w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Unii Europejskiej projektu Wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Biuro bierze aktywny udział w posiedzeniach Grupy Roboczej do spraw Społecznych oraz odpowiada za przygotowanie stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie zapisów projektu. Stanowisko to powstaje przy ścisłej współpracy innych resortów oraz Stałego Przedstawicielstwa Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej.

Stanowisko RP w procesie uzgodnieniowym zgodne jest ze Stanowiskiem Rządu przyjętym przez Komitet Europejski Rady Ministrów w dniu 21 lipca 2008 roku i jest

kontynuacją polityki prowadzonej wcześniej przez poprzednią Instytucję Wiodącą, jaką było Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Celem związanym z procesem negocjacyjnym projektu podczas Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej było utrzymanie dialogu między państwami. Polski margines negocjacyjny ograniczony był Stanowiskiem Rządu przyjętym w dniu 21 lipca 2008 roku. Komitet Europejski Rady Ministrów popierający projekt Dyrektywy i stojący na stanowisku, iż proponowana inicjatywa legislacyjna pozwoli wypełnić całościowo lukę we wspólnotowym prawie sprzyjającym zwalczaniu dyskryminacji z różnych powodów i w różnych dziedzinach poza sferą zatrudnienia. Jest to podejście zgodne z preferowanym przez wiele państw nastawieniem legislacyjnym, które polega na przyjmowaniu jednej horyzontalnej ustawy antydyskryminacyjnej stojącej na straży równego traktowania i przestrzegania praw człowieka.

Podczas trwania przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej zostały zorganizowane dwa spotkania grupy roboczej ds. kwestii społecznych, które pracowały nad projektem wniosku. W spotkaniach uczestniczył przedstawiciel Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania. Polska Prezydencja, kierując się dotychczasowym przebiegiem prac nad dyrektywą oraz realistycznie oceniając sytuację w Radzie Unii Europejskiej, postanowiła zająć się dogłębną analizą czynnika wieku jako ewentualnego elementu dyskryminacji. Ponadto, zdołano dopracować zapisy dotyczące wyjątków w dziedzinie odstępstwa od przestrzegania zasady równego traktowania w kontekście wieku. Przygotowano stosowny kwestionariusz i na podstawie tak zebranych danych zaproponowane zostały zmiany redakcyjne zapisów. Po przeprowadzonych negocjacjach w tym zakresie Prezydencja przygotowała raport z postępu prac nad wnioskiem.

Podczas okresu sprawozdawczego odbyło się osiem posiedzeń grupy roboczej.

3.2. V Europejski Szczyt Równości

Polska Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej i Komisja Europejska zorganizowały w dniach 14-15 listopada 2011 roku w Poznaniu V Europejski Szczyt Równości. Celem corocznego Europejskiego Szczytu Równości jest promowanie równości w Unii Europejskiej, a także dzielenie się wiedzą i doświadczeniem, w celu znalezienia skutecznych sposobów zwalczania wszelkich form dyskryminacji. Na V Europejski Szczyt Równości przybyło około 250 oficjalnych przedstawicieli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw kandydujących, państw EOG, organizacji międzynarodowych, pracowników wyższego

szczebla europejskich organizacji pozarządowych, partnerów społecznych (pracodawcy i związki zawodowe), organów równości i społeczeństwa obywatelskiego.

Tematem V Europejskiego Szczytu Równości było „Promowanie Równości na Szczeblu Lokalnym i Regionalnym”. Szczebel lokalny i regionalny to szczeble kluczowe w zakresie walki z dyskryminacją i promowaniem równości. To na tych szczeblach wdrażana jest polityka i programy krajowe. To na tych szczeblach społeczności doświadczające nierówności organizują się w sprzeciwie wobec swojego położenia i dają wyraz swoim potrzebom. Również na tych szczeblach zakorzeniają się i rozwijają idee rozwoju i zmian społecznych.

Temat promowania równości na szczeblu lokalnym i regionalnym włącza w europejską debatę o działaniach na rzecz równości szereg nowych partnerów, w tym władze lokalne i regionalne, lokalne sieci małych przedsiębiorstw i popularne organizacje pozarządowe. Temat ten nadaje debacie nowy kierunek, który nie był do tej pory wystarczająco wykorzystywany.

V Szczytowi Równości przyświecały następujące cele:

- Realizacja na szczeblu lokalnym i regionalnym polityki i praktyk, które promują równość i zwalczają wszystkie rodzaje dyskryminacji wymienione w Artykule 19 Traktatu z Lizbony.
- Identyfikacja narzędzi i mechanizmów, które skutecznie promują równość i zwalczają dyskryminację na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- Ustalenie działań, jakie mogliby podjąć partnerzy, aby lepiej promować równość i zwalczać dyskryminację na poziomie regionalnym i lokalnym.

Sesje plenarne poświęcone były następującym zagadnieniom:

- Dotychczasowy postęp oraz możliwości promocji równości i zwalczania dyskryminacji na szczeblu regionalnym i lokalnym.
- Szanse i wyzwania dla efektywnych polityk równościowych na szczeblu regionalnym i lokalnym.
- Międzynarodowa perspektywa równości w kontekście rozwoju regionalnego.

W ramach wydarzenia odbyły się również warsztaty:

- Warsztaty I: Równość jako czynnik rozwoju regionalnego.
- Warsztaty II: Wzmocnienie partnerstwa lokalnego i regionalnego.
- Warsztaty III: Efektywne wykorzystanie środków unijnych na szczeblu lokalnym i regionalnym do celów związanych z realizacją polityki niedyskryminacji mniejszości, w tym społeczności romskiej.

3.3. Obchody Dnia Pamięci o Zagładzie Romów i Sinti w ramach Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej

Na prośbę Zespołu do spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania koordynował obchody Dnia Pamięci o Zagładzie Romów i Sinti, zorganizowane w ramach Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej pod honorowymi patronatami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego.

Na dwudniowe obchody złożyły się:

- Uroczyste posiedzenie Zespołu do spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.
- Międzynarodowa konferencja „Zagłada Romów i Sinti: pamięć, tożsamość i współczesny rasizm”, zorganizowana przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE.
- Uroczystość pod głównym pomnikiem w byłym obozie koncentracyjnym Auschwitz II-Birkenau zorganizowana przez romskich członków Zespołu do spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Europejską Sieć Romskich Organizacji Młodzieżowych.

Uroczystości poprzedzone były przyjęciem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej historycznej uchwały o ustanowieniu 2 sierpnia oficjalnym Dniem Pamięci o Zagładzie Romów i Sinti. Pomysłodawców inicjatywy legislacyjnej – romskich członków Zespołu do spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych – reprezentowała na ich prośbę Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

3.4. Grupa Ekspertów Rządowych ds. Nie-dyskryminacji (GEG - Non-discrimination Governmental Expert Group)

Grupa, zorganizowana przez Komisję Europejską, ma charakter opiniodawczo-doradczy. Uczestniczą w niej przedstawiciele rządów wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Członkiem reprezentującym rząd Polski od 28 września 2010 roku jest przedstawicielka Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania, uczestnicząca w pracach Grupy od roku 2008 (w charakterze zastępcy członka). Grupa jest forum wymiany informacji oraz konsultacji we wszystkich sprawach związanych ze zwalczaniem dyskryminacji ze względu na objęte prawem unijnym podstawy dyskryminacji z wyłączeniem

płci i niepełnosprawności, dla których stworzono odrębne grupy konsultacyjne. W okresie sprawozdawczym odbyło się 5 posiedzeń Grupy.

3.5. Projekt „Stworzenie wielofunkcyjnej przestrzeni dla kobiet w miejscowości El Hajeb” w ramach pomocy rozwojowej MSZ

W 2011 roku Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania współrealizowała projekt „Stworzenie wielofunkcyjnej przestrzeni dla kobiet w miejscowości El Hajeb” (Maroko). Celem projektu było przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet oraz zapewnienie bezpieczeństwa kobietom – ofiarom przemocy w Królestwie Maroka poprzez wybudowanie i wyposażenie pierwszego w tym państwie całodobowego ośrodka dla kobiet – ofiar przemocy oraz przeszkolenie kadr ww. ośrodka oraz ekspertów i ekspertek Ministerstwa Rozwoju Społecznego, Rodziny i Solidarności Królestwa Maroka. Ośrodek w El Hajeb – zapewniający schronienie i miejsce reintegracji społecznej kobiet – ofiar przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem ofiar przemocy domowej i handlu ludźmi – ma stać się modelowym ośrodkiem dla kobiet – ofiar przemocy w Królestwie Maroka.

Projekt finansowany był z funduszy rozwojowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Realizowany jest przez Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Rabacie, we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Społecznego, Rodziny i Solidarności Królestwa Maroka, w partnerstwie z Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

W ramach projektu w 2011 roku został wybudowany i wyposażony pierwszy w Maroku całodobowy ośrodek dla kobiet – ofiar przemocy. Przeszkolona również została 10-osobowa grupa ekspertek i ekspertów Ministerstwa Rozwoju Społecznego, Rodziny i Solidarności Królestwa Maroka. Szkolenia zorganizowane zostały przez Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, w dniach 11-17 września 2011 roku w Warszawie. Szkolenia zostały przeprowadzone przez ekspertki i ekspertów z Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Biura Rzecznika Praw Dziecka, Komendy Głównej Policji, Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy oraz organizacji pozarządowych: Fundacji Pomocy Kobietom i Dzieciom, Centrum Praw Kobiet i Fundacji La Strada. Zorganizowane zostały również wizyty studyjne w specjalistycznych ośrodkach dla kobiet – ofiar przemocy domowej.

3.6. VII i VIII Sprawozdanie okresowe Rządu Rzeczypospolitej Polskiej z wykonania postanowień Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji wobec kobiet (CEDAW)

Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania, jako instytucja koordynująca przygotowała w 2011 roku projekt *VII i VIII Sprawozdania okresowego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej z wykonania postanowień Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji wobec kobiet (CEDAW)*, obejmujący okres od dnia 1 czerwca 2002 roku do dnia 31 maja 2010 roku. Dokument ten został sporządzony na podstawie wkładów opracowanych przez ministerstwa i inne instytucje. Ma zostać przedłożony Komitetowi do spraw Likwidacji Dyskryminacji Kobiet Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2012 roku. Pełnomocnik będzie też przewodniczyć delegacji rządu Rzeczypospolitej Polskiej w czasie obrony sprawozdania przed Komitetem ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet.

4. Działalność w zespołach międzyresortowych

W ramach swoich działań Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania lub wyznaczone przez niego osoby uczestniczyły w okresie sprawozdawczym w pracach następujących zespołów i komisji o charakterze interdyscyplinarnym i międzyresortowym:

- Komisja do spraw Międzynarodowego Prawa Humanitarnego;
- Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Zespół do spraw Romskich Komisji Wspólnej;
- Rada Bezpieczeństwa Imprez Sportowych;
- Międzyresortowa Grupa Robocza Zespołu ds. Zwalczenia i Zapobiegania Handlowi Ludźmi oraz Grupa ekspercka ds. działań prewencyjnych powołana w ramach prac Grupy Roboczej Zespołu do spraw Zwalczenia i Zapobiegania Handlowi Ludźmi;
- Międzyresortowa Grupa Robocza ds. Reemigracji;
- Grupa Ewaluacyjna Porozumienia w sprawie standardowych procedur postępowania w zakresie rozpoznawania, przeciwdziałania oraz reagowania na przypadki przemocy seksualnej lub przemocy związanej z płcią wobec cudzoziemców przebywających w ośrodkach dla osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (w charakterze obserwatora);

- Grupa międzyresortowa ds. projektu Konwencji ds. przeciwdziałania przemocy wobec kobiet oraz przemocy domowej (CAHVIO);
- Parlamentarny Zespół do spraw Osób Starszych.

Wnioski i rekomendacje

W okresie sprawozdawczym nastąpiła istotna zmiana w polskim systemie prawa antidyskryminacyjnego, związana z przyjęciem, a następnie wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2011 roku ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania. Ustawa porządkuje sytuację prawną, określa środki prawne ochrony zasady równego traktowania, a także wskazuje organy odpowiedzialne za realizację zasady równego traktowania, przydzielając zadania niezależnego organu Rzecznikowi Praw Obywatelskich, zaś Pełnomocnikowi Rządu do spraw Równego Traktowania – odpowiedzialność za realizowanie polityki rządu w zakresie realizacji zasady równego traktowania i zwalczania dyskryminacji.

Jak wynika z doświadczeń ponad trzech lat działania Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, stale rośnie liczba spraw dotyczących dyskryminacji, zgłaszanych przez osoby prywatne, instytucje i organizacje pozarządowe. Dane przedstawione w niniejszym sprawozdaniu pokazują, że największy wzrost nastąpił w 2011 roku – pomimo, że Rzecznik Praw Obywatelskich funkcjonował już jako niezależny organ do spraw równego traktowania. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania nie ma kompetencji do podejmowania decyzji administracyjnych. Wnioski, petycje i skargi wpływające do Pełnomocnik są, zatem traktowane jako egzemplifikacja szerszych problemów – w takich przypadkach Pełnomocnik występuje z wnioskami o zmianę prawa lub praktyki, w innych – przekazuje sprawy do właściwych instytucji, zgodnie z kompetencjami. Można spodziewać się, że wzrostowa tendencja w odniesieniu do liczby indywidualnych problemów przedstawianych Pełnomocnik w związku z domniemaniem dyskryminacji będzie utrzymywać się. Pełnomocnik, ze względu na kompetencje określone w ustawie o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, będzie na wpływające do niej sprawy reagować w podobny jak w poprzednich latach sposób. Warto jednak podkreślić, że liczba oraz rodzaj problemów przedstawianych w korespondencji wpływającej do Pełnomocnik wskazują na to, że wiedza o zjawisku dyskryminacji, dostępnych środkach prawnych i instytucjach wspierających ofiary dyskryminacji jest ciągle niewystarczająca. Potrzebne są szkolenia w tym zakresie, jak też szeroko zakrojone kampanie społeczne.

Niezależnie od tego, że dopiero w ciągu najbliższych kilku lat będzie można ocenić efektywność szczegółowych rozwiązań prawnych zastosowanych w ustawie, jej obowiązywanie pozwala ustabilizować działalność Pełnomocnik i na nowo wyznaczyć priorytetowe zadania podejmowane przez Pełnomocnik.

Także dotychczasowe działania Pełnomocnika, a w szczególności wyniki analizy danych zastanych, wykonane w ramach projektu „Równe traktowanie standardem dobrego rządzenia”, na temat realizowania konstytucyjnej zasady niedyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przyczynę, wnioski płynące ze środowisk NGOs oraz z raportów międzynarodowych, pozwalają zdefiniować kluczowe działania Pełnomocnik w najbliższych miesiącach i latach. Priorytety tych działań przedstawia Tabela nr 1.

Szczegółowy opis wszystkich zadań Pełnomocnik w perspektywie najbliższych lat będzie zawierać strategiczny dokument wyrażający politykę rządu w zakresie równego traktowania, realizowany przez wszystkie ministerstwa, pt. „Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania”, który jest obecnie tworzony we współpracy z instytucjami naukowymi i przedstawicielami administracji publicznej.

Tab. 1. Priorytetowe zadania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Zadanie/Problem	Opis problemu/zadania	Działania Pełnomocnik
STRATEGICZNE DOKUMENTY		
Krajowy Program działań na Rzecz Równego Traktowania	Strategiczny dokument wyznaczający politykę rządu w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i równego traktowania.	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie dokumentu – w przygotowaniu - monitoring wykonania - coroczne sprawozdanie z wykonania przedkładane Radzie Ministrów, po raz pierwszy za 2012 r.
Plan działań organów reprezentowanych w Radzie w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji	Strategiczny dokument wyznaczający działania organów reprezentowanych w Radzie do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji powołanej zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie Rady do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji.	Główne zadanie Rady do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji, która tworzy i monitoruje kolejne etapy planu działania.
PROJEKTY SYSTEMOWE REALIZOWANE PRZEZ BIURO		
Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia	Projekt systemowy realizowany przez Biuro Pełnomocnika, cele: przeprowadzenie analizy sytuacji grup dyskryminowanych w Polsce, akceptacji dla różnorodności, przygotowanie strategicznych rekomendacji do Krajowego Programu działań na Rzecz Równego Traktowania oraz przeprowadzenie szkoleń administracji publicznej w zakresie równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji.	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja projektu we współpracy z partnerami: Uniwersytetem Jagiellońskim i Szkołą Główną Handlową - m.in. przeprowadzenie 16 konferencji regionalnych i 4 tematycznych upowszechniających zasadę równego traktowania - przeprowadzenie szkoleń dla administracji publicznej w 2012 roku z zakresu równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji

Tab. 1. Priorytetowe zadania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Zadanie/Problem	Opis problemu/zadania	Działania Pełnomocnik
Media równych szans	Projekt systemowy realizowany przez Biuro Pełnomocnika, skierowany do dziennikarzy, nastawiony na analizę i przeciwdziałanie dyskryminacji w języku publikacji medialnych.	-przeprowadzenie konkursów na najlepsze publikacje z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji; - przeprowadzenie szkoleń w zakresie dyskryminacji w języku wśród beneficjentów projektu
WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA		
Konwencja ONZ w Sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet (CEDAW)	Konwencja ONZ w Sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet (CEDAW).	Przygotowywanie i obrona sprawozdań z wykonania Konwencji.
Pekińska Platforma Działania	Dokument Organizacji Narodów Zjednoczonych od 1996 r. obowiązuje w Unii Europejskiej. Podczas każdej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej negocjowane są konkluzje, a wcześniej raport merytoryczny dotyczący treści konkluzji.	Od połowy 2012 roku tematem wiodącym będzie temat: „Kobiety i przemoc domowa”.
Dyrektywy	Wniosek dotyczący dyrektywy Rady Unii Europejskiej w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.	Negocjacje roboczego dokumentu trwają od 2008 r. W chwili obecnej analizowany jest czynnik wieku jako przesłanka dyskryminacyjna - jest to kontynuacja działań zapoczątkowanych przez Prezydencję Polską w Radzie Unii Europejskiej.

Tab. 1. Priorytetowe zadania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Zadanie/Problem	Opis problemu/zadania	Działania Pełnomocnik
Konwencje	1) Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet, w tym przemocy domowej. Obecnie podpisało ją 18 krajów, w tym 1 ratyfikował – Turcja. 2) Konwencja ONZ Praw Osób Niepełnosprawnych. 3) Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny - Konwencja „bioetyczna”, podpisana, nieratyfikowana.	1) Przygotowanie do podpisania Konwencji: wnioski do Ministra Sprawiedliwości w związku z rozbieżnością polskiego prawa z art. 53 Konwencji 2) Przygotowanie rekomendacji w sprawie dostosowania prawa polskiego do Konwencji w obszarze instytucji ubezwłasnowolnienia 3) Przygotowanie tabeli zgodności i innych dokumentów ratyfikacyjnych
DZIAŁANIA EKSPERCKIE		
Przemoc seksualna wobec kobiet	Analiza stanu prawnego i potrzeb zmian legislacyjnych w zakresie trybu ścigania za gwałt.	- konsultacje z Ministrem Sprawiedliwości w sprawie zmian prawnych - konsultacje z ekspertami w celu przygotowania rekomendacji do przepisów ustawowych i na poziomie wykonawczym - organizowanie debat i konferencji prasowych
Mowa nienawiści	Analiza działania przepisów w ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny w odniesieniu do mowy nienawiści – art. 256 i 257, analiza potrzeb rozszerzenia ww. art. o inne przesłanki dyskryminacji (wiek, płeć, orientacja seksualna, tożsamość płciowa, niepełnosprawność).	j.w.

Tab. 1. Priorytetowe zadania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Zadanie/Problem	Opis problemu/zadania	Działania Pełnomocnik
Status osób ubezwłasnowolnionych	Analiza działania instytucji ubezwłasnowolnienia w Polsce, uwarunkowania prawne; analiza treści i celów art. 12 w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ograniczenia zawierania ślubów osób psychicznie chorych i ubezwłasnowolnionych).	<ul style="list-style-type: none"> - konsultacje z Ministrem Sprawiedliwości w sprawie zmian prawnych - konsultacje z ekspertami w celu przygotowania rekomendacji do przepisów ustawowych i na poziomie wykonawczym - organizowanie debat i konferencji prasowych
Statystyki publiczne	Publikacja danych statystyk publicznych z szerszym uwzględnieniem kryterium płci w celu stałego monitoringu zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć.	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z instytucjami zbierającymi istotne dane i je publikującymi (GUS, ZUS, KRUS) - przygotowanie listy brakujących danych do programu badań statystycznych na rok 2013
Kwoty w spółkach	Wprowadzenie kwoty 30 % kobiet w zarządach spółek Skarbu Państwa i spółek giełdowych jako wytyczna bez sankcji.	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie stanowiska Rządu w sprawie publicznych konsultacji Komisji Europejskiej dot. zwiększenia udziału kobiet w zarządach przedsiębiorstw - wnioski do właściwych ministrów z rekomendacjami zmian prawnych
50+	Program senioralny jako aktywna polityka niedyskryminacji osób w wieku okołoemerytalnym i starszych.	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z ekspertami w celu ustalenia rekomendacji dla programu senioralnego opracowywanego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej - przygotowanie strategicznych rekomendacji do Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania w zakresie polityki senioralnej

Tab. 1. Priorytetowe zadania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Zadanie/Problem	Opis problemu/zadania	Działania Pełnomocnik
DZIAŁANIA OPERACYJNE		
Rada Konsultacyjna ds. monitorowania działań rządu w zakresie równego traktowania	Stały organ opiniodawczo-doradczy Rady Ministrów powołany zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów do monitorowania polityki rządu w zakresie równego traktowania.	- przygotowanie zarządzenia - powołanie członków Rady
Rada do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji	Stały organ pomocniczy Rady Ministrów powołany zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów do koordynowania działań organów administracji rządowej oraz ich współdziałania z organami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji.	Koordynacja prac Rady
Spotkania z organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi (NGOs)	Comiesięczne spotkania z NGOs w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w celu omówienia bieżących działań rządu w zakresie równego traktowania lub spotkania tematyczne.	Organizowanie i prowadzenie spotkań w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.
Deklaracja „Stop przemocy seksualnej. Platforma działania.”	Platforma wspólnych działań na poziomie wykonawczym, z udziałem: Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Komendanta Głównego Policji, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Prokuratora Generalnego i organizacji pozarządowych.	Wypracowanie procedury postępowania z ofiarami gwałtów.
Konkurs „Jestem szefową”.	Trzecia edycja konkursu w nowej odsłonie poszerzona o moduł coachingowo-mentoringowy dla rodzica i nauczyciela laureatki oraz finalistek poprzednich edycji.	Przygotowanie konkursu, programu szkoleń rozwojowych, przeprowadzenie projektu i zaangażowanie laureatów w długofalowe działania rozwijające osobowość przywódczą u kobiet.

Tab. 1. Priorytetowe zadania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Zadanie/Problem	Opis problemu/zadania	Działania Pełnomocnik
Klauzule społeczne	Dodatkowe warunki w zamówieniach publicznych pozwalające na łączenie celów biznesowych ze społecznymi; np. warunek zatrudnienia do wykonania zadań bezrobotnych lub niepełnosprawnych.	Spotkania eksperckie w celu przygotowania wzorcowego zamówienia z klauzulami społecznymi oraz koniecznych zmian prawnych w odniesieniu do defaworyzowanych grup osób.
Wieloletni projekt na rzecz awansu kobiet	Projekt uwzględniający wiele obszarów polityki równościowej wobec kobiet, prowadzący do zwiększenia udziału kobiet na rynku pracy i w gremiach decyzyjnych. Zadanie będzie realizowane m.in. we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego	Przygotowanie projektu i jego realizacja.
Strona internetowa Pełnomocniczki do spraw Równego Traktowania/ facebook	Oficjalna strona internetowa i profil facebook Pełnomocniczki Rządu do spraw Równego Traktowania; cel - bieżące informowanie opinii publicznej o działaniach Pełnomocniczki oraz komunikacja z NGOs.	Prowadzenie serwisu Pełnomocniczki i facebook'a.
Projekt Rady Europy pt. „Walka z dyskryminacją na tle orientacji seksualnej i tożsamości płciowej”	Projekt mający na celu promowanie postaw tolerancji w stosunku do osób LGBT.	Przygotowanie konferencji i szkoleń dla administracji publicznej.
Analiza wniosków i interwencji wpływających do Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania	Analiza wniosków i interwencji wpływających do biura pod kątem potrzeby zmian systemowych w wybranych obszarach.	Przygotowanie rekomendacji zmian na podstawie analizy wniosków i interwencji.

Tab. 1. Priorytetowe zadania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Zadanie/Problem	Opis problemu/zadania	Działania Pełnomocnik
Współpraca przy organizacji IV Kongresu Kobiet	Współorganizacja paneli na temat 50 + oraz przywództwa kobiet, a także aktywne uczestnictwo w Okrągłym Stole ministrów ds. równości płci przy współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej.	
WNIOSKI LEGISLACYJNE		
Zmiana płci	Wniosek do Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie zmiany procedury administracyjnej towarzyszącej zmianie płci – konieczność przejścia na tryb nieprocesowy.	Wniosek do Ministra Sprawiedliwości.
Podręczniki – rzeczoznawcy - superrecenzent	Zmiana procedury zatwierdzania podręczników szkolnych – wprowadzenie rzeczoznawcy z zakresu praw człowieka oraz większe znaczenie afiliacji instytucjonalnej rzeczoznawców.	Wniosek do Ministra Edukacji Narodowej.
Składki emerytalne	Rekompensowanie składek emerytalnych dla kobiet wychowujących dzieci do lat 3.	- wniosek do Ministra Pracy i Polityki Społecznej - monitorowanie wdrażania zmiany
Ściganie gwałtu z urzędu	Zmiana trybu ścigania za gwałt z wnioskowego na ściganie z urzędu.	Wniosek do Ministra Sprawiedliwości.
Mowa nienawiści	Zwiększenie ochrony prawnej osób poddawanych przemocy słownej z tytułu wieku, płci, orientacji seksualnej, tożsamości płciowej lub niepełnosprawności.	Wniosek do Ministra Sprawiedliwości.

Tab. 1. Priorytetowe zadania Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania

Zadanie/Problem	Opis problemu/zadania	Działania Pełnomocnik
Sprawozdawczość/ Gender Pay Gap	Wprowadzenie obowiązku publikowania danych na temat luki płacowej w przedsiębiorstwach.	Zlecenie analizy prawnej możliwych instrumentów prawnych uzyskania celu.
Kwoty w spółkach	Wprowadzenie kwoty 30 % kobiet w zarządach spółek Skarbu Państwa i spółek giełdowych jako wytyczna bez sankcji.	Przygotowanie stanowiska rządu w sprawie publicznych konsultacji Komisji Europejskiej dot. zwiększenia udziału kobiet w zarządach przedsiębiorstw. Wprowadzenie do ustawy o ładzie korporacyjnym dobrowolnego zwiększenia udziału kobiet w zarządach firm do min. 30 % jako dobrej praktyki korporacyjnej.

Załącznik

WYKAZ SPOTKAŃ, WYDARZEŃ I KONFERENCJI OBJĘTYCH HONOROWYM PATRONATEM PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA OD DNIA 1 MAJA 2009 ROKU DO DNIA 31 GRUDNIA 2011 ROKU

l.p.	Rodzaj	Temat	Organizator	Termin	Miejsce
1.	Konferencja	"Szkoła Bezpiecznego Internetu"	Microsoft, Fundacja Dzieci Niczyje oraz Partnerstwo dla Przyszłości	15 maja 2009 r.	Warszawa
2.	Kampania społeczna	Popularyzacja wspólnej opieki nad dzieckiem po rozwodzie rodziców i aktywny udział ojców w wychowywaniu dziecka po rozwodzie	Fundacja Akcja Forum na Rzecz Odpowiedzialnego Ojcostwa	kwiecień/maj 2009 r.	
3.	Konferencja	Forum Kobiet Aktywnych	Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich	1 lipca 2009 r.	Susiec
4.	Mecz w piłkę nożną – akcja promocyjna	"Unite against racism"	OSiR Bemowo	18 lipca 2009 r.	Warszawa
5.	Konferencja	„Era kobiet”	10. Brygada Kawalerii Pancernej w Świętoszowie	6 sierpnia 2009 r.	Świętoszów

6.	Międzynarodowa konferencja	„Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie”	Fundacja Dzieci Niczyje i NASK	29-30 września 2009 r.	Warszawa
7.	Akcja promocyjna	Sieć bezpłatnych miejskich przedszkoli	Fundacja Familijny Poznań	2009	Wrocław
8.	Konkurs wakacyjny	„Koledzy ze szkoły, znajomi z sąsiedztwa”	Muzeum Historii Żydów Polskich	1 lipca – 1 listopada 2009 r.	
9.	Projekt	„Gender Index na Warmii i Mazurach”	Region Warmińsko-Mazurski NSZZ „Solidarność”	1 czerwca 2009 r. – 30 lipca 2010 r. Konferencja otwierająca - 31 sierpnia 2009 r.	Olsztyn
10.	Program	ProKobieta 50+	Europejskie Stowarzyszenie Promocji Aktywności Ruchowej 50+ (ESPAR)	Bez określenia terminu	Suwałki, Warszawa, Rzeszów, Szamotuły

11.	Cykl konferencji	„Od strachu do wolności – historia przebaczenia”	Forum Kobiet	2009	Warszawa, Kraków, Poznań i in.
12.	Konferencja	„Tolerancja rasowa”	Instytut Afrykański we współpracy z Allians France	28 października 2009 r.	Łódź
13.	Akcja promocyjna	„Twoja firma wolna od mobbingu - Stop Mobbingowi”	Łukowicz Świerzewski & Partners	2009	
14.	Konferencja	Międzynarodowa Konferencja „NIEPEŁNOSPRAWNI Edukacja, Praca, Perspektywy”	Oddział Europejskiej Unii Kobiet –Sekcja Polska w Gliwicach, Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach, Urząd Miejski w Gliwicach i Starostwo Powiatowe w Gliwicach	7 grudnia 2009 r.	Gliwice
15.	Konferencja	„Wpływ migracji zarobkowej na sytuację dziecka”	Lubelski Kurator Oświaty	18 grudnia 2009 r.	Lublin

16.	Bal charytatywny	II Charytatywny Bal „Promyk Dnia”	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Organizacji Wiejskich	23 stycznia 2010 r.	Warszawa
17.	Projekt	Projekt edukacyjno-profilaktyczny "Pozytywne życie"	Zjednoczenie na Rzecz Żyjących z HIV/AIDS "Pozytywni w Tęczy"		
18.	Festyn rekreacyjny	Seniorada	Studenci wydziału Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania fizycznego (AWF), ESPAR 50+, Uniwersytet Trzeciego Wieku AWF	9 maja 2010 r.	Warszawa
19.	Konferencja	„Kobieta aktywna – szanse i problemy”	Biuro poselskie Bożeny Sławiak	12 marca 2010 r.	Sulęcín
20.	Konkurs	Konkurs plastyczny dla uczniów klas IV-VI „Tolerancja > dyskryminacja”	Książnica Beskidzka – Punkt Informacyjny EUROPE DIRECT w Bielsku-Białej	Do 10 marca 2010 r.	Bielsko-Biała

21.	Złot	III Słoneczny Złot	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Organizacji Wiejskich	20-22 sierpnia 2010 r.	Strzelno
22.	III edycja ogólnopolskiej akcji	„Dziewczyny na politechniki!”	Fundacja Edukacyjna Perspektywy, Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych	Kulminacja: 22 kwietnia 2010 r.	
23.	Ogólnopolska kampania społeczna – 3. odsłona	„Dziecko w sieci”	Fundacja Dzieci Niczyje pod egidą programu Komisji Europejskiej "Safer Internet"		
24.	Kampania promocyjna	Międzyuczelniany Projekt Polypody	Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych w Warszawie	Gala finałowa 20-21 kwietnia 2010 r.	
25.	Konferencja	I Polsko-Niemiecka Konferencja Naukowa „Gender Mainstreaming w edukacji”	Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Ministerstwo Oświaty, Nauki i Kultury Kraju Związkowego Meklemburgii i Pomorza Przedniego, Uniwersytet im.	6-7 maja 2010 r.	Szczecin

			Ernsta Moritza Arndta, Uniwersytet Szczeciński		
26.	Akcja promocyjna	„Książka czyni wolnym!”	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim	21-25 kwietnia 2010 r.	Piotrków Trybunalski
27.	Turnieje piłkarskie	II Ogólnopolski Turniej Młodzików „Nie dla Rasizmu”, II Otwarty Turniej piłki nożnej „Nie dla Rasizmu” dla uczniów szkół podstawowych, II Otwarty Turniej piłki nożnej „Nie dla Rasizmu” dla uczniów gimnazjów	Aleksandrowska Szkoła Piłki Nożnej „VIKING”	31 lipca 2010 r., 15 października 2010 r., 22 października 2010 r.,	Aleksandrów Kujawski
28.	Projekt	„Moda na rodzinę”	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych PERES oraz Stowarzyszenie Centrum Praw Ojca i Dziecka z Warszawy	maj – czerwiec 2010	Warszawa, Radzyń Podlaski

29.	2. edycja konkursu	„Koledzy ze szkoły, znajomi z sąsiedztwa”	Muzeum Historii Żydów Polskich	Jesień 2010 r.	
30.	Kampania edukacyjna	„Graj bezpiecznie”	Stowarzyszenie Producentów i Dystrybutorów Oprogramowania Rozrywkowego		
31.	Projekt	Projekt upamiętniający likwidację „Zigeunerlager” w Auschwitz-Birkenau	Międzynarodowa sieć organizacji młodzieżowych organizacji romskich TernYpe	30 lipca- 2 sierpnia 2010 r.	Kraków, Państwowe Muzeum Auschwitz- Birkenau
32.	Gala konkursu	„Samorząd Równych Szans”	Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego	7 października 2010 r.	Zakopane
33.	Projekt	Etnoliga	Fundacja dla Wolności	4 września - 4 grudnia 2010 r.	Warszawa

34.	Konferencja	Forum III Wieku	Sądecki Uniwersytet Trzeciego Wieku	11 września 2010 r.	Nowy Sącz Krynica Zdrój
35.	Kampania społeczna	„Nasze dzieci w sieci”	Fundacja Kidprotect.pl	30 sierpnia 2010 r.	
36.	Projekt	„Lider-Ka!”	Europejska Akademia Dyplomacji	4 września – 4 grudnia 2010 r.	
37.	Konferencja	„Internet a dzieci niesłyszące – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez eliminowanie zagrożeń internetowych”	Fundacja Dzieci Niczyje, Polski Związek Głuchych oraz firma Microsoft	30 września 2010 r.	Warszawa
38.	Drugie wydanie książki	„Mobbing. Aspekty prawno-organizacyjne” Macieja Chakowskiego	Oficyna Wydawnicza BRANTA	styczeń 2011 r.	

39.	Konferencja	„Nasze mazowieckie małe przedszkola – teraźniejszość i przyszłość”	Stowarzyszenie Rodziców „TU”	14 grudnia 2010 r.	Warszawa
40.	Cykl turniejów golfowych	Ladies Golf Tour	Komisja Golfa Kobiecego	2011 r.	
41.	Projekt	„OF Akademia – program rozwoju kapitału społecznego”	Stowarzyszenie Otwarte Forum	2011 r.	
42.	Kampania	„Narodowy Dzień Życia”	Fundacja Komitetu Obchodów Narodowego Dnia Życia	Apogeum - 24 marca 2011 r.	
43.	IV edycja ogólnopolskiej akcji	„Dziewczyny na politechniki!” i II edycja „Dziewczyny do ścisłych!”	Fundacja Edukacyjna Perspektywy, Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych	finał – 14 kwietnia 2011 r.	

44.	VI edycja programu edukacyjnego	„Przywróćmy Pamięć”	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego	13 czerwca 2011 r.	Finał - Warszawa
45.	Projekt	„Moda na rodzinę” – 2. edycja	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych PERES (organizator główny), Biuro Polityki Społecznej Urzędu m.st. Warszawy, Komisja Dialogu Społecznego ds. Dzieci, Młodzieży i Rodziny przy Urzędzie m.st. Warszawy, Stowarzyszenie Centrum Praw Ojca i Dziecka, Warszawskie Towarzystwo Cyklistów, Warszawskie Centrum Promocji	Piknik rodzinny na Zamku Królewskim (29 maja 2011 r.) oraz cykl seminariów	Warszawa
46.	Placówka	Centrum Dziecka w Łodzi	Fundacja Pomocy Rodzinie OPOKA		Łódź
47.	Kampania	„Poznaj swoje prawa w pracy”	Państwowa Inspekcja Pracy		

48.	Kampania	Kampania społeczna zwracająca uwagę na osoby z małymi dziećmi podróżujące pociągami Kolei Mazowieckich	„Koleje Mazowieckie – KM” sp. z o.o.	kwiecień-maj 2011 r.	Województwo mazowieckie
49.	Wydarzenie	Światowe Dni Innowacji	Marszałek Województwa Wielkopolskiego	23-25 maja 2011 r.	
50.	Konkurs	Piąta edycja konkursu „Dobre praktyki EFS 2011” dla projektodawców realizujących projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego		
51.	Impreza charytatywno-edukacyjna	Rajd Polski Kobiet	Fundacja Teraz Kobiety	17-19 czerwca 2011 r.	Warszawa-Wyszków-Łomża-Tykocin-Białystok
52.	Wystawa	Wystawa zdjęć Światosława Wojtkowiaka i Barbary Kai Kaniewskiej poświęcona potomkom Polaków na Haiti i wspólnej historii dwóch narodów, pod tytułem	Fundacja Ad Artis, Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR, Orkiestra Sinfonia Varsovia, Fundacja Polska - Haiti	13 maja - 16 czerwca 2011 r.	Warszawa

		„POLSKA – HAITI. HISTORIA ZAPOMNIANA”			
53.	Wystawa	Wystawa fotograficzna izraelskiej artystki Szaron Bareket pt. „MELANO-MENTAL PHOTOGRAPHY – TOUCH OF LIGHT/SKIN”	Fundacja Sztuki SAR, Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR	19 maja - 16 czerwca 2011 r.	Warszawa
54.	Konferencja	III Forum Kobiet Aktywnych	Stowarzyszenie Równych Szans „Bona Fides”	1 lipca 2011 r.	Lubycza Królewska
55.	Konferencja	Szczęśliwa Rodzina Wolna od Przemocy	Stowarzyszenie „Damy Radę”	22 czerwca 2011 r.	Warszawa
56.	Cykl audycji	„Biznes Odpowiedzialny i Nowoczesny BIZON”	Radio PIN	1 czerwca - 31 sierpnia 2011 r.	

57.	Konkurs	III edycja Konkursu o Tytuł „Pracodawca Godny Zaufania”	Krajowa Izba Gospodarcza, Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska” oraz Impresja Studio Promocji - Koordynator Konkursu	2011 r.	
58.	Kampania społeczna	„Polska - miejsce przyjazne mamie i dziecku”	Portal ofeminin.pl	Od 18 maja 2011 r.	
59.	Akcja	Warszawska Mapa Barier	Stowarzyszenie Integracji Stołecznej Komunikacji SISKOM		Warszawa
60.	Konferencja	„Strojem jej siła i godność” – NIE wobec przemocy, TAK dla godności kobiet	Forum Kobiet	3 grudnia 2011 r.	Warszawa
61.	Wystawa	Wystawa zdjęć Roberta Mendla "A dream"	Fundacja Sztuki SAR, Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR	20 czerwca - 20 lipca 2011 r.	Warszawa

62.	Mecz w piłkę nożną	Mecz połączony z akcją antyrasistowską	Integracyjne Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Daj szansę”	lipiec 2011 r.	Warszawa
63.	Konferencja	Forum III Wieku	Stowarzyszenie Sądecki Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku	8-10 września 2011 r.	Krynica Zdrój, Nowy Sącz
64.	Konferencja	„Rola organizacji pozarządowych w procesie aktywnego włączania osób z niepełnosprawnością intelektualną w życie społeczne”	Stowarzyszenie Olimpiady Specjalne Polska	22-23 września 2011 r.	Poznań
65.	Słownik	Słownik języka migowego www.migam.pl	RKPK Sp. z o.o.		
66.	Wystawa fotograficzna	Wystawa fotograficzna „Sąsiedzi”	Fundacja dla Somalii	październik 2011	Warszawa

67.	Konkurs	14. edycja konkursu WIKTORIA Znak Jakości Przedsiębiorców	Warszawska Izba Przedsiębiorców	Gala 10 grudnia 2011 r.	Warszawa
68.	Program edukacyjny	VII edycja programu edukacyjnego „Przywróćmy Pamięć”	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego	2011/2012	
69.	Konkurs	„POLSKA DLA WSZYSTKICH”	Minister Spraw Zagranicznych (w ramach akcji prowadzonej z inicjatywy Koalicji „Razem Przeciwko Antysemityzmowi”)	14 października 2011 r.	Warszawa